

فاضل عمر

سەر جەم كورتەچىرۆك

پیشگوختا نفیس‌هاری

کورته‌چیروک، وەکو بەرهەم و ھونەرەکى ئەدەبى، پارچەيەك بۇو ژ دەستپېیکىن من. نەدوورە، وەکو پتربىيا نفیسەرین ئەدەبى، من ب چاقلىكىرنى، کورته‌چیروک نفیسى بن. ئانکو بەرى ئەز بزانم کورته‌چیروک چىه و ژ چى پىك دەھىت و ب چى جودايە، من نفیسى بن. ب دىتنا من، ل وارگەها من، ئەقە تىشتەكى رەوايە؛ نە كەسى بەرى خوه من دناسى، نەزى ل فىرگەھى ئەم فىردىكىن، نەزى پرتوكەكا تايىبەت ب ھونەرئى نفیسینا کورته‌چیروكى، ل بازارى ھەبوو. ئەز ژ ھەوھ ناۋەشىرن، پىشى ئەز فير و شەھەزازى بۇويم، ئەز ئەوان جوداھىيەن گەوهەرى ل ناۋبەرا سەرەتاتيان و کورته‌چیروكان نابىينم. يَا ژ وئى ژى شەرمەزارىتىر، ئەز سىنۇرەن کورتىلە- يان كەچیروكى و کورته‌چیروكى و نۆفلىتى و رومنى ب دروستى نابىينم. دېت، چاقىن من تارىنه و باش نابىين، يان ژى، ئەز نزانم کورته- و مورتە چیروك چىھە!

وەکو ھەميان (؟)، من ب گۆترە و چاقلىكىرنى دەستپېيىك.. ھەر بۇ زانىن، ئىكەمین کورته‌چیروكى من بەلاڭرى، قەرىزى سەرپىيەتتىيا ھەۋالەكى بۇو. گۆفارا کاروان (ئەز نزانم فەيسەل مىتەفاى يان نزار مەھمەد سەعىدى) ل پېشىيا کورته‌چیروكى نفیسيبۇو: فۆلكلۇر!

نەدوورە ژبۇ ھندى بىت، بەرھەمەكى كرمانجىيا بەھەدىنان دەرباز بىھن، چونكى سانسۇرا برايان لىسەر بەرھەمىن پەخشانكى ژ يَا (...) خرابىت بۇو. ھىنگى كرمانجى زمانى فۆلكلۇر و ھەلبەستان بۇو. بۇ ھەركەسەكى، پەخشان نەدەھاتە بەلاڭەكرن!

چاوا بىت، ل ناف باخچەيى سەرەتاتيان و کورته‌چیروكىن ھونەرى و جۆرىن دىگەر، وەکو زارۋەكەكى، ئەز ل تىشتەكى نەدىتى گەرام و ھىشتا لى دىگەرم. ئەز ژ ھەوھ ناۋەشىرم، ھىشتا من ئەو تىشتى د خەونا من دا، من نەدىتىھ. ئەز ھەمان تىشتى گەودە مەزن و گەودە بچۈك دېيىن، لى ھىشتا سىنۇر و تاۋبىرىن ئەقان بۇونەورىن ھزرى من نەدىتىنە، ھىشتا من سىنۇر ئەلەمەنتىن ھونەرى و نە ھونەرى نەدىتىنە، ھىشتا سىنۇرەن زمانى چیروكى و ھەلبەستى نەدىتىنە.. گەلەك پرسىيارىن بى بەرسف من ھەنە، نەدوورە، من پتـ

ژ بهرسقەکى بۆ دىت بت يان هەبت، لى بەرسقىن ۋەپىر و بىگومان نىن. ل ئەقى وارى، هەمى بەرسق بەرگومان، چونكى پرسىار و مۇزارا پرسىيارى، ب خوه، بەرگومانه. ب گۆتنەكا دى، چونكى ھونەرى چىرۇكى، ب ستاندەرد و راستىيەن خوھىيىن چىكىريغە، بەرگومانه، هەمى تاشتىن دى ژى، وەك دەرھافىيەز و دەرئەنجامىن گومانى، بەرگومانى.

نەدوورە ئېك ژ پرسىاريىن بىبەرسق ئەقە بت: ئەرى كورتەچىرۇك چىكىرنا ژیوارەكى يان بۇويەرەكىيە ژ زمانى يان وەرگوهاستنا بۇويەرەكىيە بۆ زمانى؟ ئەقە نە پرسىارا؛ ھېك ژ مەرىشىكىيە يان مەرىشكى ژ ھېكىيە؟ ئەو پرسىارەكا دىيە؛ ئەقە وەك وېيە بىيۇم: زمان ژ چىرۇكىيە يان چىرۇك ژ زمانىيە؟ پرسىارا من ئەوە؛ ئەرى چىرۇكەنفييىس بۇونەوەرەكى ھەزىرى چى دەكت و پىدىقىيە بەھىتە دەيتىن و ئەمېن خواندەوار ل پەسى وى / وى باوەرىي پى بىيىن؟ يان باوەرى//گومان پىشىوهخت ھەيە و ئەم شۆلى وەختبوارتنى دەكەين!

چونكى من گەلەك بەرسقىن كۆنكرىت نىن، ئەز داشىم بىيۇمە خوھ: كورتەچىرۇكەنفييىس ئەزمۇونگەر! ئەركى من ئەوە؛ ئەز جۆرەكى چىرۇكان چى بىكەم و هوون باوەر بىكەن بۇويەرەن دروستن.

من بۆچى بابەتى ئەزمۇونگەرەن د كورتەچىرۇكى دا، كرييە نىقشىكى پىشگۇتنا خوھ؟ ب من وەرە، پرسىارەكا فەر و گرنگە. نەخاسىمە، گەلەك ئەو بەرھەمېن من دانايانە د خانەيا كورتەچىرۇكان دا، بەرھەمېن ئەزمۇونگەرەنە و نەدوورە د تەرازىيا كورتەچىرۇكى دا، هەمى ئەلەمەنت و توخمىن پىدىقى و ستاندەردىن ئەقادىمى، نەبن.

چونكى، پىتىريا كورتەچىرۇكىن ئەقى بەرھەمى، دەكەقنى خانەيا ئەزمۇونكىرنى. پىدىقىيە خواندەوارى ئەقى بەرھەمى هوشىارى ئەقى تەپكى بت و ب سانەھى نەكەقىتى. تەپكا پىتىريا چىرۇكىن ئەقى بەرھەمى، د بن ئاستى زمانى چىرۇكەنفەيە؛ چىرۇك ب خوھ، كىيم جاران، مەرەما منه، ۋىرخان و سەرخانا چىرۇكى ئارمانجا منه. ب دىتىن من، ھەر ئەقەيە چىرۇكا ھونەرى و نەھونەرى (سەرھاتى) ژىكجودا دەكت.

ئەز هزر دكەم، ھەر بەرهەمەكى رەنگەكى ئەزمۇونى تىدا نەبت، نە بەرهەمەكى رەسەنە، چونكى چو تشتى نۇو (ل ناڭەرۆكى يان فۇرمى) پېشىش ناكەت. ئەو تشتى ئەزمۇون نەبت، سەربۇر دەرسەكا ئەخلاقى و پەروەردەيىھە، نە ھونەرە. داكو ئەز و ھۇون ل جەھەكى بگەھىنە ئىك و پېڭە خۇەشىي ژ بۇونەورىن ھزرى بىبىنەن، پېدەقىيە، ھۇون زارۆكىن من يىن ھزرى، بىبىن و پەسەند بکەن. ھەلبەت، مەرج نىنە ئەقۇرۇ بەھىنە پەسەندىكىن، لى گەلەك گۈنگە بەھىنە دىتن. پەسەندىكىن پاشى دى ھېت.

ئەز بۇ ھەمى بەرهەمەن ئەدەبى دېيىم: پېدەقىيە وىنەيى ھزرىي بەرهەمى بەھىتە دىتن، نە خۇە، يان نە بەرهەمە، يان خواندەوارى ھەستەورىن پېدەقىي بۇ دىتنى نىنەن. ئەقەۋى پارادۆكسەكا دىيە د ئەدەبىدا؛ چىكىندا بۇونەورى ھزرى (ئەركى نېسىرە)، دىتن، باوەرى پېئىنان، كارپېكىرن يان وەكۇ راستىيەكى، پەسەندىكىن / پراكتىزەكىن (ئەركى وەرگىرە). ھەلبەت، ئەف كارە بەرەقازى، ھەقبەندىيا مەرۆقىي و ژىوارىيە؛ ژ مادەي ھزر ئاقا دېت. ل ئەدەبى، ژ ھزرى، جىهانا مادى ئاقا دېت. نېسىرەن مەزن و ناقدار، ئەون ئەۋىن خەونەويتىرىن و ئاشۇپپىتىرىن بۇونەور چىكىرن و خەلكى خۇەشى پى دىتى.

ل ئەقى دەلىقەيى رى بەنە من، دابىشىا مەرۆقىن ئاشۇپدار و نەدار يان مەرۆقى شىانا چىكىندا جىهانا ئاشۇپى و يى نەشىت چىكەت، بىنە زمان. ب دىتنا من، ل ئەقى وارى، مەرۆق دو جۇرن؛ ئافرنەنەن بىن جىهانا ئاشۇپى و وەرگرىن دىيمەنن ئاشۇپى. ئەقە وەكۇ رۆلى پېغەمبەر و باوەردارە: شىخ و مەريدە.. نېسىرەن مەزن ژى ئەو، يى جىهانەكى چى كەت، خواندەوار ھەست ب ھەبۇنا وى بکەن و خۇە دنაڭ دا ژېپەر ۋەكەن.

خۇە ژېپەر ۋەكەن، كلىلەكى ئەدەبى زىندييە، ئەو بەرهەمى خواندەوار پى ژ جىهانا مادى دەركەفت و نىزىكى جىهانا جانى بېت يان خۇە د ناڭ دا بېبىنت، ئەو ئەدەبەكى زىندييە و رۆلى بەھەشتەكا بەرەخت دەگىرت؛ بۇ دەممەكى، مەنى ژېپەر مەرۆقىي دېت، مەرۆقى ژ جىهانى دەستىنت و دېتە جەھەكى دى، ئەو جەھى، خواندەوار لى دېتە دەستەلەتا بلند و كۆنترۇلا ھەمى تىستان، د دەستى دايە.

ئەقجا، ئەزمۇون ب ئەقى دىتنا من، پرۆسیسا نېیسینەكا رەسەن و گەوهەريە، نە تىشەكى نەساز و ھاۋى و گۆترەيە. ئەزمۇون، ۋەدىتنا ئاسۆيىن نەدىتىيە، ۋەكىنا دەرگەھىن جىهانىن نەھەيە لېر مەڙىيەن وەستىيائى ب ھەبۈنى و ژيانى. ھەر ئەزمۇونەك، پەيامەكا نۇويە، ل ژقانَا وەرگەكىيە.

وەكى براادر دېيىزىنە من، چىرۆكىن من دو ئارىشە ھەنە، دېنە ئاستەنگ ل پېش تىك-گەھشتىنى (؟)؛ ئارىشەيا زمانى و بارگرانكىدا چىرۆكان ب ھزرى يان ئالۇزىيا دەربازبۇونى ژ زمانى بۇ ژيوارى چىرۆكى و ۋەبۇونا جىهانا چىرۆكى لېر خواندەوارى.

ئەقە راستە و نەراستە؛ راستە چونكى زمانى ئەز پى دنقىسىم، تىكلىھەيەكى ئەزمۇونگەرانەيە، ھېشىتا جەگىر نەبۇويە. نە راستە، چونكى ئەو خەلکى ئەقى دەكتە بەھانە، زمانى رەوشەنبىرىيا وان نە كوردىيە، لەو زەحەمەتە خوھ د ناف جىهانا زمانى من دا ببىين. ئەقە ئارىشەيەكى دەرەكەيە بۇ من و خواندەواران. ب دىتنا من، دگەل دۆماندىنا پەروەردەيى ب زمانى كوردى، ئەو ئارىشە نامىنت.

ئەز نزانم، ئەوا دېيىزىنە ناقەرۆك، ھەكەر رەنگە دەرسەك يان سەربۆرەك يان ھزركرنەك يان پەندەك بۇ ژيانا پىشى ھۆشىياربۇونى ژ خواندەن، تىدا نەبت، پا چىيە؟ ھەكەر ناقەرۆك خۇھشىيەكى دەمكى بىت و بەس، ھينگى ئەدەب دى بىتە بەرnamەيەكى تەماشە يان قەشمەرى ب تىگەھى كوردىا بۆتانى، ئانکو بەرnamەيەكى شۇ show. ب دىتنا من، ئەدەب تەماشە نىنە، ئەدەب ئەو جىهانا پىگەھۆرەك، ئەدەب ئەو بىيەنا دەركەفتىيە ژ ئەقى جىهانا پى ئازار، بۇ جىهانا خوھ ژبىر ۋەكىنى و خوھ ژبىر كرنى.

ئەز دگەل ھندىيمە، بەرھەمى ئەدەبى ھندەك كليل ھەبن، نەخوھ، خواندەوار دى زربەھر بىت ژ خۇھشىيا ھلىقىرىنى و دىتنى و زانىنى.. ما خواندن بۇ چىيە ھەكەر پېشۈھەخت، خواندەوار ھەمى تىستان بىزانتى!؟ ھينگى، بەرھەمى ئەدەبى دى بىتە دەقەكى پىرۆز. چونكى بەس دەقى پىرۆز بۇ پىرۆزىي و تىشەكى ژ دەرقەي دەقى دەيتە خواندن. دەقى ئەدەبى بۇ دەقى دەيتە خواندن. لەو، ب دىتنا من، ھەر دەقەكى ئەدەبى (نابىيىم نېيسەرەكى ھندەك مامك نېيسىيى بن)

ههوجهی بکارئینانا مهڙیه ل ئاستهکی ڦ ئاستین هزرکرنی، نهخوه، دهقهکی سادهیه و خودانی وی بهری ب لەشی بمرت یئ ب هزری مری و هاتیه ڦهشارتن.

ئەق بهرههمن لبهر دهستن ههوه ڦ ههرسى کۆمین چيروکان پیک دهیت کو بهری نهڻ هاتینه وەشاندن و دو کورته چيروکین تازه هاتینه نشيسيں. پیشوهخت من دېيت بیڙم؛ هندک ڦ ئەقان چيروکان پتر نىزىكى نوڭلىتىنە ڦ کورته چيروکى. هندک ب گەوده کورته چيروکن، لى ب ناقهروك و ئالۇزىي، پتر نىزىكى نوڭلىت و رۆمانىتىنە. من بهری نهڻ باسى ئەزمۇونى كربوو.. ئەق ئەزمۇونا منه ب زمانى، ب ناقهروكى، ب فۆرمى. هيقيا من ئەوه پەسەند بن.

تىپىنى:

پترىيا چيروکان وەکو خوه هاتينه دوبارهكرن، ڇبلى هندک خەلەتىيىن رىنقيسارى و هندک گوهەرپىنن نەگەوهەری.

کالج پہ شیپمان

پیشگوتن

پرانیا نفیسه‌رین مه یین پیشه‌کی بو په رتوکیت هۆزان و چیروکا نفیسین هزر و بیریت خۆ ب ره‌نگه‌کی بابه‌تی نه‌گوتینه و گله‌ک جارا (مجامله) دگه‌ل هۆزانقانی یان چیروکنفیسی کرینه. ئانکو پیشه‌کیت وان پتر په‌سن و ناڭ تىدان بۇونه ژ سەنگاندۇنى. ئەڭ چەندە ژى نه د خزمەتا تورى كوردى دايىه و نه هارىكاريا نفیسه‌ری دكەت كو ب دروستى سەنگا بەرهەمى خۆ بزانىت و كىماسىيەت خۆ چارەسەر بکەت و بەرهە پېش بچىت.

لەو ل ۋىرى دخوازم چەندەكى يىن بابه‌تى بىم د ناساندنا ۋى كۆمەلا چیروکیت براين ھىزا د. فاضل عمر. چونكى ئەز يىن ل وئى باوهرى كو ئەو ژى حەز ژ په‌سن و ناڭ تىدانى ناكەت.

نفیسه‌ری ۋان چیروکا د. فاضل عمر پتر وەك زمانقانه‌ك هاتىه نىاسىن و ۋەكۆلىنىت باش د ۋى بواريدا ھەنە، لى سەربۇرا وى دگه‌ل چیروكى يا كورتە و ئەقە بەرهەمى وى يى ئىكى يە، لەو دبىزىن ھىشتا شىوھەكى تايىبەت بو زەلال نەبوویە، دەگمەنە خواندەۋان بشىت ھندەك نىشانىت تايىبەت د ناڭ چیروکیت وى دا دەست نىشان بکەت، د سەر ھندى را ئەم دكارىن ۋان سەرنجىت گشتى دەربارە ۋى كۆما چیروکا دياربکەين:

1. تىشى ژ ھەمیيا پېشچاقفتر، كو بىزىن رەنگە نىشانه‌ك بىت بو شىوازى چیروکیت د. فاضل، ب كارئىنانا ئاشۇپەكا ھەتا رادەكى بەرفەھ (چیروکا- كالى پەشىمان) و ل ھندەك چیروکا ئەڭ ئاشۇپە نىزىكى (مسخ) ا كافكاي دبىت (چیروکیت- كەسانى دى- رەوانى بارۇقى).

2. پويىتهپىكىرنەكا زىدە ب زمانى؛ ھەلبەت زمان كەرەستى سەرەكى يە كو نفیسەر سەرەدەرىي دگه‌ل دكەت و سقكى و بىزىنى يازمانى دبىتە ئەگەرا ب ھىزبۇونا وى دەقى. لى دگه‌ل ھندى پويىتهپىكىرنا زىدە ب زمانى ھندەك لايەنیت ھونەرى ژ دەست د دەت، وەكى دارىتىن ھندەك پەيچان ب رەنگەكى وەسا كو مەزىقا وئى دگه‌ل گۆھى خەلکى دەقەرى نەگونجىت، يان ژى بكارئىنانا ھندەك پەيچىت كويىنى يان يىت كو ب

- بەرتەنگی دهینه ب کارئینان. ئانکو دەمى خواندەقان چىرۆكىت د. فاضل دخوينيت دى هزرا وى مىنيتە لىسەر زمانى چىرۆكى پىر ژ روودان و شىۋىٽ ھونەرى يى ۋەگىرانى.
3. بلندى و نزمى يا ئاستى ھونەرى نەھەر د نىيقبەرا چەند چىرۆكەكا دا بەلكى د يەك چىرۆك ژى دا. ھەروەسا ژىك جوداھى يا ئاستىت ۋەگىرانى (مستويات السرد) د ئىك چىرۆك دا.
4. دووماهىيەت بىرىيەت ھندهك چىرۆك؛ دەمى مرۆڤ چىرۆكاكا (گورگ و رەخت و تفەنگ) دخوينيت، ھزر دكەت كو بابەتكى ديرۆكى يە، دەمى نافىيەت ھندهك كەسىت ناڭدار ئاشكرا دئىنىت مينا (شاھى ئيران، سەمکو، جەنبەلى). يان ژى دى ھزركەت كو ئەقە پېرۇزەكە بۇ چىرۆكەك درېز، لى دەمى ب دووماهىيەت، خواندەقان ب ۋى دووماهى يى قايىل نابىت و ھەست پى دكەت كو دووماهىيەكە بىرىيە و يا د دەستىت نېيىسەرى دا رۇن بۇوى و ب خورتى يا ژ خۆ ۋەكىرى.
5. د ھندهك چىرۆك دا ديار دېيت كو نېيىسەرى دەستى خۆ يى ب دەقى (گۆتۈرى) ۋەنای و ئەۋى ل جاي وى ئاخىقىتى، يان ژى ھندهك جارا ب خورتى ئاخىقىتىت ب (گۆتۈرى) دايىنە گۆتن؛ (چىرۆكىت- خوه تافيرىرن، چاڭ لېكىرن، يان ديرۆكاكا لەشەكى).

ب رەنگەكى گشتى و بىيى دودلى دېيىم شىيانىت نېيىسەنە چىرۆكى ل نك ھە فالى خۆشىتى د. فاضل عمر د ديارن و شارەزايەك باش د ئالاقىت ۋى ھۆنەرى جوان دا ھەيە، ول دووماهىيە داخوازا پاشەرۇزەك گەش بۇ دكەم.

جلال مصطفى

1993/4/1

میقانی نهودخت

وئ رۆزى گەلهك ماندى بۇو، جان و لهشى وي وەستاي بۇون، بخوه دل لىدان و هەناسە، لى گران ببۇون. دەما ژ سەرئ كۆلانى بەره بمال ھاتى، دا بىزى ھەر لنگەك وى كەفرەك پىچەيە. ھزار ھزر و بىران دەشتۆخى وي دا شەرەنیخ دەست تەنگى، ھەۋالىن بىسۆز، خودانىن ھزر و بىرينىن بابهلىسىكى، خەلكى دلوۋانى ڦېيرىكى، دراڭى بۇويە بىنەكۆكا ڙيانى، ڙېلى دابىشا فيرخوازان... ئەقان ھزاران گەھاندە بەر دەرگەھى، لى بەرى دەرى ۋەتكەت، دايىكا وي ژ ئالى دى ۋەتكە.

- تو ل كىچە بۇوى داۋۇ؟ -

سەرئ خوه راکر، ھندەك ترسا لىسەر رۇوويى دايىكا وي گەھشته وي ژى. جوهنى، ژ ۋى دەستى كەفتە يى دى، كرمى ڙىنە و خوه پاراستىنە ھېز و پەيتىيەك ب ترس دايى. كوند لېھر سىنگى دايىكا خوه راۋەستا و بەرى بېيىزت: خېز دايى؟ چ قەومىيە؟ ھزار پرسىيار د مەڙىي وى دا غولغولىن. ھەكەر چى دايىكا وي يەكسەر بەرسقا وي دا، لى د وئ چىركى دا دلى وى ھزار ئاوازىن دى گۆتن.

- پاشتى تو دەركەفتى، كويخا و ئىك ژ وان.. -

- ڙكىزىان؟ -

- ئەوين خەلكى دىگرن داۋۇ. -

و ڙېيىدەنگىيا دايىكا وي دياربۇو كۆ ڙ ترسان دا، ب خوه نەۋىرت ناڭى وان ژى بېيىزت، لەو ب سەرئ لېقى پرسى:

- چ دېقىيان؟ -

كويخاى گۆت، "بلا بچە جەن وان" شۆلەك ب تەھەيە و گۆت "چو نىنە بلا نەترىت".

پىسترکى پىن وي گرتن و (بلا نەترىت) رەھىن وى ھنجىن. من چ كرييە؟ من چ گۆتىيە؟ ئەز دگەل كى گەرايمە؟ دگەل كى ئاخۇتىيە؟ من بەرى

خوه دایه کى؟ ئەز چوويمە كىقە؟ ئەز د بەر كى را بۇريمە؟ كى دگەل من ئاخقىتىيە؟... هندي ژ خوه پرسى بەرسقەك دلۋەھەس نەدىت، بىرداڭا كورت قەكۈلا.. چۆ يا نا فىن.. ژ وئ خوه گەهاندە بىرداڭا كور، هندي تېڭەدان و داقوتان، نەھەرى چو ب دەست نەكەقت.

ئەقروق: هندي (ئەقروق) قەكۈلاقە چو تىدا نەدىت.

دوھى: ئەۋۇزى وەسا!؟ من چويى خوهەر بۆ وان نەگۆتىيە، نەكريمىيە.

پىر: نۆ. نە من چو گۆتىيە، نەكريمىيە.

بەترىپىر: دانى سېپىدى ل كۆلىجى بۇوم ژ خواندىنى پىقە، نە من چو كريمىيە، نە گۆتىيە.

بەترىپىرتر: ئەۋۇزى هەر خواندن و لەوچەيى بۇون.

لەوچەيى!! .. نە دوورە دەمما مە باسى دنیايىن كرى ئىكى هاي ژ مە هەبە؟ نەكۆ ھەقالەك من تىشتكەن گۆت بە؟ تو بىيىزى بەنگىن بە؟ مىۋەك پىپىزە و چو خوه د سەرادا وى دا ناگەرا! نۆ، بەنگىن وە ناكە. نەكۆ سمايل بە. ئۇوه ئەز ئىكجار مەڭى رەشم!

پچەك بىيەن دا مەڭى خوه، دەستى خوه دا بەر ئەنیا خوه و زەقلىكىن چاھىن وى مچان، نەكۆ كەفنه دەفتەر قەكربن؟ پاشى هزرا خوه كرى پرسى: بەس ژ بەر چى ئەز ژ ئەقى خەلكى ھەمېيى؟

چو نەھىلا هزر تى نەكرى، پشتى هزرا رەقى ژ سەرئ خوه دووركىرى، بىريار دا بېت. وەك ھەر مىرەك ژ خوه رازى، گۆتە دايىكا خوه:-

وى ئەف پەيىقە دگۆتن، و دلى وى تىشتكەن دى دگۆت، دلى وى يىن پىر گۆتنەك مەزنان هزار بارى دكر (ھەتا راستى...) و نە دويىرا تەمام كە.

كابرا كەفته كۆلانان، هندهك دەھ جاران پىغان و ھىز قىما وى نەھات. و ھەر جارا تىپا دبۈرى ھەچۈھكەن كۆلانە، نەدىتى، جە لى

بیانی بwoo و دفییا ههر تشهک بایه، بهس نه مرؤقهک ته نگهزار ل ڦان
کوڻانان.

دهمهکی خوه لسهر جادی دیت، سهه نشیق چوو، بهروار بwoo،
ئه ڦراز چوو، دیسا بهروار چوو و گههشتہ بهر ده رگههی وی دفییا.

- بچم یان نه؟

ڙ خوه قهههی و کهسانی وی دار د زکی را کرن و گوتی: ترسنؤک،
نه میر.. دناف دابیشا چوون و نه چوونی دا هشی وی هاته سههی و زانی
ئه ڦه نه جھی راوهستان و دامانییه.

- ئه ز ڙچ دترسم؟ ئه ز د...

تف کره بهر پین خوه و که ڦته رئ، نه ل خوه زههی و نه ل دو ڦین
خوه نییری، تیی چاھی وی هندہک تشت د دیتن، لی راست دچو و دگوته
خوه: من چ ڙییه؟

بهیست یه کی دگوته هه ڦالی خوه: بنیپری.

دلی خوه خوهش کر کو نه باسی وی یه و له زاند. گوه کرنے که ڦر و
چاھیں خوه کرنے گوپال، دهستین وی ڙ سارما قهههی مین لی نه ویرا بکه ته د
بهرووکا خوه دا. بwoo سههربازهک ل مهیدانا مه شقی راست - چه پ، چه پ -
راست... دهست هه ڙاندن. نیزیکی ده رگههی بنگههی بwoo، گاھیں خوه گران
کرن و خوه پهیت کر. ل ڦر پیدھی یه هه ر پیڙنے کا هه به ببهیسه. هه
پرسه کی زوو به رسق بدھ و هندہک پرسیار ڙ خوه کرن و خوه فیڑی
به رسقا وان ڙی کر. گههشتہ پرسگههی نه زانی چ ببیڙه ده ما کابرايی ل بهر
پرسگههی ڙی پرسی، دبن لیقان ڦه هندہک پهیف ڦه جوون، ئه و ب خوه ڙی
تینه گههشت. کابرايی ل بهر پرسگههی شه پرزهی یا وی دیت، ڦیا پچه ک
ترانه یان پی بکه ت.

- هه... ته گوت ته چ دفیی؟

ڦئي جاري پچه ک ميرانيي ليدا و ب ئاويه ک باشتري به رسف دا.
 - گله ک باشه.. ته گوت کي تو خواستي?
 - کويخا و يه ک ڙ دهسته برائيين ته، هات بوون مala مه و گوت
 بوون بلا بهي ڦئي دهري.
 - بهي؟ کي بهي?
 - ئهز! و بشکوريانا مری يه کي روويي وي گرت و چو نه ما
 هلوه شته به رميزي.
 - تووو... ته چ كرييه?
 - م م؟
 کابرايي لبه ر پرسگه هي شهيتانکي پي کنه نى و گوتى:
 - هه مي و هکي ته لبه ر دهري دبیزن مه چو نه كرييه.
 پيله ک ته زى ب سهر لهشى وي دا هات و هزار خه بهر گوتون خوه ده ما
 بريار داي بي ڦئي دهري، و گوته خوه؛ خشيم! ئه ڦئي دهري ميراني پي دقيت
 داكو مروف ب پييin خوه بهيتن!
 ڦييا بزقره، بهس چاو؟ مروف ب پييin خوه دهين جهين هوسا،
 بهس ب گوتنا وان دزقرن.
 خوه ل ئهنيا وي بwoo خوناڻ و بwoo دلوب و ئاله کا وي دامالي،
 پييin وي لهرzin و گيزاتيي سهري وي گرت، ڙور لبه ر چافين وي بwoo
 بازقيرك و زفرى.
 چافين خوه نقادندن، پچه ک باشتري بwoo، ده ما چافين خوه ڦه کرين ڙ
 دوور ڦه هه پاره يه ک که ڦته ناڻ مزا چافين وي. ديوه ک ئه سمه ر بwoo، دفنه ک
 په لشى، ئاله کين وي هند بهز لسهر بwoo دا بيڻي ب دهست پرکرينه، دو
 چافين مه زن و زيق سپيلكين وان زهر، گهور و سوٽر بوون. هينگي، ڙ خودى
 پيٺه که س نه هاته بيرئ.

- ئئي شيرزاد، تو چاويي؟

دهما ناقى خوه بھيستى، نه ڙ چاڻين خوه، نه ڙ گوهين خوه باوهرکر، تاكو ئه و کهسي ناقى وي ئيناي هاتييه دهستى و دهستى دى ل ملي وي داي.

- ئى؟ خواندن چاوایه؟ خواندنا چى! ئه وئى كچين کوليجى ببینت
دئ هزرا خواندى كهت! تو چ دېيىرى؟ مانه وهىه؟
ما دئ چ بېزم!
دومنه چاوایه؟

وهختى باسى دومينى و كهچين کوليجى هاتييه كرن و دهستى كابراى هيشتا لسهر ملي وي، شيرزاد پشكوري و ب ه فالينيي حهسا و ئىدى ترسا وي دا كهقت.

هيڙ دهستى شيرزادى د دهستى دا بwoo، دهما شيرزاد بهرهف دهڻه بري.

كاك شيرزاد، تو چ ڙ ئازادى دزانى?
كىڙان ئازاد؟
ئازادى سليمانى.
ها... مادئ چ ڙ زانم!
ئه و چاو؟ ما نه ه فالى ته بwoo?
ئه و زهمانهك دى بwoo..!!

دهما هزرکري بهرسقا وي نه هند رونه، گوت: ئه ڦي زهمانى ههر پهز و پيپكا خوهىه، من تىكهلى دگهله نه مايه.

- راسته، ئه م ته دنياسين، تو كورهك باشى و لبهر خوه راوهستيائي، بهس مه گوت "بهلكى تو تشهىكى ڙي بزانى".
- ڙ خودى باوهر بکهى، تشتى ئه ز دزانم، ئه ڦه دو سالن رهڦي دهڻه و بهس.

دهما شىرزادى چاقيقن خوه ڦ بهر يېن وي نه دانain، كابراى دهستى خوه دريڙكره پاخلا خوه. شىرزادى هزركر دئ دلى وي ببوره، و چاقيقن وي زيق مانه ل دهستى كابراى. لئى كابراى ل شوونا دهمانجا هزركرى، نامه يه ڦ پاخلا خوه ده راند و گوت:

ئازادى ئەڤ نامه بو ته هنارتىيە. -

ڙنۇو خۇون ب دهست و پېيىن شىرزادى دا هات و قىلا ئەزمانى وي ڦەبۈو.

سەرتەنگ

سباتا/1984

دوباره مرار بوونه

ل جیهانه ک ڦالا، میزه یه ک ئاڻه دان بوو، ته قین و شه قین دچوونه
به ر ئاسماڻي.

بده هيٺنه. -

بپازدينه و مه ڙ خه لکي ببورينه. -

بده هيٺنه و مه ب خه لکي را بگه هيٺنه. -

دو جهار و چ دقهومه بلا بقهومه. -

دنيا د چاڻين وى دا ودرگه را، ئاداريک و نيسانيک که ڦتن نوهال و
به ته نان، نيرگز د لاتان دا گهش بعون، بيٺنا به هشتئ دنيا ڦه گرت،
خوه شبيه ک بى هه ڦده نگ دلى وى گرت، دهست هافيت ه دوش هشئ، دهست ه
خوه بلندکر و ڙوردا به ردا خوارئ و ڦيرا دگوت؛ ببيستينه و سه رئ ڦان
هه ردو خشيمان بچه مينه! ده ما دهستئ وى يى گران گه هشتئ ميڙئ، دهستئ
وى د ناڻ دا چو خوارئ و ميڙه پرتکي، هر پوله ک ب ره خه كيٺه فري..
ئو ڙ خه وى ڦه جنقي. رابوو، ناڻي خودئ ئينا، باوشكه ک هاتئ و ب خاڻي
ل ده مڙميرئ نيرپي، سه رئ وى هند گران بوو هزرکر ده مڙمير خه له ته! ڦيئا
پال بده ڦه، لئ ده رگه ه ڦه بوو و دايکا وى هاته ڙور، كراسى ته به سى و
فيستاني شين ئوده لبه ر چاڻان شين کر.

به رئ خوه دا له و هند ييڻين دايکا خوه و باوشكه ک ئينا خوه.

دئ چ کي؟ -

ما خه لک چ دکن؟ -

تىشتا خوه دخون، هزرا ئيش و کاريئن خوه دکن، به رئ خوه

ددن دنيا يي، چ هه یه، چ نينه؟

- تو نابیئى دى چ هەبىت؟! ئەردە گرۇقەرە و ھەر دى بىمېنت
گرۇقەر، ھەر سال جارەكى ل دۆر رۆزى دىزقىت و رۆزى جارەكى ل دۆر خوھ.
و ھەر قۇرۇقۇزى رۆزەلاتى دەركەفت و ل رۆزئاڭا ھندا دېت... .

- بەس داۋۇ! دەگەل ئەۋى زقېرىنى، ژى يى مە دېۋىرت.

گۆتنا دايىكا وى ترارەك ئاڭا تەزى بۇو، دروست ژ خەو راکر. د دلى
خوھ دا گۆت: چ قەومىيە؟ چ جاران ھزرىن دايىكا من ژ دەرگەھى ئاشخانى
(ماھىتىپەخى) دەرنەدەكەفتىن، سەد سەد ئىرۇق تىشىتەك قەومىيە.

- دايى؟ تە ۋىنى سېپىدى چ بەھىسىتىيە؟ شقىدى تە كى د خەونى دا
دېتىيە؛ پلاتۇق، ئەرسەتو، .. كى؟

دايىكا وى بشکورى وب دلگەشى بەرسقا وى دا.

- راديوئىي گۆت: ئەمرىكەي بالەفرەك چىكىرىيە، دى پى چنە
ئاسمانى و ۋەگەرن... من ژى ھزرا تە و وان دكر.

- قىچە دايىكى ۋەگەرن، نەۋەگەرن، بىزقىن، نەزقىن! ستۇ لى
بىشكەن... تو نابىئى مە چ ژىيە؟ باپىرى من ب كەردىكلى دېھزى و ب
سېمىھەرخى دەپلى. و ئەز ب دو لىنگان دېھزم و ب دو چىنگىلان دەپلى.. (و ھەر دو
دەستىن خوھ راھەۋاندىن وەكى قورتى ل سەر كەلەخى) من گۆت كانى چ
قەومىيە! مالا تە باسى رابۇونا مەريان بىھ، كەرامەتىن شىيخ رەشوانى.. تە
چى ژ ئۆرۈپا و ئەمرىكايە؟ كار بۇ وان و چىرۇك بۇ مە.

پشتى ھينگى قاونا تىشتى لىدان، و دەمما ژ دايىكا خوھ پرسى، كانى
سياپۇش ھاتىيە يان نە، دايىكا وى ئاخىنكەك راھىيلا و دەركەفت.

رابۇو سەرخوھ، چاقىن خوھ شۇوشتن و ژ سەرشۇكى دەركەفت،
لىقەك خاولى يى ل سەر ملى چەپى بۇو و ب لىقىدا دى رووپى خوھ
زوهادىك. زەنگلى لىدا و خوشكا وى دەرگەھە ئەتكەر، دەنگى سياپۇشى ھاتى:

- رۆستەم، ژ خەو رابۇويە يان نە؟

- فه‌رموو، يى چاقين خوه دشوت.

روسته‌مى گازى كرى: ها ئەها ئەز هاتم. خيرهت نەكى سەنتور و پەنتوران لبەر خوه بکەت، نەدۇورە دا پۆرچكا خوه شەنهكەت. شەلواھك ژ دیوارى ۋەكىر و قەميسى رەش كرە بەرخوه، تلىن خوه كرنە شەن ئۇ ب رى كەفت.

- من ئىرۇ بۇ وان سۆند خوارىيە، بفرن بەرپەريين ئاسمانى ژ مە نابىن!

- ئەز نزانم چاوا ئەو هەردۇ خشىم ژ مە دېن!؟
شەشى ژ پىنجى جودا ناكى! ئەز ھزردىكەم دۆراندنا مە ژ زانينا مە يە.

- ڇېرىنەكە دۆمینە، بەختە ما هەكەر ھەر جار چار جفت بۇ تە هاتن دى چ كەي؟ ڇېرىن نەكە هەكەر ئەۋى دگەل تە يارىي دكەت خشىم بت، تەڭى خشىم دكەت!

قى دان و ستاندىن ھەردۇ گەھاندە بەر پىپەلىسىكىن گازىنويى. گاقا روسته‌مى پى خوه ھافىزتىيە سەر پەيىسکا يەكى ل سياپوشى زڤرى و گۆت:
ئىرۇ ئەز دى لسەر دەستى سەردارى بىم.

سياپوشى ب چاقي گومانى لى نىرى و ھەردۇ ب سەلال كەقتن. دەما گەھشتىن ژۇر ژ قولانجەكى دو دەست ژناڭ دووكىلى بىلدۈبون.. ھەر دووان رووكرى.

- چىيە هوون شەقىيدى ل ۋەن نىقىت بۇون؟
- دى وەرە! ئەم خەوا سېيىدى ژ خوه دېين، دا جەھەكى بۇ ئاغايى بىگىن. ھىز ئەو نەرازىيە!

- درېزنىكە، و مە بەرمنەت نەكە.. گازى چار شىشكىن جەرگى بکە و پانكا دەستى خوه بئالىسە!

روونشتن و سه‌ر میزه بwoo مهیدانا شه‌ر و جه‌نگان، دوباره مر دوباری ده‌ه خوارن، دوشهش بwoo ئازنیف، دوشهش مر، دوشهش ما د دهستی وی دا، دوجهاری ده‌ه خوارن، هېپی يەک هاته کوشتن..!!

ئىقاربwoo ده‌ما گه‌هشتىيە مالى، ڙ هلوازى پرسى كانى فراقين چىيە.
ده‌ما گوتىيى؛ تە چ دقى؟

گۆت: چايەك وەك يَا مروقان!

هلواز كەنى و گوتى: دېيىن دنيا دروسته و خراب نابت! كى دىتىيە
مروق ڙ چايخانى بهىت و چايى بخوازت!

هەچوەكو هلواز نەئاخىتى. خوه پال دا سه‌ر تەختى و هەردو دهستىن خوه تىكىرىستن و دانىن بن سه‌رئ خوه. ئەوي ڙى نەزانى چاوانى كۆلىچ و هەقال هاتن بىرى، و خەونا سه‌ردارى دىتى بشكورىنەك ئىخسته رووپىي وى: (من و رۆستەمى دومىنە دكر، هندى مە دكر من ڙى دبر، رۆستەمى ڙ قەھرىن خوه دا پۇولەك ھاقىيەت ل ستۇونا خانى دا و ئىخست!... ئاقاھى ب سه‌رئىك دا هەلۋەشىيا، ئەز مامە لسەر كورسيكا خوه و ب كەنى ۋە من دگۆت: تو چ بکى دى ڙ تە بم!).

ده‌ما خوشكا وى دەرگەھ ۋەكىرى و چا بۇ ئىنای، رۆستەم د خە و چۆبwoo و ئەو بشكورىن ھېيىز لسەر لىقان بwoo.

دهستەك مەزن ئەو ديمەنە ڙ مەڙى وى ۋە مالى و ديمەنەك دى نيشا دا.

پۇول ڙ ئاسمانى دبارىن، هەمى دوباره بۇون، ئەھرىيمەن لسەر هەيقى روونشت بwoo، پىيىن وى لسەر ئەردى بۇون.. پىيەك ل ئاقا دەريايى ددا و يى دى ل چىاي ددا. پل ل ستىران ددان و ئەھرىيمەنلى دقىۋاند: دوباره، دوباره...

پاشى رۆستەمى خوه د ئۆدەيەكىقە دىت، دىوار دوباره بۇون، ئەرد زەندۇرەك بى بن بwoo، ڙ بانى دوبارەيەك ژۇردا هاته خوارى، ئەھرىيمەن

لئ سواربورو و دهاڙوٽ.. ڙوردا وهکي برووسبيئ دهات، هندی روسته مهاته خوه کو بکارت برهٽ، بهرهنگاربت يان خوه ڦهدهت نهشیئا.. دوباره ڦ مهڙي وی یئ شيشه کهٽ و پرتکاند!! پشتی برسقيني، تاريستانه ک بى دووماهيک ل پئ خوه هشت.

نينهٽا

كانونا بچووک/1984

دیمهنهک سوریالی ژ فلمهک راپوتی

وینه یئى دوور

باژیرهکە، نە سەر ديارە، نەبن. د مۇز و مۇرانى را هندايە. ئەف باژیرە هيڭ كەسى سىنۇر نەدايە.. چاقى كاميرى لسەر باژىرى دگەرت هزار چەپ و چىران ژېر گونبەد و منارەيان دەدت خوھ. پاشى هيدى دادكەفتە باخچەيەكى. ئاقاھىيەك ل رەخ باخچەيە و تەختەك درېڭ ل نىقا وى يە.

وینه یئى نىزىك

چار مىر، بەلكو پىنج، نەخىر شەش.. نۆ، كەس دروست نزانە چەندن، چونكى رەخى دوورى وينهى شىلابىيە و بەس چار كەس باش، ژئى ديارن. سەروھرى وان قەت وھريسىك د دەست دايە، دېيىن: نىچира خوھ پى گرئ دەد. كراسەك دانگ و دانگ دېھرە ھلدايە سەر چۆكىن خوھ، تاكو ناڭرانىن وى رووسيە. ب دەستى راستى قەتوھريسى ل پى خوھ دەد، يى دى شەلوالەك دېيىيە و قەميسەك رەش دېھرە، رېدىنەك رەش ھىلايە دى بىزى شاگىرى خەيامىيە. يى سېيىم شەفقەيەك، دسەرييە و بەرچاڭكەك زېقەكى لېھر چاقانە و دەستەك رانىكان دېھرە، پىزىزىك و پلىكە. يى چارەم، كى بىبىنە دى بىزە دىنە! ھەلبەت ھەركەس دكارە وينه یئى دىنەكى د مەزى خوھ دا ئاقابكە. يىن دى، هند ديار نىن کو مروف درۆف و كىلەھىيا وان باش بسوھرينە، لى شەقەنگ و ھەپارەيىن وان خۆيانە.

ل بەربانكى ئاقاھى، كچەك شۆخ و شەنگ راوهستايە، كراسەك زەر و فيستانەك كەس دېھرن و كەقنىكەك سېپى د سەرييە، ترس و سەھم، بزد و ساو ژ چاقىن وى دەپن، دەپن و دچە، دكە ھاوار، كەسى ئاگەھ ژئى نىنە، نزانە ژ مىزە پەيقىن وى ژ ناڭ فەرھەنگان باركىيە و كەس تى ئاگەھە.

و خەلک، ھدنەک لى تەماشەيى را وەستايىنە و ھدنەک دى، وەكى مىرۇوپىان ل زادى رۆزى دگەرن.

ژيان كەقته ديمەنى

خودانى قەت- وەريسى رادبە، دو سى جاران قەت- وەريسى رادوھشىنە، دى بىئىزى زرتەكى سىركىتىمە. ل ھەۋالان دنېرە ئو ب شانازارى رى دگە، ب سەر پىپەلىسكان دكەقە. كەچك دەن بەر پەنجەرى بەلكو يەك د ھاوارى بەنى، لى ژ بى هيقىياتى، پاشقە قەدگەرە. دەمە خودانى قەت- وەريسى دگەھە، بەس لەشى وئى دەمینە ل پىش چاقىن وى. دەستىن وئى ژ پىشقە گرى دەدە و پشت و پشت دھاقيزە سەر تەختى... جاران دزىرە و جاران بۆل بۆلا نىرى ژى دەن. خەلکى لسەر جادى ھەمى ل قىزى يَا وئى رادوھستن، دگوھشن و چاقەنېرىيا تىشىتەكى دكەن!

دەمە قىزى د ناڭ باى دا ھندا دبە و بىدەنگى شاپەرېن خوه ب سەر ھەميان دا، بەلاڭ دكە، ھەريەك، جارەكا دى، دچە سەر رى يَا خوه.. ھەچوھە دارەك ل دارستانەكى قراى!

گەلەگ پىقە ناچە، خودانى قەت- وەريسى دەن خوار، ب دەستەكى سمبىلان بادده و ب دەستەكى قەتوەريسى ل باى دوھرىنە و بىھنا نىرى يى قەرت ژى دەن. ھەر دەمە ئەو دروونە، خودانى شەلوالى، ھەمان ديمەنى دوبارە دكە. پاشى، خودانى شەفقەي رادبە و ديمەنى سېبارە دكە.

يى پەلەدين رابۇو، ھەميان دەست بۆ قۆتان. گۆقەندىكى ب سەلال دكەقت. دەمە دگەھە كەنېيەك تەر و نازك ژ بىنى دلى دكە. ل رەخ كەچكى رادوھستە خەلک پىر دەيىن تەماشەيى. پەلەدين دەرسۆكا وئى ژ سەرى دكە و دكە سەرى خوه، يارىييان ب كەزى و بىكىن وئى دكە، فيستانى د بەر دا دئينتە خوارى و دبانىدا دھاقيزە. ل دۆر كەچكى دزقەرە كراس و دەرپى و ئەتەكان ژى ژېھەر دكە و دھاقيزە. ھەر ل دۆر دزقەرە و لى دنېرە... ل دوماھىكى ھەمان كەنېيە تەر و نازك دكە و دەن خوارى.

ویئى دووماهىكى

دەما رىز خلاس بۇوى، خودانى قەت- وەريسى رابۇو، ل تەماشەكەران نىپرى، لېقىن خوه مۆچكىن و سەرئ خوه ھەۋاند و دگوت:

- كى دل تى ھەيە؟ -

يەك هاتە پىش، دەستەك شەل و شەپكان دېرە، جۆتكە دەرسۆكا د سەرىيە، شۇوتکەك د پشتى و كالكەك دېلى. ب سەر پىپەلىسكان كەفت گەھشته نك كەچكى و راوهستا.. (ئەفه توپى!) ڦناڭ لېقىن وى پەشكى. لى ھىزا لەشى گەلەك ڇيا جانى پتر بۇو. ئەو بۇو شىئەكى بىرسى و كەچك د چاقىن وى دا، بۇو لەمتەيەك گۆشتى و بەس!

دەما دهات خوارى، شەل ل سەر ملەكى بۇو و شۇوتک لسەر يەكى، دەرسۆك د ستۆپى بۇو، دۆخىن د دەستىدا و (لى كى يان واى دە ھەپى دگوت). گەھشته ناش خەلکى، ھەميان پىرۇزباھىيا وى كر، راکرن سەرملان و (ئەپىرىپى) گۆتن!!

د وى گافى دا، يەك دى ڇ خەلکى ۋەدقەتە و خوه دگەھىنە بنى پىپەلىسكان.. و كامىرا تاكو ئېقارى، ل تەقەكى، ل كار بۇو.

وېنەيى كامىرى نەگرتى

(چونكى شەف بۇو و فلاش نەبۇو)

دەما بانگى مەلائى بسەر ھەمى دەنگان دكەقە و خودا دوماهىكا رۆژى دئىنە. پىرەنەك و كالەمېرك ڇ گەلى دەردكەفن، پاززوونەك ل پشتا پىرىتىيە و گۆپالەك كەنېرى د دەستى كالۇ دايىھەردو ل ۋەقەقىنا خەلکى دگەھنە نېق باخچەي، پىرى بسەر پىپەلىسكان دكەقە و وەكى ھەرۆز دەستەك نۇو جلان دكە بەر كەچكى و ڙۆردا دەھىنە خوارى. نېقىز خلاس دې و خەلک دېنە مالىئن خوه. لى گەلەك پىقە ناچە، ھەمى دەردكەفنە ۋە. دو- دو، سى- سى، پىنج- پىنج، دەھ- دەھ، ل كۆلانان راوهستايىنە و بىردى بىردا وانە، ھەر يەك گلى و گازنان دكە:

دایکا من نه ل ماله نزانم کيڭە چوويم؟ -
يى دى دېيىزه: خوشكا من نه ل ماله نزانم کيڭە چوويم؟
كەسەك دى ب سادەتى دېرسە: كى ڙنكا من دىتىه؟
ل ئەوي دەمى پىرى و كالۇ دگەل كەچكى ڙ سەرئ كۆلانى دەردكەقىن. هەمى
لى دزقىن ئو ب دەنبلەندى دېيىزنى:
- كەچى تو كيڭە چۆ بۇوى!؟

خزىرانا 1986

سەرتەنگ

دو کورتیله چیروک:

خورجکا روژئ

1

چاڻ

دهستپیک: هزرکر، نه خیّر پشتراست بوو کو گیٽی چاڻه، چاڻه ک مهڙنہ. ما ئه رد و ئاسمان نه چاڻن؟

دیمهٽی دهره که: ڙبهر چی ئهٽ جانه و هرہ هه می ب چاڻن؟
رابوو، روونشت، گهرا، هات، چو، کارکر، راوہستا، بهزی، رهڻی، فری،
راست چو، خوه هر چو، به روا ر چو... کر و نه کر چاڻ ڙئ ڦنه بوو،، کیفه
بچه چاڻن و کیفه بنیڙه چاڻن!

دھرکار: دھست هاڦیته خهنجه را بابکالکین خوه و چاڻین خوه
قوقلاندن، هزرکر هه که ر ئه و دنیایی نه بینت، که س وی نابینت!.. لئی ته ڙی
سه ری وی چاڻ بوون. ئه ڦجا، چو پی نه ما، خوه کوشت! هزرکر، نه خیّر
پشتراست بوو، مرن بی چاڻه!

به رسُف: ئه ری مرن بی چاڻه؟

نیسانا 1989

2

دیناسور

جامبو راوہستا، دھرگه ه ڦه بوو. کابرا یه ک ڙئ دھرکه ٿت، دھسته ک شهل و
شه پکین پشتپه ز دبه ربوون، به هایی وان ڙ سی سه د - چار سه د دیناران
کیمتر نینه. شاشک و شووتک، بارا پتر ڙ ئا فرموشی چینی بوون و ب
زیٽی دا ڦکیش کربوون. قه میس، قوندھر و گوره ئینگلیزی بوون.
دھمڙمیک زیٽینه سویسی د دھستی بوو و گوستیرکان تلین وی

دېرسقاندن. پورچک و ناڭچاڭ دەرمانىرى بۇون، بىهنا گولاقىن فەنسى
ئى دەرى... -

ئەۋ كىيىز ئاغايىھ؟ -
نه چو پرسىيارە، بىزە: كىيىز دىناس سورە؟ -

1985 / نىنەقا

کالى پەشىمان

گۆندى من دكەقە بەر پالا چىايى بىخىر، دو نوهاڭ د بەردا دھىنە خوارى و هەمبىزدەن. ل رەخى رۆزاقا گۆرسىانا گۆندى، شۇورەه و كىلىيا بانگان ژ دىرزەمان وەرە هەنە. ل ۋى گۆرسىانى گۆرەك كەقناار ھەيە، ژ بەرىن كەقنى دیوارى ھەرفتى ديارە، د وەختى خوه دا، ئاقاھىيەك جوان و پېشىش بۇو. ل كنار ئەقى گۆرى ھەفت دى ھەنە دبىزىنى (يارىن پەشىمان). يەك ل بەر سەرى وىيە و دو لېھر پېيان و ھەر تەنشتەكى دو. تشتى سەير ئەوه سەرى وان بەرهق چىايى بىخىر قەيە و ب دروستى بەرهق كەقرا سۆریقە، نە بەرهق رۆزاقا، و ئەقى يەكى وا ل چەتۆى دكى كۆ بىزە: ئەق گۆرە نە يىن سەحابىيان، و دەما من ژى پرسى:

—تۆ مروقەك كەقنارناسى، تو بىزى ئەق گۆرە يَا كىيە؟ ب تى يى چاھى ل من نىپى، دا بزانە ئەز ژ دل دېرسم يان ژ ترانە، و گۆت؛ ھندهك دبىزىن گۆرە دىۋى رەشه، ھنەك دبىزىن گۆرە خوداھەندەك گۆدىانە و ھن دبىزىن گۆرە دۆستەكى خالتىيە.. لى ب دروستى، كەس نزانت! خەلكى مە دبىزىنى (گۆرە كالى پەشىمان) و دبىزىنە ئەقان گۆرەن ل دۆر (يارىن پەشىمان) ئانكۇ دۆستىن وىنە، ھەلبەت، ھەر يەكى ناھەك ھەبوو لى ژېپىرا خەلكى چۈينە...

وا ديارە ئەق ھەمى نە ھند گرنگە، گۆر گۆرە كىيە ويار يارىن وى بن يان دېمىنەن وى، نە ھندى ھندى گرنگە كانى پاشەرۆز چ ۋەدىشىرە.

چىقانۇك دبىزە: چ دەما ئەق گۆندە كاڭل بۇو، رۆزەكى ژ رۆزىن بەھارەكى خودانى ۋى گۆرى، دى ژ خەوا سالان رابە، ملىئ خوه قىينە، چاھىن خوه گەمرىنە.. دى دەست ھاقيزتە گۆزكى ئاڭى و ترارى و بەرهق كانىيىا گوندى ھەپە. دى تىرى گۆزكى ئاڭ كە و ۋەگەپە، ھەر يارەكى خوه ھدنەك ئاڭى لى بەھشىنە، ئەو ژى دى پى رابن و كالۇ دى ل كىلىيا بانگان سوار ببە و بانگ ھەلدەرە:

هو گه لو

گه لى كەقنا

رابه.. رابه ڙ خهوا مرار

خوشان ويڙان کرن وار

ل ههوه جارهک دى هات ئادار

و مرى ههمى، دى ل بانگى وي رابن و ب سهه گوند و شهههان دا گرن..
نيان دى کوڙن و مييان دى ئىخسir کهنه، داكو رفیشتهک دى، دووندههک
دى ڙئ چيڪنهن و ڦئهه دى نووڙنهنهن. و چيڻانوک دبىڙه: ڙئهه دى رڙئ و
پيشدا نفشي مه ناميئه و يى وان دى ڦئ دنى بچينه.

بهه گورستان بي شوورهه بولو. چونكى باب و كالىن مه، چو جاران گوند
كاڻل نه دهيلان. لى پشتى سهيد و شيخ و مهلا پهيدابووين . بانگ
هه لديران و گوندي چناندن و گورستان شوورهه دان، داكو ههکه رڙهه
گوند كاڻل ڙئ ببه و كالو ڙخهه رابه، نكاره نه ڙ گورستانى دهركهه
نه ڙئ ئاڻي بگههينه ياريئن خوه. و ڙ ديرزهمان و هره گوندي مه هه ئاڻا
بوو و هه سال سهه رئ بههارئ، گوندييان زباره دكر و شوورها گورستانى
دهنى و تازه دكر. ئيرؤ، پشتى گوندي مه ويڙان بولوي و خاكا وي مايه
بههيار و گورستان مايه بي زيره ڦان. ترس و سههم و بزد و لهرز كەقتييه
دلئ پيو كالان و دزانن شوورها گورستانى خوه لبهه بهه فر و باران و
تەركى ناگره... زفستان دى شوورهه هلوهرينه و كالو دى ڙ خهوا سالان
رابه و گوزكى خوه هلگره و بهه ڦفه كانييا گوندي هههه، دى گوزكى تڙئ
ئاڻ كه و ل ياران رهشينه... دى ل كيليا بانگان سواربه و بانگده:

هو گه لو

گه لى كەقنا

رابه.. رابه ڙ خهوا مرار

خوشن ویران کرن وار
ل وه جارهک دی هات بههار.

بههار / 1988

دەین

سی رۆزان، پىنج فلسى خالى من دايىه من، ما د بەرووکا من دا، من نەدزانى ب چ بىدم، يان من نەدقيياب چو بدم.

شەكروك؟ رزيانك؟ قازىبازىك؟ تەبەر؟... دەستى من نەدچۈيى، من گۆته خوه، هەكە من شەكروك پى كىين، دى خوم و خلاس، بەس پارە هندى مروقق چۆ پى نەكە وەكى خوه دەمینە.

رۆزا پاشتىر، دەما ئەز لېپىش تەبەرانى، و (شىرق) هەمى تەبەرىن (خەلۇ)ى ژى بىرين، پىنج فلسى من بۇو پەلهوان! شىرقى گۆته خەلۇي: ئەز تەبەران ب دەين نادەم، تە دەقىيت بىكە تە دەقىيت بەسە. چو دەرگەھ خەلۇي نەمان بقوتە ژ بەرووکا من پىقە.

- پىنج فلسى خوه ب دەين بىدە من، ب سەرئ خوه، ئىقارى دى دەينى تە دەمەتە.

پشتى بىر و ۋەكىشى و دانوستاندىنى، پىنج فلس ژ بەرووکا من چۆ يَا شىرقى و خەلۇي تەبەرانى پى كر.

ئىقارى بۆرى نە هەرى خەلۇي دەينى من نەدا، و من ژى شەرم كر بىيىمى، رۆزا دى ژى چۆ دەين نە هاتە بىرا خەلۇي، و هندى ئەز ل رېيىەكى گەريام كو پى بىنم بىرى نە هەرى من نەدىت.. و دەين كەقىن بۇو. هەر جارا من خەلۇ ددىت ب چ رېيىا هەبايە من باسى پارە و تەبەران دىكەر و جاران من خوه بىشەرم دىكەر و دگۈت: دەيدارى نەخوھشە! لى وا دىيار بۇو بىرا وى بۇو بىر و پىنج فلس كەفت بۇو دېنى دا.

جارەكى، هەلكەفت، من دەھ فلس ۋە خەلۇي دىتن. ھېڭى د دلى من دا گەش بۇو و من گومان نەما دەما خەلۇي گۆتى: جەنبەلى دا بچىن دكانى، كولور دەھ فلس دى بىتە دو پىنج فلس و يەك ژ هەردوان دى كەفتە

بەررووکا من... لى، ل دكانى، خەلۆى، ب دەھ فلسى ھەمى يى، تەبەر
كرين و گۆت:

- ئىللەھ ئەز تۆلا خوه ل شىرۇي ۋەكەم.

ئەق دەلىقە ژى ژ دەست من چۆ! من گلى ژ خوه كرن:

- بۆچى من نەگۆتى؟ من بۆچى نەگۆتى؟ ئۇھۇ ئەز چەند شەرمىن!

ژ دەست دانا ئەقى دەلىقەيى ئەز پتر ئىشاندەم لى من دلى خوه خوهش كر،
وھكى تۆلا وى ل بىرىيە ھەلبەت، دەينى من ژى ل بىرىيە.

رۆزان رۆز پالدان، و من پىنج فلس، دەھ فلس، نىق دەرھەم، دو دەرھەم
و دینار ۋەلۆى دېتن، لى نە من شىا دەينى خوه ژى بخوازم و نە ئەوى
ئىنا بىرا خوه، ئەز ژى ھندەك جاران دلى خوه ب ھندى خوهش دكەم كو،
نە دوورە، نە هاتبە بىرى.

و ئىرۇ بىرەاتنا بىست سالىيا وى دەينىيە و ھىز دەما ئەز خەلۆى دېنىم
وئى رۆزى دئىن بىرى و كانى تۆلا خوه ژ شىرۇي ۋەكەر يان نە، بەلكو
دەينى من بختىتە بىرى. لى نە بىرا وى دهىت، نە ئەز دكارم روو ب روو
بىزىمى، نەژى ژبىر بکەم!

گولان / 1989

خوه تافیرکرن

زاروکه ک ده سالی گازی دکر: دهۆک، دهۆک، دهۆک دو نه فه! هەکەر چى ئەز پشتراست بۇوم كۆئەز ب وى ترمبىلى ناچم، لى وەك ھەر رېقىنگە كى بېقىت سواربىبە، ئەز چۆمە بەر دەرى وى... دو كورسيك ما بۇون ھەردو نە ب دلى من بۇون، يەك شىكەستى بۇو يَا دى ڙنەك قەلەھە ل كورسيكا ب رەخ ۋە روونشت بۇو، نىقەك يَا ۋالا ڙى ۋە گرت بۇو، ئەقە ڙ ئالەكىقە، ڙ ئالى دېقە ئەز نە ب لەزبۇوم. لەو مامە ل ھىقىيا ترمبىلا دى.

پىرەمېرەك ھەفتى - ھەشتى سالى ل رەخ من سواربۇو، شەلواھەك دېپىيان بۇو، دو قەميس ل سەرەيىك دېرەبۇون، ئىلەكەك د بن شەپكى دا و چاكىتەك رەشقە د سەر ھەميان دا لى بۇو، بەندەك كاغەزىن پىچاى د دەست دا بۇو، نايلىۋەك تىئالاندېبۇو و ب بەندىكى گرىدابۇون، دو سى جاران ھوور ل من نىپى، بەرى بېيىھ:

- ئەرى بابکۇ تو بەرى خوه نادى ۋان پەر و مەران؟ كانى چ دېيىن؟

من ڙى ب گۈنچىنچە گۆتى: بۆچى بەرى خوه نادەممى!

پىرەمېرى، ھىدى ھىدى گرىيەشكىن بەندىكى ۋە گەرن.. من ڙى بۆ ترانە گۆتى:
- مام سۆفى، خوهنە دا رەقىن تە هو ھىشك گرىداین! ھەچوەكۆ ئەز نە ئاخۇتىم، نە ل من نىپى نەزى بەرسقا من دا. نايلىۋەن ڙى ۋە ۋەن دانە ڦ من.

- سەر خىرى بىت، وا دىيارە دى چىيە حەجى.

- خودى تە بەيلەت، مەزى گۆت: دى چىن گونەھىن خوه د ئىبلىسى وەركەين. پاشى من پەر خواندىن، من پىچانەۋە و لى زەقاندىن. جەن خوه من خوهش كر، پىرەمېرى، جارەكا دى پەر نايلىۋەن كرن و باش گرىدان و وەكى من كر. لى مەزى وى ل كاربۇو، ھندى دهاتى نەدشىيە كلىلەكى ل

سەر ھاتى و بيرهاتنىن كەقىن بىدەت و دائىخت. ھەمى، ببۇن كاسىيەتكە دوور و درېز و مەشتۆخى وى ببۇ ۋىدىيۇ، دزانى ب مرنى نەبت ئەق ۋىدىيۇيە خراب نابت.

ھندەك دىمەن و تەماشە، ھەر دەم، دوبارە و سېبارە دىرىن. بى گومان ژ بەر ھندى دى ھەرە حەجى، ھەلبەت، دلى خوه خۇھەش دىرى كەنەج دى ھەج دى ھېقىيەتكە دى بۇ ۋەزىنت، لى پېسىارا ھەر دەم ھەلاؤىستى ئەو بۇ؛ چى دەمما ئەو تۆلاز، شانا زى ب ۋان وىئە و دىمەنان دېر و پېشى ژ ھېزكە قىتى دلى وى دئىشىين؟ ئەوى ژى بەرسق نەدزانى.

چاقىن وى چۈونە سەرىك، بيرهاتن، وەكى ستىران، وىئە وىئە رىشتن. چەتۆ ھاتە بىرى و رېگىرن، بەس ل گەلى يىن (كواشى)، ب كىيماتى، سەد كەس شەلاندىنە و كوشتنە. يەكويەكە دەھاتنە بەرچاقان، رۆزا سانچ ئىنایە خوه ورېقىنگەك رەبەن، ژ دل پېقەمانى پېقە شەپلى و قىيىاى دەرمان بکە. من لى نىپى ھەر دو چاقىن خوه ۋەتكەن و رووپى وى تەنكىزى و گرى كەقتىن، ھىنگى ۋەشكەقە ب ھەر دو دەستان ستوپىن رېقى دەگرت و ھىنگى بەر ددا تاكو تەزاندى... ب دو چاقىن زيق و شەرمزار ل من نىپى، نزام دزانى ئەز ھزرىن وى دىزم يان دىرسا ئەز بىزام.

چاقى وى يى راستى نقاو و سەرھاتىيەك دى ھاتە بىرى، ئەو و لەزگىن لسەرى (چەلبەشى) روونشت بۇون و رېبوارەك ب ھېسترا خوهقە كەفتە گەلى دوبانكى، تىپەك تىزى ل ھېسترى بۇو و دو سەلك تىكدا لسەر بارى شداند بۇون، گۆتنا وى يە دىرىن زرنگىيەنى ئىخستە گوھىن وى:

- تو دېيىنى لەزگىن، ئەقى بىيۇغەرى ترى بىرە دەشتى دا ب گەنم
و ۋەگەرا، ھزرا وى دى ڙنک كەتە نان و كادە و لېھر ئاگرى سباتى خون!
بەس ئەز بابى سلۇيمە، ناھىيەم ئەو دىىندەكەكى ژى بخوت!

دەمما مژولانكىن وى لەرزىن ھىنگى ستىركا خوه ل رېبوارى دەگرت و گوللەيەك ل مەشتۆخى سەرى وى ددا. دەمما گەھشىن سەر تەرمى وى

هیسترا وی ل ناڭ تەراشان دچەرى و تىتەك ھەڙى بىنى، نە ۋى بۇو،
نەڙى دېر بۇو.

جارەكا دى جەن خوه خوش كر و چاقىن خوه نقادىن، من ھزركر دى ب
زۆرى دەرگەھى مەڙىي خوه گرت، لى من ھند دىت ئاخىنكەك ھاتى و ڙنا
شاھينى گاڭان ھاته بىرى، ھندى ھاته خوه كۈوي سەرەتتىيى بېچنت و
ڙ مەڙىي خوه بشوت، نەشىيا سى چار جاران ل من نىپى، دلى وى ب
گومان بۇو، ھزر دىر ئەز دىغانم چ دىسەرى وى دايى! پاشى رېقىنگەك و ڙنا
وى ھاتنه بىرى، دىسا ۋىيا ھورھوركىن چىرۇكى ۋەشىرت، لى نەكارى.
من لى نىپى و وى ل من نىپى، چاقىن مە ۋېككەفتىن، لى وى ڙ بەرى من
چاقىن خوه دانان و دەست كرە پەرەن خوه و بۇ خوه دەگۇت: ئەف پەرە
دەستپىكا قورتال بۇونا منن.

بەرى ئەم بگەھىنە گەراجى، گۆتە من: مەلا دېيىن ئەۋى بچتە حەجى، ڙ
گونەھان تىشۇوشتن، ھەچوھ كۈز نوو ڙ دايى بۇوى!

من سەرى خوه خواركە سەر ملى خوه و ب تى يى چاڭى لى نىپى.. نە ب
منه ھەزار گومان ڙ نىپىنا من دەرىن.

ام الجبابى

1989/4/20

کەسانى دى

ئەم ھەر چوار ل ھۆلى رۇونشى بۇوين، و (متوهلى) يى مىرى بۇ مە چا
چى دىك. ھەر يەك ژ مە دەرگەھەك ۋەك بۇ و ژى دېپەيىقى.. ژ نشىڭىقە
سەمیرى گۆت: ھش ش.. ئەقە جوامىر ھات. ھون چ دېئىن ئىرۇ
پەنتەرۇنى وى بىخىن؟

ب راستى، ئەق كرييارە نە ب دلى من بۇو، نەكۈ ئەوه من ترانە نەقىن،
بەلكو چونكى (جوامىر) كابرايدىك كاركەر و بالبهەر.. تو دشىيى بىزى
(مسكىنە). جهانەك خۇەسىر د ناڭ خۇە دا ئاڭاكرىيە و تىدا دېزىا و من
ھزر دىك دەدما ئەم يارى و ترانەيان پى دەكەين و ئەو بەرسقا مە نەدەت يان
ژى نەزانىت بەدەت، دگەل ئەو بى دەنگىيىا ژ ئالى وى ۋە دەت، من ھزر دىك
ئەم لېھر وى بچووكىن و بى بەھايىنە!

- ئىقارى ب خىر.

بەرى كەسەك بەرسقا وى بەدە سەردار بەرهنگار بۇو و گۆتى: "بۆچى نە!
بۆچى وە ناكەى! ئەقىقۇ تىپىنچ كچان پرسا وى دىك".

پشتى ئاخىنكەك ھلکىشاي و سەرى خۇە ھەۋاندى، بەرۋانكى خۇە
ئىخست، ھافىزتە سەر كورسيكەك ۋالا و ۋىيا بىتە دەستشۇيى، لى
سەمیرى بىز لى گىرت و گۆتى:

- دى، دى وەرە ئەقى زەمانى راستىيى بېيىزە! ژ سەر ھەۋاندىنا تە دىيارە،
ئانكۇ ئەز درەوينم! يان فەساد و چىرۇكچىكەرم!

دەدما جوامىرى بەرسقا وى نەدەت، پېقە چۆ و گۆت:

- مالخراب نە، دى بلا گۆتنەك ژ دەقى تە دەركەفت!

- تە دەقىت چ بىزىم؟

- من دفیت تو چ بیڑی؟! من دفیت چیروکا خو و پینج کچان.. پینج کچان
بو من بیڑی! نه ئیک، نه دو... پینج! راسته کتکی مەلۇول دوونگى مەزن
رادکېشت!

چو پى نەما، ب رەنجۇرى بەرئ خوه دا من، روويى وى ژ كۈوراتىيا خوه
هاوار ژ من دخواست، نه دفیيا ژ جىهانا خوه دەركەفت!

- بەنگىن، ئەز خولامى تە، كا تو بەرسقا وى نادەي!
لى پشى هاوار خواستى، ھەمى ل كەلەخى وى چەرين و چو بى بو
نەھىلان.

يەكى گۆت: نەكو نە مىرە.

يى دى گۆت: نە دوورە كچ بە و جلىن مىران دېر بن...
و دوماهىكى بىريارا مەزن ھاتە دان: پىدىقىيە ئەم پشتراست بىن كانى كچە
يان كورە!

ھەر سى بەزىنى، چو ب من نەما ژېلى بگەنۋە!

يەكى ھەردو پىيىن وى گىتن و ھەر يەك دى كەفسەك وى و پىكۆل كرن
پەنتەرۇنى دېپىيان دا بىننە خوارى.. و جوامىر، دناف لەپىن وان دا
دلهپتى.. و ئەز ل تەماشەيى! ژ نشكىقە، رەنگى جوامىرى كەسکبۇ وەكى
كەقىز بىرىت، گىرگى كەقتن پىستى وى، لەپىن وى كول دۆر (سەمیر)اي و
(سەردار)اي بۇون، درىزبۇون و تلىن وى گىرىك كەقتنى و پەنج پىقە هاتن.
لەنگىن وى كو (جەلال)اي دابۇونە تەنشتىن خوه، پەرماسى پىقە چى بۇون،
پان بۇون و گىيغ كەقتنى، نىنۇك وەكى چەنگالانلى ھاتن. من ھۆ چاقى
خوه گىرا، من سەرئ وى دىت! سەرئ وى مەزن ببۇ د ناڭ ملان دا، چو بۇ
خوارى. دو شاخىن بچۇوك پىقە بۇون. دو چاقىن سور سۆرە، مەزن،
بىبرۇو، چرىسىك ژى دەچۇن. دفنا وى بەس دو كون بۇون و ھلمىزان ژى
دەفرى. دەقى وى بەھۆستەك بۇو و چار كىلابە تىدا چىق ببۇون و گەردەنا وى
وەك يى بەقەكى پە دبۇو دادھات و كىفيتى ژى دھاتن.

گاڭا من ئەق دىمەنە دىتى ژ سەھمى چاڭىن من مچان و قىزىيەك ژ دەقى من
دەركەفت:

- بەردى، بەردى، بەردى!

دەما من چاڭىن خوه ۋەكلىرىن ۋە، جوامىر ل ئەردى بۇو ھەر سى ھەقالىن
دى دگۆتە من: تەخىرە؟ چ قەومى؟

ھشى من ھاتە سەرئى من، و من زانى پىدىقىيە درەوەك مەزن بىھم داكو ئەو
قايل بن، كو سەخەراتى جوامىرى من دقىزاند، نە ڦېھر ئەو جناوهرى من
دىتى.

گولانا 1989

رەوانى بارۇقى

سېپىدەيەكى بارۇقا بارانى ژ خەو راکىر. ۋىيىا بىنقتەقە، لى گەڭقا باى و رەپ رەپا شىلىكىن بارانى و شورپشۇرا سقاندى، خەو ژى قەدرەقاند.

پەنجەرە رۆن بۇو و شرىيقىن كەقته ئاسمانى. بارۇقە بى دەنگ بۇو، خەۋى دلى وى گرت،.. نەزانى ھشىارە يان دخەوە، دەمما دىتى ئۆدا وى بى بانە و ل نىقا ئاسمانى رەش و تارى كۆمەك ستىران خوييانە. رۇناھىيەك كەقته وى پىنپىيا ئاسمانى و دنيا ھەمى ۋەگەت. دو چاۋىن زىق، دو گوھىن بەل و ددان و كىلىبەيىن چىق و كەقىزە ب دەقىدا دهاتنە خوارى و دبوو گەقەمۇ ژۆردا دهات.. ھزر كر سەگە، لى دەمما نىزىك دبوو كىلەھىيا وى ئاشكرا بۇو، دلى وى كەقته رەپ رەپى و دەنگەك نەپەنى دگۆتى: گورگە! گورگە! گورگە!... پاشى ئەوران ئە و پىنپىيا ساھى، ۋەگەتلىقى، ۋەجىقى، دەنگى بارۇقى ژ بەرى پىر ھاتە گوهاھان و نەزانى ئەقە خەون بۇو يان راستى، لى پىشىراست بۇو گوهاھارتەك پىشى قى دىتنى لى قەومىيە.

ل دۆرىن دەھى سېپىدى ژ جەھى دەركەقىت، تىشت خوار و گەھشتە دەستەكا دۆمىنى، دو دەست كرن و ھەردوان ھاتە دۆرلاندىن. دەمما خوه دېھ دەستى سېيى را كرى، ھەميان گۆتى: ئىرۇ نە رۆزا تەيە، قەيدىرىن ژ دەستى تە دخوت!

- دەستووربە.

- كېقە؟

- نزانم.

ژ گازىنۇيى دەركەقىت، پىلەكى لېھ دەرگەھى راوهستا، ل ھەر دو ئالىن جادى نىپىرى، چو تىشى چاڭكىش نەدىت، دېھ چەند دكانەكان را بۇرى، ل ھەمى تىستان نىپىرى، چو نەكەقە دلى وى، د دكانەكىيە سى كەسان سەرئ خوه دابۇون يەك وپىت - پىتا وان بۇو، دەمما چۈيە ژۆر، ھەرسى يان

جهین خوه خوهش کرن و ب گومان لى نىرین، سى- چار تشت بازارىکرن..
ئو ده ما ده رکە قىتى گىنىشىكەلى گرت و سەرى خوه هەۋاند.

- كەنگى پىتىپست دى خلاس بى؟! خوهزى من زانىبايە پىتىپست پارچە يە كە
ئى مۇرقۇي يان جڭاڭى يان سىاسەتى!

ل پەرگەھەكى، رۆزىنامە يەك كېرى و پەرەين وى ب رېقە تىكقەدان. راوهستا
مەزىي وى بىو دنیا يەك رەش و تارى و بارۇقۇ لى كر. پىنەيەك سېپى
كەقىتى و گورگى دەف ب كەقىزە ژۇردا كەقته مەيدانى... رۆزىنامە د دەستان
دا پىرت پىرت بىو و شەمەتە كەقته كۆلانى. دەما پىنەيا سېپى هەندابۇوى و
گورگ كەقىتىيە تارىستانى، دىيت خەلک لى كۆمن ئو دو كەسان دەستەپىشت
كىرىيە و پىرتىن رۆزىنامى ئى دەستان دكەقتن، گاشىكەك دا خوه و خوه ڙناف
دەستىن وان قورتال كر و لەزاندە مال.

ھۆسا، رۆزەكى خوه دىيت يى برايى خوه دقوت و رۆزەكى ھەۋالەك خوه و
رۆزەكى يەك بىيانى... چارشەمبىيەكى نختەبىو، ل كۆستەرەكى سواربۇو دا
بچتە زاخۇ.. ل راستا (گەشى) ل (نوھالا گەركا) خوه ب تىنى لسىر جادى
دىت و كۆستەرەك جام شەكتى و سى بارىن نەفەران خۇونەلۇ و جل دراي
ب پى كەقت و هندى دەستى خوه ل ترمبىلان راڭر كەس لى نە راوهستا،
ئىچارەك درەنگ ترەكتەك لى راوهستا. ب ئەرەبى دگەل ئاخقىن.

- تو دى كېقە چى؟

- ب راستى ئەز دا چەمە زاخۇ، بەس نزام من چاوا خوه ل ۋە دىت!

- تو بۆچى دگەل مە ناهىيى. ھەكەر ترمبىلەك ب دەست تە كەقت ھەرە و
ھەكەر نە، بىمەنە ل نك مە و ھەتا سوبەھى خودى كەريمە.

رۆزا دى، خودانى ترەكتىرى بىرىندار و جل پەرتى ل ھەيتەگەھى دگۇتە
ئەفسەرى: مە لسىر پى دىت، دنیا درەنگ بىو، مە گۆت، گونەھە دا دگەل
خوه راڭەين، مە شىق دايى و ئەم روونشتنە بەر تەلەقزىونى و ئاخقىن.

بى دەنگ ل مە دنیپى، مىقانى مە بۇو، مە قىيا بۆ مە باخقت، باسى دنياينى بىكەت. برايى من گۆتى: "تو چ كار دكەي؟".

چاوا وھ گۆتى، نېيىن ژى هات و خوه د برايى من وھركر، جلين وى چرتكاندن و خوونەلۆكىر، مالھەمى لى كۆم بۇون، نەھەرى مە نەشىايى ژنا من سەرسەر ل ديوارى دا، بچووكىن من يەكۆيەكۆ رادكىن و دھافىئىتن، دوماهىكى ستۆيى برايى من گرت و بەرنەدا، هندى برايى من لەپات كر و من داناينى بى وھج بۇو. من زانى برايى من خەندقاند و دى دۆرا مە هييت، من خوه گەھاندە ئۆدا دى و تەھنگ ئينا، دەما ئەز ۋەگەرپايم، برايى من كوشت بۇو و ل من دگەرا، من ژى سانجۇرەك لى ۋالاڭ! لى بۇو گورگ و رەقى چۆلى.

چريا پاشى / 1989

گورگ و رهخت و تفهنج

دهما کولاف سورین شاهی ئیران سمکو کوشتین، مala وي ب خوه را نهگەھشتن. يى هاتييه کوشتن کوشتن دى گرتن، ژبلى جەنبەلى يى سمکۆي کو چەتۆي خولام کره دپارزوونەكىدا، بەريپىك گريدان، تفهنج دا ملى خوه، خەنجهر دېھر شووتى را كر و ب دزىكى ژ نىڭ مالان دەركەفت، خوه گەھاندە نوهاھىكى و رىيما زۆزانىن ژۆرى گرت.

رۆزەكى، ل تەقهكى رى هاۋۇت، نە تىھنى دبوو، نەبرسى.. و هەكەر جار جار جەنبەلىيى دو سالى نەگۆتابىيە: چەچۇ عەم، يان چەچۇ ئاڭى چەتۆي ژبىركربۇو تىشىكەك هەيە دېيىزنى خوارن يان ۋەخوارن.

دهما رۆزى پەريىن خوه داھىلائين خوارى و دنيايى پچ پچە كراسى شەقى كرييە بەر خوه، چەتۆ نەچاربۇو ل شەقنىشىنەكى بگەرت.

- بەختى رەش! هەكەر دنيا ل ئىكى وەرگەرا ژ هەمى ئالان ۋە وەردگەرت..
ژ هەمى شەقان، ئىشەق هەيىف نىنە!

دهما پارزوونكى جەنبەلى داناى و جەن خوه خوهش كرى.. روونشت و هزار پاشەرۆزى كر. دى كىفە چت؟ خوه پاقىزىتە بەختى كى؟ دى چ ل جەنبەلى كەت؟ هزار هزار پرسىاران شەرەنخ دسەرى وى دا كر، ل دوماهىكى خوه يەك دل كر و گۆت: خودى مەزنە، سەرى خوه دانا سەر كالكا خوه، جەنبەلى دا بەر سىنگى خوه، دەستەك ل بن سەرى جەنبەلى بۇو و دەستەك لسەر تفهنجى، باوشىكەك هاتى و چاڭىن وى چۆنە سەرىيىك... لى لۇرینا گورگەكى ۋەجىقاند، ھىدىكە دەستى خوه ژىن جەنبەلى كىشا، فيشەك بىر بەر تفهنجى و چاڭى خوه ل كناران گىرا، ل جەنبەلى يى نىستى نىپى، رابۇو ژپىقە، هندى چاڭى خوه گىرا چو سىنەھى نەدىتن، روونشىخ خوارى و پەرگى خوه تى كر، گەلهك پىقە نەچۇ دەما دنيا رۆھن بۇوى، هزركر سېيدەيە، لى دەما تدارەكە خوه گرى داي و پارزوون دايە پشتاخوه، شالۇقا ھەيىقى ژ پشت چىايان دەركەفت، ل

دۆر خوه نىپى، دىت گورگەك سەد گاڭەكان ژى دوور لىسەر كەقىرەكى راوهستايە و ل وان دنىرت، دەستى خوه ل خەنچەرا خوه گىرما و دەست ھافىزتە تەنگى و كەفتە پى.

ل گەل رۆزى دېھر كەرىيەك پەزى پا ھات، فيت- فيتا شقانى بۇو و سترانەك دگۆت.

- قەوهت بە!

- قەوهت خوهش، كەرەم كە روونە.

- گەلهك مەمنۇن، ئەرى برا ئەڭ چ وەلاتە؟

- وا دىارە تو بىانىي.. وەرە روونە وەرە.

شقان، چ ژ كىم دىتنا مرۆقان، چ ژبەر تىشتكە دى، گەلهك پېلىزىن، و دەما كەسەك بىانى دكەقتە لەپى وان، دبته ھۆلکا وان. لى ھندى ھات كو گۆتنەك خىر تى ژ چەتۆي چىكە، ژى چى نەبۇو، شقانى ھزرەك دى ژى كر و ۋىلاتلىقى ژى بىدە:

- نە ترسە جوامىر، كوشتن ۋى زەمانى ب فلسەكىيە. مىرەكى بىكۈزى، ژنهكى بىرەقىنى، كى ھاڙ كىيە!

چەتۆ يەك سەر تىيگەھشت و زانى ھەكەر شقانى قايل نەكەت كو نە خۇونىيە، نەدوورە ئارىشەيەكى بۆ چىكەت.

- ب راستى براوۇ، ئەز مالخابم. بەرى چەند رۆزان مala من ئاگر بەربووپى بەس ئەڭ زارۇكە ژى قورتال بۇو. من گۆت ئەڭ ئەردە نە پىرۆزە و ئەردە ل مروقى نەئىت مروقى ژى باركەت چىتە!

- وەيە برا وەيە، خودى هارىكارى تە بت.

ژنۇو شقان چەنەتە ۋەكەر و ھەردوان ب ھەقىرا سەرتىيەت خوار، پىشى ئاخىقەن و خاتىخواستىنى، چەتۆي رېيىا جزىرا بۇتان گرت و دىمەنلى بازىرى د سەرى وى دا بۇو، نەكەس ناس دكە و نە كەسى ھاى ژ كەسى ھەيە!

ههفت شهف و رۆزان، چەتو، پی هاژوت. هەرۆز رەنگەک مروقان د دىت و
ھەر شەف گورگى سىنگ فەرش سەد گاڤەكان دوورى وان، لسەر كەفرەكى
زىزەقانىيا وان دىك... ئەرى ئەقى گورگى چ دېيت؟

چو پى نەقىت ل ھىقىيا ماندى بۇونا منه. ھەردو- سى شەقىن پېشىن ژ
ترسىن گورگىدا چاڤەكى وى دخەوبۇو يى دى ھشىيار بۇو. لى پاشى ھى
بۇو كىلەھىيىا گورگى لسەر كەفرەكى ھەر شەف بېينە و ھىز زۇو ئاگر ھل
دەك و لېر دەنۋەست.

سېپىدا رۆزا ھەشتى ل نك جۆتكارەكى راوهستا و سەروبەر ژى پرسى. دەما
جۆتكارى زانى دېيت بچتە جزىرى، گۆتى: براوۇ، خۇھ نە تو ل زەمانى
بەدرخان بەگى يى! ئەز باسى خەنجەرى و تەنگى ناكەم، بەس جەندرمە
تە ب ۋان جلان بېين، بەس ئۈرائىل دى تە ژ دەستىن وان قورتال كەت.
چەتو نەچاربۇو لنى جۆتكارى روونت و خۇھ سەرەرى بکەت. ھندى
جۆتكارى بۇ تىتەك پىر رۆھن كرى ھند پىر ئارىشە ئىخستە پى يى وى،
و چەتۆى ژ نەچارى گۆت:

- تو بىزى ئەز چ بكم برا!

- بەرى ئەم بچىن فراقىنى و بەرى كەسەك تە بېينت چەكى خۇھ دىن
كەلەكا ھەنى ۋە ۋەشىرە و خودى يار بە دى رىيەكى بۇ تە بىنم.

لسەر فراقىنى، چەتۆى جەنبەلى كر بۇو د دانگا خۇھ دا و ب ھەقرا خوارن
دخوارن، جۆتكارى بالولكا خۇھ بەر دەقى خۇھ و راوهستا:

- بۇ برايى خۇھ بىيىم: دوھى، ئاغايى، رەمۇيى سىامەند دەرىختى و
ئەردى وى بى خودانە. ھەكەر دى ب من كەى، ئىشەف ئەم دى چنە نك و
دى ئەردى وى تۆقچىن كەى.

- ب راستى خوهش ھزرە.

چه تو ل جهنه لهلى نىرى و پارىيەك د ماستى هلنا و بره بەردەقى، لى
جهنه لهلى دخريقيينيان چۆبۇو و كسكا گرى ليقا وي گرت بۇو، دەما چاقىن
ھەردوان ۋېتكە ئەقتىن جهنه لهلى دەست ب گرى كى!

ب رۆز دگرى، ب شەف دگرى، دخوار دگرى، دخەو دگرى... بەس دەما
لوورىئنا گورگى دهات پچەك ھاويش دبۇو. نە دوختۇرى، نە مەلاي چو
چارە لىئنەكىن. دوماهىكى برنە نك خويىزانكەكى، بەلكى پاشەرۆزا وي
بزانت؟

خويىزانك، داما و ل چاقىن وي نىرى، سەرى خوه راكر و گۆت:
- كورى من ھەپە چەكى خوه ژىن كەلەكى دەرىنە و بکە ددانگى دا. ھەكەر
ئەو يارىييان ب چەكى نەكەت و لوورلوور گورگان نەبھىست، چو جاران
ھاويش نابت.

كانونا مەزن / 1989

هەریەك خەونىن خوھ دېيىنه

داماى ب سەربانى كەقت، چاڭى خۆ گىرا، هەر مالەكى ئالايەك بلندكرييە؛ زەرن، كەسكن، سۆرن، كەسک و سۆرن، شىين... ۋيا مالەكى بى ئالا ببىنت، بەر چاڭ نەكەقت. د دلى خوھ دا گۆت: ئەقى خەلکى خىرە؟! دىن بۇويىنە؟ پاشى وي ب خوھ بەرسقا خوھ دا؛ من خىرە! چىيە ئەز تەنى شەھەرەزا و زانامە و خەلک ھەمى نەزانى؟ ب خوھ پلاتۆيى زەمانى ژى ل جەن من بە دى سەرئ خوھ بۆ ۋان رەنگان شۆر كەت. باشتىرە بىيىزم زارۆكان ئەۋۇزى ئالايەكى بچىلىن. بەرى ل خوھ بىزقەرە ھۆسا خوھ قايل كر. چۆ كۈزىيەك سەربانى دىت ئالايەك چىلاندىيە. ۋەچنلى!.. ڙ نوول سەربانى نىپى دىت ھەر گورۇنىيەكى ئالايەك لى چىلاندىيە و ھەر يەك رەنگەكە.. چو پى نەما ڦىلى سەرەھەزاندىن و پىشكۈرىيىن.. و گۆتنا (دىنيا!) ڙ دەقى پەشىا.

درەنگ شەق نىقت، خوھ ل دارستانەكى دىت دەھبە ل دۆر ئىيورىن، بەرى خوھ ددا خوھ لەشى مروقانلى بۇو، دەست ددا چەكى بەرگرىيىن و ترس ڙ دلى وي دەركەقت.. لى مەزى وي دگۆتى: تو بەرخى! تو بەرخى!.. ھندى دەقىيا خوھ قايل بکە كو مروقە، نە بەرخە، نەدكارى. دوماهىكى ھزرا بەرخى د كەقلى مروقى دا مەزى وي ۋەگرت.

ترس كەقتە دلى.. ل گورگى نىپى، گورگى گۆتى: ئەز بەندەوارم، وەرە ھەمبىزا كەكى خوھ!.. شىپى دگۆتى: ئەز جەن باوهەرىيەمە. رووفى دگۆتى: ئەز نكارم تە بخۆم وەرە نك برايى خوھ... سەرئ وي گىزبۇو، بچتە نك كى؟ (ناچم نك كەسى ب كەپ بلندىقە بىياردا.. لى گەلهك پىيغە نەچوو، بۆ دىاربۇو پىيدىقىيە بچتە نك يەكى، چۆن و نەچۆن نه ب كەسىيە، لى نەدوورە، هلبىزارتن، ب مروقى بت!

ڙ نشىكىقە بىيارەكا سەير دا، ناھىيمە نك كەسى؟، دەھبەيان چاڭ لى سۆركىن، ددان چىقىرن.. لاڭلاڭ كر، لەرزىكا مرنى لىقىا وي گرت و پاشقە

رەقى.. رەقى، رەقى.. هند خوه دىت يى د لاتەكى دا دېرىت و بىنى لاتى دۆزەھە... خوه ۋەزەنلىك قىيىزىيەك قەدا... ڙنكا وى ملىئىن وى راھەۋاندى:

- كوردۇ، كوردۇ... تە خىر؟؟

دەما چاقىن خوه ۋەزەنلىك كىرىن، ڙنا وى بىسمللاھەك كىر و دەستى خوه كىر ئەنیا وى

- تە خىر؟

چاقىن خوه مىمىساندىن، ل كابانىيا خوه نىپرى.

- خەون بۇ كچى.. كابووسكەك بۇو!

د ناڭبەرا (تە چ دىت) و (خىر بىت) دا، گولستاندا وان د خەو دا دكەنى.

- دى وەرە! ئەز كابووسكان دېيىم و كچا من خەونىن ب كەنى دېيىت..

كانى تو وى ڙ خەو راناکەي، كەنىيى وى ئەز كوشتم!

- جوامىئر دى ڙى بگەرە، ما تو خەونا وى نازانى، سەد ڙ سەد خەونا دوھىيىه... جلکىن كەسک و سۆر و زەر دېرن، شقان پەروھ بۇ تەنبۈورى لى دخە و ئەو دىلانى دكەت و مللەتى كورد گولان لى درەشىنت.

- كچى خوهىزى من ڙى خەونەك وەسا دىتبايە!

باتووفا

1992/4/29

سیاپوشن زیماری

پیشگوتن

هه ر تشتەکى ھە بت ، خانىيە كە!
چار دیوار ، دەرگەھ و بانەكەن
ناڭمالىيەك ھەمەرنگ تېقەيە و
مرۆڤ... تەنا لى دىنۇن ، خوھ لى ۋەدىشىرىن ، و خوھ لى دەكەنە خودان!
لى... ئىكەمین كۆلەدار خانىيە ، ھەكەر تە راستى دەقىت!

ئەز و تو

ئەوئى دېيىزنى زيقۇ ھەردەمىن هوشيار ببايىه، دگەرپا و دگۆت:
 ئەز دزانم هوون ھەمى باسى من دكەن
 ما ئەز نزانم چاقىن ھەوھە چ دېيىز!

ما ئەز نزانم پشكۈرىنىن وھ يىن زەرپەتخى، دەمىن نە ژىل دەھاقيىزنى بەر
 من، تۈرانەنە؟!
 هوون ھزردەن ئەز نزانم!

ھەر لقىنه کا ھەوھە، ھەر گۆتنەکا ھەوھە ئەز دزانم ژېھەرچىھە و بۇ چىھە؟
 ئەز ھەمى تشتان دزانم... ئەز دزانم هوون ل تارىيىچ دكەن و ل رۇناھىيىچ دكەن!

ئەز دزانم دەمىن زارپوكىن ھەوھە نەنفان يان د ئارۇنك دچىن هوون چ دېيىزنى!
 - ھەششىشىش دەنگى زيقۇي يى دەيت! ھەما زيقۇ تە ببىنت دى تە
 وھكى خوھلى كەت!

تشتى هوون نەزانن ئەوھە، ژ ئەقى دنيايى بەس من زارپوك دەقىن... نە
 چاقىن وان يىن مەزن، نە گوھىن وان يىن بچووک، نە دەقىن وان، نە دلى
 وان، نە دەستىن وان... وھكى يىن ھەوھە فىرى درەو و چەنەبازى و
 گۆشىخوارنى نەبووينە.

گەلەك ژ ھەوھەز دكەن ئەھەمەنى ئەز ئافراندىمە و خودى هوون
 ئافراندىنە! كى وھ دېيىزت؟ هوون؟ ھەكەر ئەقە راست ژى بت، هوون
 تشتەكى گرنگ ژېير دكەن، ئەز ژ ھەوھە چىتىرم، جانى من پاكە، رەفتارىن
 من پاكن، گۆتنىن من پاكن... و هوون؟ بەس ب تشتەكى درەوين ژ من
 چىتىرن، لەشى گەنى! هوون ھەمى لېھر ئىك مەستەرە چىكىرىنە و ئەز نە
 وھكى وھ مە. ما ئەز نەشىم ب پىچەيەكى يان گەزەكا پاتەيى كىماسىيىن خوھ

قەشىرم؟! بەس ئەز ئەقەمە و من وەكى هەيمە بىبىن! ئەز وەكى هەوھۇ خوه
ناقەشىرم.

كى دايىكا من ژ قەهران كوشت؟
كى وال بابى من كر كو ئىك جارى ژى من هلنەگرت؟
هەوھە! بۆچى هەوھە؟ تە، تە، تە، ...

هندەك ژ هەوھە زىرىدەن بىدەنگىيا من نەزانىنىھە؟ نەخىر ئەز هەمى تشتان
دزاڭم، هەستىن من هند نازكى تشتىن نەبووپىن دېيىن، دېھىسن، دزاڭن، ئەز
تاما پاشەرۇزى دزاڭم، ئەز دشىم بالا بکەمە درەۋىن هەوھە؛ ئەز پىشىبىنیيا
مۇنوسىمە.

ئەقى لەشى جودا! نەبەس ئەقا دېيىنلى مروقانى ژ من ستاندىھە، هوون
باوھر بکەن، گەلەك جاران جانى من ژى دەھەرىفت! و هوون ژى ب
وەكەھەقىيى مروقىن! هندى لەشىن وەكى خوه دېيىن، خوه دېيىن، و هەردەما
ھەوھە لەشەك جودا دىت، هوون پىكىھە دېن كۆمەكا لەشىپەرىيىن درىندا!
ئەرى ما مروقى ب لەشى مروقە يان ب هزران؟ گەلەك گيانەوەر ژ مروقى
جوانترن. باوھر بکەن يان نە، مروقىن هزرى ب تەنلى نەمر دەيىن و چو
نەمەيىيىن دى نىنن.

بەس ئەز ژ هەوھە ناقەشىرم، ئەز هزر دكەم ئەز هندەك جاران گەلەك
خشىم! ئەز بۇ كى دئاخقىم؟ بۇ هندەك كەقىرىن دېرىن! بۇ هندەك دىوارىن
بى كولەك و پەنجەرە.

من هاى ژ هەوھە يە، هائەها دەنگى مەزىيىن هندەك ژ هەوھە يى دگەھتە
من؟

"" ژارى! خودى خەفس لى كريي"".

ما من چ كربوو يان چ كريي يان دى چ كەم دا خەفس ل من بەھىتەكرن؟ ئەز
ژى وەكى هەوھە ژ دايىكەكى و بابەكى بويمە بەس هوون وەكى يىن بەرى

خودنه و ئەز نه، هوون جوانتر ديار دكەن و ئەز جودامە. بەس ئەقە هەقى
نادەتە هەوە هوون ھەست و ھزرىن من ژبىرا خوه بېن، ئەز نەقەگرم...
نەترسن، كريتىيا من كەسى ۋەناگرت! كريتىيا من نه خەفسە، كريتىيا
هوون ھزردكەن، ئەزەكى دىيە، نه هوون و بەس!

بىرا هەوە دەھىت دەمى دلى من چۆيە شەما كۆرە، هەوە چ ل من كر؟

ئىكى دگۆت: ما تە ژى ئەو تىشتۇكە ھەيە؟

يى دى دگۆت: نە كۈئە ژى وەكى دفنا تە بت!

يى دى دگۆت: نە كۈ لىقا تە ياكىم ب خەلەتى چۆ بته وىدەرى!

يى دى دگۆت: يى ژ تە بېت دى چ بت؟

و كەس ژ هەوە نە گۆت: ئەو ژى مروقە و خودان دل و مەژىيە، دلى وى ژى
نازكە دشكىت... بەس نە گرنگە ئەز بئىشىم، ياكىم ب خەلەتى چۆ نە
خوهشىي ب كوشتنا من بەن! هەوە وە ل شەمى كر ژ هەوە باشتىر من
بىينىت، ژ هەوە پىر ژ من بىرەقت... وا ديارە خەلەتىيا منه ئەز ب زۇرى
خوه دكەمە مروق، ئەز ب زۇرى خوه دگەل هەوە دەھەزمىرم!

ل بىرا هەوە يە دەمى سەلمانى ويىنەگر، ويىنى من ژى وەكى يى
ھەركەسەكى گرتى و ب جامخانىقە كرى؟ من ھزردىكە ئەز ژى مروقەكم و
ويىنى من ژى ويىنەيەكە!... لى ويىنى من بو تەماشەگەھ و رەكلام بۇ
ستۇدىيۆيى، و ھەكەر درەو نەبت، دېبىزىن ب ويىنى من پشکدارى بەرىكانەكا
سەيرلىرىن ويىنە ل جىهانى بويە. ھىنگى من زانى ئەقى جڭاڭى جانەوەرەكى سېرکا
ژيانىمە، ھىنگى من زانى ئەقى جڭاڭى جانەوەرەكى سەير و بىيىنە دىتىيە و
پىدىقىيە ب ئەقى هلېقىرىنى خوه ل دنياايى بدهتە ناسىن! ئەقە ژى وەكىدىتىنا
ئەمرىكايى، چىكىرنا كارەقىيە، هلېقىرىنا ئاسمانىيە...

باوھر بکەن ھەكەر ئەز گۆتن و رەفتارىن ھەوە رىيىز بکەم، نەقىيەن ھەوە دى
شەرمەزاربىن، بەس كى ژ هەوە ھزرا سوبەھى دكەت؟ كى ژ هەوە دزانت
مېزۇو چىيە دا ژى بىرسىت؟ هوون نە ھەزى ناڭى خوه نه، براينو!!

بەرهنگارى

ئەز گەلەك دگەل ھەوھاتم، مخابنى ھەوھوچو جاران دورىيان نەددىت، لىھەر پىنگاڭاھەكى من سەد نماز دىكىن ئەم نەگەھىنە دورىيانى، دورىيان چەنداشن ھەند نەخۇھشىن، ھەكەر هوون تى بگەھن!

ل دورىيانى پىدۇقى بو ئەز ب تەنلىرى بىرىارى بىدەم، چونكى ھەوھوچو دورىيان نىن و هوون نازانى دورىيان چىه. پىدۇقى بو بىرىارەكى بىدەم؛ يان بەرسىنگا ھەوھەميان بىرم و چ دەقەومت بلا بقەومت يان خوھ بکۈزم يان ژى نەمرۆق دناف مروۋقان دا بىزىم... ئەز دزانم بىرا وھ ھەميان دەھىت دەممى من كەنیا كورپى خورشىدى كرييە بەھانە و گۆتى: ئەز نامىنمه ل ئەقى وھلاتى، ئەز دى چەمە جەھەكى مروۋق لىھەبن!

كەنیەكا بىدەنگ هوون ھەمى ۋەگىتن، ڦېلى خورشىدى، رەنگى وى رەش و شىن بو چو نەمابو دلى وى بىرىت، كەس خەلەت تى نەگەھن، ئەو ژى نەزبەر من بو، خورشىد دىرسا ڦەگونەھىن من دا تىشتكەك ل كورپى وى بەھىت!

باوھر بکەن ھەكەر رۆزەكى دلى من بۇ ئىك ڦەھەوھ ۋەببىت، دى بۇ وى كورپى بىت، چونكى من ئەو بىكۈنەھە كرە دەرگەھى دەربازبۇنى ڦەنیا ھەوھ بۇ دنیايەكا دى؛ دنیا رىزگاربۇنى ڦەقالب و مەستەرە يىن ئەتۆمى، رىزگاربۇنى ڦەندرەتىرىن دارستانى.

هوون دزانن ئەز كېقە چۆم؟ ئەز دى پىش ھەوھ ۋە بەرسقى دەم: بۇ كى خەمە بىزانت؟ بۆچىيە بىزانت؟ بۆچىيە جەھەكى ڦەزىيەن خوھ بىدەنە زىقۇ؟! بەس كەنگى ھەوھ مەزى ھەنە دا ھزر بکەن، دا جەھەك ژى بەھىتە ۋەگىتن؟! هوون ڦەخوارنى و زانى و يارىيان پىقە تىشتكەكى دى دزانن؟

ئەز ھينگى دەھىمە بىرا ھەوھ دەممى تىشتكەكى پىس و كريت دېيىن يان دەممى زارپۇكىن خوھ ب ترسى فرشك دكەن.

ئەردە قىراف

ئەز دى وەغەرا خوه بۇ ھەوھ بىيىزم، بەلكى ھوون بۇ رقىشىتا پاشەرۇزى
بىيىن، بەلكى ئەو تى بگەهن، بەلكى ئەو وەكى ھەوھ نەبن... ھەكەرنە ئەز
بۇ كەفەرى باخقىم دى خۇھشتر بت! دى دلۇۋانلىرى بت!

ل رۇزى گۆيىنى، ئەز چۆمە گەلىي گاوران، من جەودكى خوه تەزى ئاڭ كر
و چۆمە د ناوسكا مار ھۆرمىيە... ھېيشىتا من خوه پال نەدai سەر تەختى
وى ئەز وەكى زاپۆكەكى نېستىم، ئەز دزانم گەلەك ژ ھەوھ دى بىيىن: ئى
ئانکو چى تو ب رىيغە ماندى ببوي، و تو نېستى!

راستى نە ئەو بو، تىشتەكى ئەز نقاندىم، من ب خوه ژى پاشى زانى چ بولو.
دەممەكى دەنگى سترانەكا مەلوول ئەز ژ خەو راكرم، من چاڭى خوه ۋەكى،
من چو نەدىت؛ شەقەكا تلچاقە، تارياتى خوه د تارىستانى دگەقىزت،
گەروويا من وەكى دارى لى هاتبو، من دەست دا جەودكى ئاڭى، جەودكەكى
قىلا كەقتە ئاڭ دەستى من. ئەق چ دەردەسەرييە، وەرە ئەقنى شەقىا كۆك
ھەرە سەركانىي! چاوا بت، ئەز ب دەستە لەپكى ژ ناوسكى ھاتمه خوارى و
ب پى تەپكى بەر ب كانيي چۆم. ھندى ئەز دچۆم دەنگى سترانى بلند دبو و
رۇنەھىيەكى سيناھىيىا خوه ددا دەوروپەرى... دەمى نىزىك بولىم، دېيىم
كەچكەك لبەر شەمالكەكى روونشىيە و ياب گرىيغە دلۇرىنت:

رۇھنیيىا دلى

تو نە شەمالى

دلۇپ دلۇپ تو بمرى

ھەمى تارىستان

ھەمى گۆرسەن

ھىدى ھىدى دى بۇ گرى

چىسىكا رۇزى

وەکى پىشكۈزى

نازك نازك دى دگەل فرى

ھينگى ئەز ھېشتا كۆلەيى هزر و دىتنا ھەوه بوم، ئىكسەر من ھزرا دىمى خوھىيى كريت كر و من گۆته خوه: ھەكەر ئەف دەنگى نازك و خەمگىن رووچى من ببىنت، دى ترس ژى كەقتە سەر كول و دەردىئەن وى، لەو من دەرسۆكا خوه بىسەر دىمى خوه دا ئىنا خوارى و ژ دوور ۋە، من پىشىنەك ژ خوه ئىنا... كەچك ل من زقۇرى و گۆت:

- تو چ بى، ژ ئەقى شەمالكى پىقە من چو نىنە تو بىزى!

- ئەز بەلەنگازەكم، نەساخا تە بۆ تە پىرۆز بت، بلا لېھر سىنگى تە بىرت.

- ما چىنابت ئەم ھەردو لىسەر تەرمى وى بىگرىن؟

- ھەكەرچى تەرمى من ھەوجەي كەسەكىيە لىسەر بىگرىت، لى دنيا دۆرە، ئەقرو بۆ شەمالكى و سوبەھى بۆ من!

بەرى ئەز بکەقە گۆقەندى زىمارى من ئاڭ ۋەخوار و ھندى ترسا نەناسىنى ئەز دوورى وى روونشتىم. گۆتە من: تە خىرە؟ چو مەرۆڤ ب شەقى نەدويرىن ل ئەقى گەلى بىزىن نە ژى بھىنە سەر ئەقى كانىيى.

من گۆتى: راستە، بەس ئەز نە ژ ئەوان مەرۆۋاتىم، ئەز نەشقەكى دىمە.

پىشكۈرى و گۆت: تو چ ل بن دەرسۆكى ۋەدشىرى؟

- شۆلى خودى، ژ بەننېيىن خودى!

ددانىن وى لېھر شەمالكى چىرسىن: ھۆھۆ... شەق درىزە و سەكەراتا شەمالكى دى ۋەكىشتىت، چىرۇكى خوه بۆ من بىزە.

چونكى جارا ئىكەم بو ئىك چىرۇكى من بخوازت، من نەزانى چاوا دەست پىبكەم! چاوا بىزەم! لى كەچكى گۆتنەك ژى ژ خوه نەك.

- ""وا دیاره مرۆڤان لەش دېئىن نە هزر و سۆز و كريyar"" بەس ئەق پەيغەم
گۆتن پشتى چىرۇك بەھىستى... پشتى بىدەنگىيەكى من گۆتى: دېت!
- ""دېت"" گۆتنەكا خاپىنۇكە ژ گومانى پېقەنەلناگرت، بىزە مروقق ئاخە و
ھندى بەمینت دى ۋەگەرتە سەر رەھا خوھ.
- نەخىر مروقق ژ ئاخى پىرە، ژ قالبى بەر فەھەترە، و پېدىقىيە مەستەرە
ئى نەبن!
- دېت، بەس ئەقە خەونىيەن تە نە.
- نۇ، هەر زەمانەكى خەونىيەن خوھ ھەنە، ئەز خەونبىنەكم!
- چاوا بت، تو خوھ گەلەك گەلەك دېيىنى، و ھەكەر تو ل شەمالكى
بىنېرى، دى دەست ب زىمارا خوھ كەمى! و دى زانى زىمار بۇ تە ژ خەونان
چىتەرە.
- كى زىمارى دكەت بلا بکەت! ئەز پرم، پر... پېيىھەكى من لىسەر ئەقى ئالىيە
و يى دى لىسەر ئالى دى.
- پشكورى و گۆت: دیارە، ئارىشىا تە قالبە.
- ئەوان قالبى من نەقىت و من جانى وان نەقىت.
- ھەقكىشەكا ھەقسەنگە، وا دیارە تە نەقىت دەست ژ قالبى بەر دەمى؟!
- ب راستى؟ ئەز ژى نازانم، ئەز گىزىم ئەز يى ژ پرسىياران درەقەمە
بەرسقان.
- پشتى كەنېيەكى نازك كرى، گۆت: سەيرە! ئەم دو سەمتىن ھەقدۈزىن، تىشتى
تو ژى درەقى ئەز لى دەپرەم و يى لى دەپرە ئەز ژى درەقەم!
- من قىيا پچەكى خوھ شرین بکەم و زارى وئى ۋەكەم: ھەقكىشەكا ھەقسەنگە!
ئەز و تو جىهانەكا دى ئاڭا دكەين.
- راست، راست، تە چ دەقىت؟

ئەز شەپلیم! ئەرى من چ دېتى؟ ئەز چمە؟ ئەز بەلەنگازەكى رەقۆكم!

دەمى شەرم و شەپلینا من دىتى، ۋىا من قورتال بکەت: تەبېتى نە قېتى، تو مرۇقى و خوھىسىن تە جانى تە تەپەسەركرىيە! رەق تەناغەھىنتە چو قۇناخان. خەما تە خوھ زىدەكرىنە، تو ژى ل خەونا نەمرىيىا لەشى دەگەپى! تىيى چاقى ساخ ب ئاوارەكى ئاگر بەردا دەرسۆكى، پەردى نەمان و ھەمى نەھىننېيىن من بۇ رۆهن بون.

"" تو چ دېيىزى ئەز شوو ب تە بکەم"" ئەف گۆتنە وەسا ب سانەھى و رەوان ژ دەقى دەركەفت، وەكى بېتى تف بکەت، لى وەكى ئاڭەكا بەفرىن زەمانەكى ئەز قەرساندم.

ب "" ما تو گەلەك بۇ خوھ كريتى؟"" ئەز هوشىاركرەقە و من گۆته خوھ: ئەرى ئەز بۇ كى كريتىم؟ من دەست پېكىر خوھ نىشا دا؛ چاقەك دروست، يى دى بلوق و ئەورگىتى. خەممەك دروست و يا دى ژ بىنى پېقە نە.

ئالەكەك پف و يادى كۆر.

لىقەك شەت و نىقەرۇ، يادى ۋاش.

دو گوهىن شۇرۇ و وەرباداي.

سەرەكى كەچەل ژېلى هەردۇ جىئىكان.

ستۇيەكى زرافى و موودار.

سېنگەكى كۆترىكى و پىشىتەكى كۆقكى.

دەستى راستى ب دو تلان و يى چەپى ئېك تلا درېزۈدرېز.

لەنگەك دروست و يى دى ژ چۆكى پېيدا كەلاشتى.

و پېيىھەكى من سەمە و يى دى پەنجە.

کین و نه^نقیان، دلرهشی و ئەنرین، ئاگرى تولى و دېمنکارى، كومرهشی و كۆڤانەكا تىھنى د ھناھىن من دا شەرەنیخەك دىكىن... دەنگى وان فريشته بىزداندى!

وەختى ئەقە هەمى دىتىن، زاپۇكانە كرە ھاوار: ب راستى لەشەكى سەيرە!
چەند جوانە!

ئەقان پەيغان ئەز كرمە رۆبارەكى خوهشىيەكى ئەبەدى... ژ پەيقىن وى زام و
بو مە تووفان. دى ھەمى دنيايى ۋەگرم، دى دنيايەكى دى ئاڭاكەم!

د ناڭ ئەقان خەونان دا دەست دا دەستى من و گۆت: بلا شەمالك بۆ خوه
بىگرىت، ئەز و تو دى چىن شاهىيا خوه كەين.

ئەقە راستىيە، درەوه، خەونە؟ تىشتى من زانى ئەز بومە كىشىكا جەنجەرى و
شۇونپىيىتن وى ل شەقى راستىرن، نەكۆ ئىك ل شۆپا مە بەيت.

لېر دەرى شىكهفتەكى، ل ناڭ تارىستانا شەقەكى، ئەم راوهستاندىن و كرە
گازى: دەستور ھەيە ئەم بەيىنە ژۇر؟

دەنگەكى گۆت: ئەو كىيە دىگەل تە؟

— ئەقە مىرى منە، ئەم ھاتىنە پىرۇزباھىي وەرگرىن.

— پىرۇزكىن ب سانەھىيە، بەس خەلكى مە دى ژ لەشى وى قەھرن.

— من گىرتى كەفرەكە!

— كەقى خوهجە و يى ب دەست بەيىتە دانان دو تىشتىن ژىڭجودانە.

— پا ئەز چ ل ئەقى جانى پاكى ئازارى بىكم؟ ژ مروۋان رەقىيە سەر بەختى
من!

ل وەختى ئەز پچىچە بى هيچى دبوم، دەنگەكى مزگىننە خىرى گۆت:
— لەشى وى بگەھۆرە، و چىرا خوه ژ سەرى مە بىننە دەرى.

''' من ژی ئەق لەشە نەقىت''' ھېشتا ئەق گۆتنە ژ دەقى من دەرنە كەقى، كەنېك ژ تارىستانا شكەفتى دەركەفت، گوھىن من كەرکىن.

- تە دىت، تە گۆت جانەكى پاك ھەيە! وا ديارە دېيت خەلکى ب لەشەكى پاك بخاپىنت و بەس!

- ئەز دزانم ئارېشا وى لەشى وى بو، بەس من گۆتى لەشى تە جوانە.

- خوه نەخاپىنه! مروق د جوانىيا لەشىرا ھەمى دنيايى دبىن. بەس ئەزمۇون خراب نىنە. وەرە پېش زېقو!

هندى من چاقىن خوه ل تارىستانا شكەفتى مىمىساندىن، من چو نەدىت. ئەز ب ترس چۆمە پېش، تاكو گۆتىه من: تو ب خىر هاتى.

روونە سەر چۆكىن خوه، تلىن خوه د ئاخى بچىلىنە و ژۆر دا بەرى خوه بده گوركانا ل بن خوه، و بکە ھاوار:

'''جىهان ب جىهانى

ئەزم بانى نەمانى'''.

ھەردەمى من تلىن خوه د ئاخى را كرىن، ئەز بومە جاندارەكى ئاگرىن ل هنداڭ گوركانەكا هل، ژۆردا فېيمە خوارى، من قورچەك ژى ۋەخوار و لەشى خوه پى شۇوشت. دلى من چو فېينى، ئەز ھلەفەيم، سەرى من ب بانەكى كەفت، لى دنىرم، دەستى كەچكىيە.

'''پىرۇز بىت لەشى تە

ئاركىش من كر ناڭىنى تە

دەستوورى مەيە، ڇىنا تە

بۇ مە يە رېھدىنا تە

ھەر ۋەمانەك؛ جودابۇونەكە

ھەر رېكەك؛ كەسەكە

هەركەسەك پەرددىيەكا ئەبەدىيە

نە ل دوھى، نە ل ئەقۇق، نە ل سوبەھىيە'''.

بردە بىردىك كەقتە شىكەفتى، سەرى من سەوداکىن، ئەزى بەلەنگاز هزردىك
دو دەنگ د شىكەفتىقەنە، پاشى دەركەفت بە هەزاران... و ھندى بىردى
زىدە دبو، شىكەفت پىر رۆهن دبو، تاكو جفاتەكى خويياكى... ئەزى زىقۇ ژ
ھەميان جوانترىبوم! ھندەك پېكلىن پەزى بون، ھندەك چىلەك و گلىشى
ئەردى بون، و چەندەك بەرىن ھافىيەتى بون... و خودانى دەنگى لسەرى
جفاتى قورماھىنىق سۆتىبۇ، گۆتە من:

- نەھ تو تىيگەھشتى؟

ئەزى لال و كۆرە و كەر و نەزان گوهشىم، و بومە گولەكا باى لىدىاي.

- دۆتقار ل تە پىرۇز بىت ئاركىش.

و سوپەچا دىتنى، بەھىستى... ل من ۋەھىرى. من خوھ گوهشى د شىكەفتىقە
دىت، د وى چىركىدا ھزار فلمىن كەقىن د مەزىي من دا خەباتا دەركەفتىنى
كىن... ھەمى ئازار بون، كىن بون، تۆل بون... دۆتقارى دەستى من گرت،
من ھەمى تىشت ژېيرىكىن، ژ بلى خوهشىا سەركەفتى!

- دى چاوا دەينىن تە ژ سەر خوھ راکەم؟

- ۋىيان نە دەينە. دا بچىنه مالا خوھ.

دل رۆهن، سيناھى رۆهن، رەھوان ئەم گەھشتىنە نك كانىيى، دۆتقارى
دەست دا بەلگى تەراشەكى و گۆت:

دەرگەھىن گولستانى

رۆزا شاھى و دىلانى

ببە كلىلەك دلى

ۋەبە لسەر جىھانى

تەپاش رابو، سەرئ خوه چەماند، خوه كره دەرگەھەك ئەم پى چۆينه ژور، ئىك ئۆدە بولى دنیا ھەمى بولۇ و ھەمى كار ژى ب ھىقىان دهاتنە كرن.

4

زىانا راست

بويەر بىددەم دەقەومىن... مە زارۆكەك بى دەم بولۇ، مە خۇھشىيەك بى دەم ھەبۇ، مە جىيانەكا بى جە ھەبۇ. ل بىرەوەريا بونا زارۆكى دۆتقارى ئەز لسەر كانىيە مىھقان كرم... شەقەكا كەوچەرىن بولۇ، سىتىر دگەل مەرقۇ دئاخقىن، ھەميان گۆتن و رەفتارىن خەلكى دئىنانە بىرا من... لى دۆتقارى ب چەند پەيىقەكىن شرین، ھەمى مىزۇو ژەزرا من بىر و ئەز كرمە كورى شەقە ئەز دىتىم.

ئەز نازانم، چەندى دگەل دۆتقارى ژىام، چۈنكى ژيان لى نك وى بىددەم بولۇ، لى دگەل بونا زارۆكى دووھەم، تۆلڭەكىنى ئەز ھەنە خەرىب كرم، من بىرەيادا دەركەقە سەر ئەردى، لى شەرەكى نەھىن دگەل ھزرا من دىكەر، من ئاڭا دىكەر و ئەۋى خراب دىكەر... تاكو رۆزەكى من گۆتىيى: "دى چەم! ئەز گەلەك نامىن، چەند رۆزەكەن و دى ھېمەقە". ب سارى گۆتە من: "ئەم ب تەنلى ناچىن، ھەمى تشت دەچن".

دگەل بىرەيادا چۈنى من بىرەيادا زوو فەگەرانى ژى دا، لى وەكى وى گۆتى، چو تشتىن راوهستاي نىن! "ھەمى تشت پېكىفە دەچن".

5

دنىيا درەوين

ئەز، ب پىلان ۋە، بەر ب گوندى هاتم. لى ئارىشىا مەزن ئەم ببويىن دو زەمان؛ من فۇرمەكى دى ستاندبو!

- کی دی باوهرکەت ئەز زیقۆمە؟ ھەکەر باوهر نەکەن، تۆلا من دی خاڭ و خوش و بى خوى بت! زارۇكىن وان ھزارھزار سالان ھەست ب شەرمەزارىي ناكەن و نابنە پەيرەويىن من! چارە چىه؟

من دەست ب شقانى گۈندىكىر... ڙ ناقى وى تاكو رۆزا من خوه زىز كرى، من بۇ گۆتن.

- سەيدا ھەمى تشت ڙ خودى دەپىن لى تو زیقۆ بى، ئەز نەشىم باوهر بکەم!

- بۇچى؟

- ھەما ئەز باوهر ناكەم!

وا ديارە سەنتەرى باوھرىي ل مەڙىي ۋى كىماسىيەك لى ھەيە! من پرسىيارا دى ڙى كر: پا من چاوا ھەمى تشتىن تە زانىن؟

- چى دېت تو فريشته بى يان...

- چى دېت ئەز ھەر تشتەك بىم، ڙېلى زیقۆى!

من خوه گەھاندە گوندى، و چونكى پەرسگەھ ھەم ئۈوتىلە و ھەم جەن دەنگوباسانە. من قولاچەك بۇ خوه لى گرت و گوھدارى كر.

گەلەك پىغە نەچۆ، شقانى چىرۇكا خوه و كەسەكى - بەس خودى دزانت چىه - بەلاقەكر، هندى من گوھ لى بوي، دو كەسان چىرۇك وەكى ئىك نەگۆت.

و ئەزى ھاتىمە تۆلى پىشتراست بوم ھەكەر خوه ئاشكرا بکەم دى چىرۇكا زیقۆى دوبارە كەم، لى ب لەشەكى دروست و ھۆشەكى تىكچۆى! لەو من بىياردا ۋەگەرمە جەن ئەز لى مروقەكى كاملان بىم.

ھۆسا بەرپەرى تۆلچەكرنى من سۆت.

ل راستیئن گەپان

أ

بو شەق، ئەز ھاتمە سەركانىي، ھندى روونشتم دۆتقار ديار نەبو، ل دۆر تەراشى دزقىرىم و ئەو پەيقىن دۆتقارى دگۇتن چو دەرگەھەنەكىن!
شەق بۆرین، مەھ بۆرین... و ھەر چىركەكى ئەز يى د ئەقى گومانىدا.

- چ ل زارپوكىن من هات؟ چ ل ڙنكا من هات؟ چ ل بەھشتا من هات؟
ل پېشىي ئەز شەپرزمە بوم، پاشى بىھىقى بوم، پاشى زىمارى دەست پېكىر،
بلا كەس ھزر نەكەت پېشى زىمارى ڙيانەكا دى دەست پېدەت! ھندەك
زىمار ب ڙينى دھىنە گوهارتىن، لى زىمارا زارپوكان ب چو ناهىيە گوهارتىن،
ب چو... پېشى وى بەس مرنە و ۋالاھيا نەهن.

ڙھينگى وەرە، دەمى دەنگى زارپوكەكى دھىيە من، لەشى من دېتە كۈورەكە
زىمار و گرينى و كەس نەشىت زىمارا من راوهستىنت. كەس نەشىت دەنگى
من ڙگوهىن كەفرىن چىاي بېت...

ب شەق ب رۆز، ئەز ئەوى گەلى دكەمە كارگەها زىمارى و ھەمى كەفرىن
چىاي دلنەرم بون و زىمارى دگەل من دكەن، لى دۆتقار... بى پېزنه!

ب

سال بۆرین، ناوسكا من و كانىيا ئاقى و ئەز پېكقە پىر دېين... خەلكى چو
رئى نەبن، چو چارە نەبن... ئەز دېمە رىكَا وان، ئەز دېمە دەرمانى دەردىن
وان، و دنيا دېت و ئەز راوهستايىمە، ئەز ل دەرقەى زەمانىيمە...

ل شەقەكا تلچاڭ، دەنگەكى ئەز ناس دكەم گازى من كر:

- ئاركىش! ئاركىش! راوهستان و چۈن، زەمان و نەزەمان، دەمى تو دېچى
ھەمى تشت ڙى دېن... ما تو نازانى ئەم نەدزانىن دەم چىيە، نە ڙى دزانىن
زىمارا تە بۇ چىيە؟

بەس تو مرۆڤى و دى مىنى لەنگ !

من چاقيقن خوه ل دهنگى وى ۋەكىن. دېيىم ھىدى ھىدى ھۆقە چۆ، بەر ب
كەفرى ھەنى ۋە چۆ و تىدا ھندا بو.

پشتى ب سەرى من ھاتى، من زانى

پشتى من زانى ئەز تىگەھشىتم

و پشتى ئەز تىگەھشىتم ئىكجار ئەز پىناكەم!

نەمرىكىن زىمارى

ژ ھينگى وەرە، من خوه د كوركى رەش دا ۋەشارتىيە و ب شەف و رۇز
دگەرم، دايىك و بابان ل گريي زارۇكان هوشىيار دكەم- كى دشىت دەمى ئەز
گازى دكەمى د ھاوارا دەنگى زارۇكان نەچت؟ زارۇكىن نەساخ چارە دكەم-
كى دشىت زارۇكىن نەساخ بىچارە بەھىلت؟ و ھەكەر ل ھەر جەھەكى زارۇكەك
مەر، ئەزم زىمارى بۆ دكەم، لەو ھوون ژى زىمارى بۆ ھەمى زارۇكان دكەن.
دەمى ھەوھ ناھى من كريي سىياپوشى زىمارى! ھوون ھەوجەي من بون،
ھوون ھەوجەي من، و دى ھەر ھەوجە بن... چونكى تىشى ھوون ھەوجە
نەبن- مروقق بى بەختن، پى لى دكەن تاكو د ھەرسىنن.

بنىرن! ھەوھ ل ھەر وەلاتەكى گۆرەك ب ناھى من چىكىرييە، چونكى ھوون
بى دەستەلات و بى شيانى، و ئەز... نەمرىم، ھەوھ باوھرى ب دەستەلات
من ھەيە.

و نەو ھەر دايىكەكا زارۇكى وى نەساخ بېت دئىنتە سەر گۆرا من و ھزر
دكەت ئەز نەبم كەس ساخ ناكەت! ئەز نەبم كەس بەرسىنگا مرنى ناگرت. و
ئەۋەيە دەستەلات! ئەۋەيە مروقق ئىكەم و ئىكانە بت! ... و ئەۋە ئەزم،
ئەز!

ئاگەھدارى

ئەز ئەو چىرۇكەمە يا ھەوھ بقىت نەۋىت باوھر بکەن و پى بکەن! نەخوه
ئىشەف دى بالا كەمە مەڙىيەن ھەوھ و وەغەرا تارىستانا زەمانى پى دەمە

کرن! بى گومان بنقۇن، بى گومان رابىن و بى گومان بىزىن. ئەۋى گومان ھېبت،
ھەقىرىنى منه... ئىشەڤ دى كەقىمە ناڭ خەوا وى و وەغەرا تارىستانا
زەمانى دى پى كەم! ھوون تىگەھىتن؟

ئەز ئەو چىرۇكەمە يا ھەوھ بقىت نەقىت باوھر بىھن و پى بىھن! نەخوه
ئىشەڤ دى بالا كەمە مەڙىيەن ھەوھ و وەغەرا تارىستانا زەمانى پى دەمە
کرن! بى گومان بنقۇن، بى گومان رابىن و بى گومان بىزىن. ئەۋى گومان ھېبت،
ھەقىرىنى منه... ئىشەڤ دى كەقىمە ناڭ خەوا وى و وەغەرا تارىستانا
زەمانى دى پى كەم! ھوون تىگەھىتن؟

ئەز ئەو چىرۇكەمە يا ھەوھ بقىت نەقىت باوھر بىھن و پى بىھن! نەخوه
ئىشەڤ دى بالا كەمە مەڙىيەن ھەوھ و وەغەرا تارىستانا زەمانى پى دەمە
کرن! بى گومان بنقۇن، بى گومان رابىن و بى گومان بىزىن. ئەۋى گومان ھېبت،
ھەقىرىنى منه... ئىشەڤ دى كەقىمە ناڭ خەوا وى و وەغەرا تارىستانا
زەمانى دى پى كەم! ھوون تىگەھىتن؟

ئەز ئەو چىرۇكەمە يا ھەوھ بقىت نەقىت باوھر بىھن و پى بىھن! نەخوه
ئىشەڤ دى بالا كەمە مەڙىيەن ھەوھ و وەغەرا تارىستانا زەمانى پى دەمە
کرن! بى گومان بنقۇن، بى گومان رابىن و بى گومان بىزىن. ئەۋى گومان ھېبت،
ھەقىرىنى منه... ئىشەڤ دى كەقىمە ناڭ خەوا وى و وەغەرا تارىستانا
زەمانى دى پى كەم! ھوون تىگەھىتن؟

1998 تىرمەھى 6

دھۆك

(ل كانوونا مەزن 2004 ھاتىيە نېيىينقە)

ئەنفالى

په یقین به ری چیروکن

1- ئەنفال:

ل کوردستانی موویه‌کی زراف د ناقبه‌را چیروکان و راستیان دا دهیتە دیتن، هەمی چیروکین وئى رەھەکا راستییەن ھەمی و ھەمی راستییەن وئى هندى هند نەبەرهۆز نەرۆز ھزر دکەت چیروکن!!

ئىك ژ ۋان بويەران ئەنفالن...

ئەنفال... نەچیروکین پیرەننانن،

ئەنفال برينه‌کا ھەودايىنە ل سەر بەرپەرىن مىزۇوېي.

ئەنفال راستییەکا بى شەرمن.

داکەفتنا مروقىيە ژ سەلا لا رۆزى بۆ تارىستانا شەقى.

ئەنفال دەست بەردانە ژ مروقانىيى، بەر ب گورگاتىي.

ئەنفال...

ھندهكىن ل دەرۋەھى مىزۇوېي دېزىن...

ھندهكىن ژ مىزۇوېي نەترىن ئەنجام دايىنە و ئەنجام دەن.

ئەنفال...

پەيغەكە ل سالا 1988 ئى ژ زمانى ئەرەبى بۇويه مىھقانەکا دارگاران ل سەر دلى كولتۇر و فەرەنگا كوردى، لى تىشتى خەمین ئەوه ئەق پەيغە وەكى ھەر پەيغەكا دى نەھاتىيە د ناف زمانى مە دا؛ نە وەكى ئەللاھ و زکات، ھەج و سەلەوات، نە ژى وەكى ترمبىل و راديو و كۆمپىيۆتەرى... ھاتىيە، ل دەمەك دى و وارەك جودا و پىشى ھەمېيان ب دىيارى ھاتىيە.

ئەنفال وەكى تالان كرنەکا سەرانسەرى؛ وەكى سۆتن و كوشتنەکا سەرانسەرى ھاتن... راستە ئەق ئەنفالە ل بەر يىن كەقن و پېرۋىزكى ھاتىيە نەخشاندىن، لى ھەكەر دەولەتەکا وەكى ئىراقى ل سالا 1988 ئى ل

سەر هزرا بەدۇيىن ئەرەب و مىزۇوا تالانكىنى دانەمەزرابايدى، سەد و
ھەشتى و دو ھزار كورد نەدكەفتەنە بەر تۆفانا ئەنفالىن رېئىما بەغدا دېرى
گەلى كورستانى نەخشاندى و ب جىئىنلەپ، چونكى نە دەم دەمى ئەنفالان
بوو نە ژى جە، ئەقجا ئەنفالىن نە ل جە و دەمى خۇھ قەگەرانەكا توندە
بەر ب ھۆڤاتى و چۆلنىشىنىيى ھەكەر ئەۋىن پىرابۇوين د كۆكا خۇھ دا ژ
ئەۋى قۇناخى دەرباز بىن!!

2- راوهستان ل بەر پەيکەرى ئەنفالكىرييان:

ھەركەسى ئەقى چىرۇكى بخوونت...
بلا دو رۆندكىن گەرم بکەتە دىيارى بۇ:
ھەمى ئەنفالكىيىن كورد....
ھەمى بىگونەھىن كەفتىنە بەر لەھىيا
پستالا جەنگاواھرىن ئەھرەمەنۇھىش...
ل ھەر جەھەكى بن، ژ ھەردەمەكى بن.
ھەركەسى ئەقى چىرۇكى بخوونت بلا د دل دا بىزىت:
ئەى لەشىن ھاتىنە ئازاردان
ئەى جانىن ب زۆرى ھاتىنە دەركىن
ئەى رەوانىن ل ئەردى ھندا ماين
بەرپەرەن رۆزىن مە بۇ ھەوھ ۋەكىنە
ھەوھ بقىت پارچە گۆقەندەكا ئەبەدى ل سەر بکەن
ھەوھ بقىت ئىكەرتىن ل سەر بکەنەقە و بىنە رەش و كابووسكىن ھەمى
مرۆققىن ھۆق، ھەمى مرۆققىن دەست ژ مرۆقانىيى بەرداين ژ ئەزەل تا ب
ئەبەد.

3-دیارییه بۇ:

نەۋىيىخالى من؛

يى من چو جاران پرسىيارا ناڭى وى نەكى؛

يى ب وىنە هاتىيە دنیايى و بى وىنە ژى چۆى؛

يى دگەل خىزانى خوه سارىن و بايى خەرددە رېيىما بەغدا بەرى ب ژىنى
شاد بېت خاتىر پى دايە خوازتن.

ناسنامه

گوندی بھی دکەفته گەلییەکى کوردىستانى، روّبارەکى بچووك د دانگا گوندى را دبۇرت، چەم و بىستانىن گوندى ل هاقينا گەرم ئاڭ دىدەت، ل رەخىن دى چيا ب گەلۆك و كومت، زnar و لاتىن خوهقە ڙينگەھەكا ھەمەرەنگ دروست دکەت و ھەر جەن چەند مىتەركىن ئاخى راگرت، گوندىيەکى رەزەك لى دانايە... مزگەفتا گوندى خوهشىرين و باشترين خانى بول گوندی بھى، مەلا كو خوهندهوارى ب تنى بول گوندى مزگەفت كربوو جەن نېيىزى و دەرسىگۇتنى...

گۆرستانەك تۈرى داروبار و شۇورەھەكرى ل سەر باشترين ئەردى گوندى بول، گۆرە سەيد يونسى رۆستەمى قورەيشى ل سەرئ گۆرستانى ببۇ خەستەخانا ۋى خەلکى، ھەركەسى نەساخ ببایە هاوارا خوه دگەھاندە گۆرە وى.

گوليک كەچەكا پىنج سالى بول، ناڭى وى يى دروست فاتما مەممەد عەممەرەن مەممەد سالحى بول، ناڭى دايىكا وى خانا مەممەد سەليمى سىيىدىنى بول، لى ژېھر كو دايىكا وى پرچا وى ھەمى دكە گوليکەك و ب تىقارىيىزا پاتەيەك رەنگىن گرئىددا، ھەمېيان دگۇتى گوليک... تاكو وى ب خوه ژى هزر دكە "گوليک" ناڭى ويىيە.

گوليکى سى برا و چار خوشك ھەبۈون، لى ژ مala شىرۇرى كومەش ببۇو، چونكى ھەزىمارا وان پتر بۈون، لەو ھەردەم گوليکى دگۇتە دايىكا خوه: - بۆچى مala شىرۇرى ژ مە پترن.

دايىكا وى ب نەرمى دگۇتى:

- خەما نەخوه كەچا من ئىك ب هزاران و هزار ب ئىكى... و دەملى دزانى گوليک تشتان ب ھەزىمارى دېيىت دا بىزىتى: ئەز و بابى تە دى ژ وان پتر خوشك و برايان بۆ تە ئىنин!!

جیهانا گولیکی مال و کولان و رهیزی بناری بوون...مال جهی خوارن و
قهخوارن و نفستنی و چیرۆکیین دیوان بوو، کولان جهی تیکه‌لییی بوو
شهرچ هفالینی، و رهیز جهی بیهنه‌دانی و یاری و دناف سروشته‌یدا
ژیانی و فهنته‌زی بوو...

ل دهرقهی ڦان تشتان، شورشا گه لئی کورد ڙبو رزگاری و ئازادییی گه رم
بوو، باسی کوشتن و سوتون و خهباتی دهاته کرن، دهنگی توپ و باله‌فرین
جهنگی دهات، خهلكی مال‌خرابکری دهاتن و دچون، پیشمه‌رگه دهاتن و
دچون... لئی گولیکی چو ڦان تشتان هه مییان نه‌دزانی... مال و کولان و
رهیز، هه می جیهانا وی بوون... و هه ر چهند روڙان بو چهند کی باله‌فران
یان توپان جیهانا وی پچه‌کی دشنه‌پلاند.

بیگومان گولیکی نه‌دزانی شورش چیه، لئی وی دزانی دووری گوندی وان
خهلكه ک هه نه زمانی وان و جلکین وان... جودانه، هه ر چهند روڙان
باله‌فرین جهنگی دهنیرنه سه‌ر گوندی وان و باری خوه توپ و گولله و
ئاگری ڙوردا دبه‌ردنه خواری!! پاشی هه رئیک و بهختی خوه... لهو
هه رده‌می دهنگه ک دهات، گولیک ئیکسه‌ر دبه‌زی بن که قری ڙیثی خوه
قه‌دشارت تاکو باله‌فر ڦ ده‌قه‌ری دچون.

روڙهکی گوندی وان توپباران کرن، ئه و روڙه چو جاران ڦ بیری ناچت،
چونکی توپه‌کی به‌رخی وی گزو و هندهک گوندی کوشتن، وی جاری خهلك
بو مرؤقین خوه دگرین و گولیک بو به‌رخی خوه...

وی شهقی به‌رده‌وام ئه‌زده‌هایه ک ده‌ف ب ئاگر د خه و دا ددیت، دکه‌نی و
ڙور دا دهاته خواری، هه ر جاری تشتہ ک دسوٽ، دخوار، دکوشت... جارا
گولیک ب قیزیله ڦ خه و رادکر ئه و بوو ده‌می بالا دکره گولیکی و به‌رخی
وی، دهلاقيزتنه ئاسمانی و ده‌قی خوهیئ ئاگرین لبه ر ڦه‌دگرت... دایک و
بالبین وی دا لئی کووم بن و شه‌هده دهن و هندهک ئاچه‌تان خوونن و گازی
خوشکه کا وی و که‌ن کو ئاقی بو گولیکی بیین...

پشتى دايکا وئى دگۇتى چو نىنە و نەترسە... دا پرسىيارا بەرخى خوه كەت، و دەمى چو بەرسقىن باشتر ژ (دى بۆ تە بەرخەك دى ئىينىن) نە دېھىستن نەچار دبوو خوه وەكى خەلکى دى بىبىنت و بىزتە دايکا خوه:

– ئىللەھ دى كراسەكى رەش بۆ من ژى درووى...

و بەهانە ئەو بۇو، دايکا شىلانى و يا ئەحمدەدی و يا خەمى و خوشكا بەهدىنى و يا جوانى... هەمېيان جلکىن رەش كربۇونە بەر خوه، پېيدقىيە ئەو ژى ژ بەر گۈزۈي جلکىن رەش بەتكە بەر خوه، لى دايکا وئى دل نەددا جلکىن رەش بەتكە بەر كەچا خوه يا بچووك، لەو ھەرجار بەهانەيەك دىگرت و گولىك پىن ھاوىش دىكىر.

و تىشتى دى يى گولىكى باش دزانى، ئەو بۇو ھەر دەمى ئىككى بىيانى بىبىنت پېيدقىيە هوشىارى خوه بىت نەكۈ ژ وان دېمىن بىت ئەۋىن ئاڭرى ل گوندى وان دبارىين، چونكى وەكى ئەڙدەھاى ھەردەمى ئىك بەقىتە دەستى وان يان هندا دىكىن و ئىدى نازقىرت يان دەرحال دكۈزۈن و تەرمى وى دئىخنة دووف ترمبىلەكى و ل كۆلانىن بازىرپى دەگىرلىن...

وەختەكى سالى دنيا گەرم بۇو، دەنگى بالەفرىن جەنگى ئەۋىن گولىكى ب ئەڙدەھا ناڭكىرىن و تۆپان هند دەھات و هند درىيەزكىر ئىدى كەسى خوه نەدەششارت، و تىشتى سەرنجا گولىكى رادكىشا هندهك مالان ژ گوندى باردىكىر، دەمى پرسىيارا دايکا خوه كرى، ب قەھرەقە دايکا وئى گۇتى:

بى دەنگ بە!! ما چىنابت تو ئەقى نەزانى؟

باش ل بىرا ويىيە، ل رۆزا دى دگەل بەردەواامىيا دەنگى تۆپ و بالەفران دايکا وئى تەنۇورەك سەۋكان پېقە ددا، بابى وئى گۇت:

– خانى! چاقى تە ل زارۆكان بىت و هندهك تىستان لىك بىدە، ئەز دى چەنە ناڭ رەزى من داس يال وىرئ ژ بىر كرى، وەختى ئەز دەھىم ئەم ژى دى چىن كەس ل گوندى نەما...

دەمى بابى وئى دەركەفتى گولىك ل بابى خوه گرى و گۆتە دايىكا خوه ئەز دى دگەل بابى خوه چمه ناڭ رەزى! دايىكا وئى و خوشك و برايىن وئى هند ب شۇل بۇون و هند ئالۇزبۇون، بەس گۆتنى: روونە خوارى، بىدەنگ بە كەچى، نە وەختى گرييى تە يە... و هەركەس دچو سەر شۆلى خوه... پشتى گولىك بىيەقىبۈرى كۆ ئىك گوھ بىدەتە گازندا وئى ل ناڭبەينەكى ژ مال دەركەفت، كەفتە سەر رىيَا رەزى و چو... بەس تىشەك د سەرى دا بۇ؛

كەنگى دى گەھتە ناڭ رەزى !

دەنگى تفەنگان... هەرۇڙە

دەنگى تۆپان... هەرۇڙە

دەنگى ئەزىزەلەلەن ئاسمانى... هەرۇڙە

لە و ئىرۇ ب ھەمى دەنگ و رەنگىن خۇھقە، د سەرى بچووكى گولىكى دا، وەكى ھەمى رۇزىن دىيە... و تىنەگەھشت كانى ژېھەرچى دايىكا وئى دگۆتى روونە خوارى يان نەچە ناڭ رەزى... و دەمى ۋىيىات ياب دلى خوه بکەت ھزركر سزايمى سەرپىچىيا وئى دى وەكى ھەرجار خوه قەھراندىن و چاڭسۇركرنەك بىت پشتى چەندەكى دايىكا وئى دى وئى نەگوھدارىيى ژېيركەت.

ژيان دەلىقەنە

بەرى ھەرتىشى گولىكى تىر فيقى خوار، پاشى ل بەر جۆوا ئاڭى روونشى خوارى، ژ تەقنى تشت چىكىن: مروڭ، جانەودەر، دار... تاكو بىزاز بۇوى، گوھى خوه دا دنیايى دەنگ دىۋارتر و خرابىرن، وينىن خوه ل جە هشتىن و خوه وىرەك كر... چو سەر كەپرۇڭ دارى كۆ ياب رايى خوه حسىنى بۇو، پشتى تىشىن وئى تىر تىك ۋە داين خەوا وئى هات و نېست.

دەمەكى گولىك ل دەنگى شىلکەكا رەننېيى هوشىيار بۇو، د گەل هوشىيارىيى دەنگەك وەكى يى مروڭان ژ دوورقە بەھىست... لى دەنگ ھەمى بىيانى بۇون

و زمانی پی دئاختن ژی بیانی بوو! گولیک ترسا... هیدی هیدی خوه کیشا بهر کوژه کی کهپرۆکی و چافی خوه دا بهر کونه کی و زیره ڦانیيا جهی ده نگان کر... مه ڙییی وئی یئی بچووک بی راوهستان هزار و ٽنه یین دیو و پیره ڦی، درنده و ئه جنان... په یاپه چی دکرن، ٿنشکیچه سی ئه جنین چه کدار و هکی سی به قین مه زن هاتنه ناڻ ره زی، نیزیکی کهپری بون! گولیکی خوه هزر کر کیزه که یا خوه ژ بهر سی به قین ئه زماندريڙ ڦه دشیرت... دلی وئی هند خوه دقوتا هزر کر دلی وئی دفیت ژ ناڻ سینگی وئی ده رکه ڦت، لی گولیکی و هسا خوه بیدهنج کر یئی دیتابیه دا بیڙت ئه ڦه ساله که ئه ڦ که چکه مرییه... سه ربازان فیقیی نزم ب دهستی دخوارن و یین بلند گولله تی و هر دکرن و هه که ر ئارمانج هنگاافتبا نه یان نه هه دکه نین! ناگهه چافی سه رباذه کی ب کهپری که ڦت، هندہ ک تشت گوتنه هه ڦالین خوه و به ری چه کی خوه دا کهپری و هندہ ک گولله د کهپری و هر کرن. هه که ر گولیک زیره ک نه با یه و خوه نه دابایه پشت چقی داری پتر ژ گولله یه کی دا وئی بریندار که ن... گولیکی هزر کر به قین چه کدار جهی وئی ئاشکرا کرن و پشتی دکوژن به ڦه ک ژ ئه وان دئ ئه زمانی خوه دریڙ که ڦ کهپری ئینته خواری و هه رسیک ڦیکرا دئ خون!!

لی تشتہ کی دی یئی نه ل بهر نه ل بیر قهومی... چلوی و قرشی کهپری ل بهر گه رما ها ڦینی هند هشک ببwoo، ده می گولله یین ئاگرین تیبُرین ئاگر بهر دا کهپری، و گولیک که ڦته د ناڻبه را نال و بزماران دا، ژ ئالییه کی ئاگر بهربوو کهپری و پچپچه پیڻه چو، ژ ئالییه دیقه هیشتا به قین چه کدارین بیانی ل کهپری دنیرین و تشتہ ک دگوتنه ئیکودو... گولیک چ بکه ت؟

ژ ئالیی نه به رانبه ر سه ربازان ڦه گولیکی هیدی هیدی خوه د ناڻ ئاگريرا گه هاندہ چقی دیئی دار به رویی و بی پیڙن پیڻه چو... دووکیل و ئاگری کهپری بونه بیا ڦه ک تاری د ناڻبه را وئی و سه ربازان دا دروستکر ئیدی نه گولیکی ئه و ددیتن نه وان دزانی مرؤقه ک ل سه ر کهپری هه ببوو و یا خوه

قەدشىرت... گولىك ما ب چقى دارىقە و سەربازان ل كەپرا ئاگر پىئە دنېرى و كەپر پچىچە دبوو خۇھلى و پەل دكەفتە ناڭ رەزى... ل ۋى وەختى دەنگەك بلند ڙ ناڭ گۈندىقە هات، ئىكسەر ھەرسى سەرباز ب غار ڙ ناڭ رەزى دەركەفتەن.

گولىك ب چ حالى ھەيى ڙ سەر دارى هاتە خوارى و خوه ڙ ناڭ ئاگرى رىگاركى... ھەر باش بwoo چو نەينك نەبۈون گولىك خوه پى بىبىنت، نەخوه دووكىلىي وا ل وى و جلکىن وى كربوو ھەكەر خوه دىتبايە دا ڙ خوه تىرىست و ب چۆلى كەفتە!

ل پىشىبىي گولىكى نەزانى چ بکەت!

ل وى روڙا ھاقىنى ھەمى تىشت لى دبۈونە رەشە و ھەپارە، وا لى هات ڙ ھەمى دەوروبەرەن خوه دىرسا، دىرسا نەكۆ ھندهك بەقىن مەزن و چەكدار ڙ پىشت ھەر دارەكى، ڙ بن ھەر كەفرەكى، ڙ نوهالى، ڙ ناڭ تەراشى، ڙ ناڭ ئاڭى دەركەقىن... ب خوه ھندهك جاران ھزرا وى دېرە ھندى نەكۆ ڙ بالەفرىن ئاسمانى بکەقىنه خوارى!!

لەو پىشتى گولىكى باوھرى ب چو جەھىن تەنا و ئارام نەماي نەشىيىلا ل چو جەھان راوهستت... پىر ڙ ساتەكى بىسەر ل وى چۆلى گەپا، تاكو ھاي ڙ دەنگى سەگى خوه قوتۇي بۇوى، ھينگى ۋەگەپا سەر ھۆش و رەوشى خوه، و بىترىس بەر ب گۈندى چو، چونكى باوھىدىك بەقىن پىس چەند مەزن بىن و چ چەك ۋى بت نەشىنە قوتۇي.

قوتۇ

وەختى نىزىكى گۈندى بۇوى ڙ چاڭىن خوه باوھر نەكى؛ ئەقە چىيە؟ سەھمى سەرى وى گرت و ھەكەر سەگى خوه قوتۇل رەخى گۈندى نەدىتبايە باوھر نەدەك ئەقە گۈندى وانە... ھەمى مالان دووكىلى و ئاگر ڙى دچۇن، گورى دبو دىيۆين خوه گوھۇر دەستىن خوه درىيەتكەنە ھەر تىشتى نىزىك و دخوارن، گولىك ڙى درەقى گولىك دەپا... بەر ل سەر بەرى نەمابۇو،

بیهنا بهز و گوشتى سوتى تىزى چولى بو، دگەل قوتۇى كرە غار بەر ب
جەن مala خوه ۋە چۆ، دېبىت مala وئى كۆمەكا بەر و دار و تۈركىن
ئاگىرگىرتىيە... دەمىن كەس نەدىتى، ل دايىكا خوه گرى:

—دادى! دادى كانى تو؟

دەمىن ژ دەنگى سوتنا مالان پىقە چو دەنگ نەھاتىنە گوھى وئى، ژ بىهنا
قەلبرىشكى پىقە چو بىهن نەكىرى، پىتر ترسا و پىتر گرى... لى بۆ كى
دگرىت؟؟ ژ بلى قوتۇى وان چو تىشتنى ساخ ل گوندى نەمابوو... دايىكا وئى،
ئەو كەسا دەمىن ئىكى دانا بايى يان دلى وئى هيلا بايى هاوارا خوه دگەھاندى
و د دانگا وئىدا ئارامى و تەناھى ددىت نەدىيارە؟ و نازانت چى لى
ھاتىيە...

پىشى زانى ژ وئى و قوتۇى پىقە كەس نەمايە و هندى بىرىت كەس د هاوارا
وئى ناهىت، ل سەگى زەپلى دا بىزىتى؛ ئەز و تو ب تىنى ماينە و ئەف دنيا
ھەنى... دېبىت خوون ب تەنشتا وئى ۋەيىھە!! دەستى كرى، خوون بۇو،
دەستمala خوه ئىنا دەرى و تەنشتا وئى ژ خوونى پاكىزىك... گوليکى ھزركر
قوتۇى خوه ل تىشتكى دايىھە و خوه بىرىندار كرييە، قەت ھزرا هندى نەكىر
كۆ نەدوورە سەربازەكى گوللەيەك ل قوتۇى دا بت و ئەو خوونە ژ بىرينا
تەنگى بت، لەو پىشى خوونا سەرقەسەرقە مالى قوتۇ ھىلا و ل ناف
خرابە مالان گەرا... قوتۇى دزانى چ قەومىيە و رەوش چەند خرابە لەو
راھىلا گوليکى و كراسى وئى گرت!

هندى گوليکى گوتى: بەردى! يەللە بەردى...

كراسى وئى ھشكىر گرت و نك خوه ۋە راكىشى... گوليکى چ ژ تىگەھشتنى چ
ژ نەچارىيى خوه ب دەست ۋە بەردا و دگەل چۆ، قوتۇى پىشى زانى گوليک
يا دگەل و ل پەى وئى دەھىت دانگا وئى بەردا و كەفتە پىشىيا وئى بەر ب
چىايىن ژۇرى ۋە... دەمىن گوليک ماندى دبۇو يان ۋىيابايى خوه گىرۇ بکەت
قوتۇ درەويىيى و دانگا وئى رادكىشى، هەچوەكە بىزى بکە درەنگە...

ل دوماهیی پشتی هزرکرنی که یفا گولیکی گلهک هات، و گوته خوه؛ سه‌د
ژ سه‌دی قوتؤ دزانت خیزانان من کیفه چویه و یئ دبیزته من لهزی بکه دا ته
بگه‌هینمه وان!! دهستی خوه ل پشتی قوتؤ دا و هندی شییای دلى قوتؤی
بو ریفه‌چونی نه‌هیلا... ل سه‌رئ هر گله‌لوكه‌کی هزر دکر دی خیزانان خوه ل
دوماهیکا گله‌لوكی بینت، ل پشت هر که‌فره‌کی مه‌زن هر رهیله‌کی بوش
هزر دکر دی خوشک و برایین خوه بینت... لی هر جار بی‌هیقی دبوو، و
بی‌هیقی دبوو... تاكو ئیقار دره‌نگ بwooی و پچپچه شەقى کراسى رهش
کرییه بھر دنیایی، ناگهه قوتؤ رھوی، گولیکی هزرکر خیزانان خوه دیت،
لی قوتؤی دقییا بیزته گولیکی ئەقە شکه‌قته‌کا مه‌زن ل پیش مه‌یه، ئیشەق
ئەم دی لی نقین.

گولیکی جاره‌کا بھری خوه دا بريينا قوتؤی دیت گلهک خوون یا ژی
هاتییه‌قە... دیسا ب دهستمala خوه پاکزکره‌قە و بھر ب شکه‌قته‌قون.

ھردو ل هنگوری گه‌ھشتنه شکه‌قته، قوتؤ ما ل بھر دھرگه‌ھی و گولیکی
هندک پووش و قرش ل دوماهییا شکه‌قته دیت، هندی هند وھستای بوا
باوه‌رنەکر که‌نگی دی گه‌ھته سه‌ر دا بیهنا خوه قه‌کەت.

گلهک پیفه نه‌چو دنیا ل دھرقە ژی تارييبوو، گولیک پچپچه ژ شەقى تاري
ترسا و بيره‌ھييین دايک و باب، خوشک و برايین خوه كرن، و هاته بيرى
كانى هرشه‌ق بھری بنقۇن چەند شەر دكىن داكو ل نك دايکا خوه يان بابى
خوه بنقۇت... و ئیشەق برسى و بى دايک و باب و ترساى د ئەقى شکه‌قته
تاريقەيە!؟ ل ئەقى دەمى قوتؤ هاته بيرى رابوو چو د گەل نقست، داكو
ترسا وئى قه‌ره‌قەت و بشىت بنقۇت.

سېپىدى گولیک ژ خەو رابوو، تەنشتا وئى يا تەربووی، بھری خوه دايى
ئەو و ئەرد هەمى يىن بويىنه خوونا قوتؤی... لی گولیکى نه خەتەرياتا
خوون ژىچونى نه‌دزانى نه‌ژى ب دروستى دزانى مرن چىيە يان هەرتىشەكى
گلهک خوونا وئى بچت دى مرت، لەو هزرکر قوتؤ کلهک بى خيره‌تە تاكو

وی ده‌می ژ خه و نه رابووی، ئینا ب هه‌ردو دهستان قوتق راهه‌ژاند و لى
کره گازى:

رابه تەنبەل رابه! روژا ده‌ركەفتى ئەز دى چم و تە هيام...

پشتى چو دەنگ ژ قوتق نه‌هاتين گۆتى:

بەس خوه نازدار بکه ئەز برسىمە دى تە هيام...

ھەر قوتق خوه نه لقاند، لەو گولىكى دەست ھاقىزتە ستۇيى وى و ۋىيا
ھوشيار كەت... لى وا دياربىو پشتى قوتق گولىك گەھاندىيە شكەفتى ژ
بەر برينا خوه مربوو... گولىك پشتى ژ ھوشياربۇونا وى بى ھىقى بوبى
گرى و گۆتە تەرمى وى:

- ئەز ژ تە سل... ئىدى د گەل من نه ئاخقە و ئەقە ئەز چۆم.

گولىك ھلوھستا و چۆ، بەس ھەر چەند گاڭەكان ل سەر ملى خوه دىزقى
بەلكى قوتق ژ خه و رابت و بگەھتى... لى گولىك ھەر دووردىكەفت و قوتق ژ
جەن خوه نەدلقى... لەو گولىك پتر ژى زىزبۇو و بريار دا لى ۋەنەگەرت.

بۇ دەمەك درېز گولىك ل وى چىايى بىسەر و بىئارمانج گەرا و گەرا، نە
گوھ ددا دەنگى تۆپان نه گرگرا بالەفران، ئەق دەنگە بۇ گوھى وى ببۇونە
پارچەيەك ژ دەنگىن سروشىتى، تاكو وەخت بەر ب نىقۇرۇقە چۆى، و
گولىك وەستاي پچىچە قەھرا وى ژ قوتقى هاتە خوارى تاكو بريار داي ل
سەگى خوه ۋەگەرتەقە... لەو بەر ب شكەفتى هاتەقە، ژ دوور ۋە دىت
ھندەك قورت ل دۆرەن شكەفتى دەۋلىن و ھندەك دى ل بەر دەرى شكەفتى
كۆمبۈوېنە... ھزرا قوتقى كر ئۇ ب بەز ھاتە شكەفتى، دەمى قورتان
گولىك دېتى ھندەك رەقىن و ھندەك فرېن... و گولىك گەھشىتە سەر
كەلەخى قوتقى، ژ نوو زانى ئەو خۇونا ب لەشى قوتقىقە ژ برينا تفەنگىن
سەربازان بوبۇ، ژ نوو زانى قوتق يى مرى و پىدەقىيە بۇ قوتقى زىمارى
دانت...

گولیک و چیا

ب دلى شكهستى ول بھر گورميانا تۆپان و ۋەزىئىنا بھرك و بالھفران گوليك
ل وي چيائى بى دوماهى گەرا، چەنسى وئى هاھين بwoo، ھەكەرچى ئاڭ
كىيمبوو لى فيقى ب ھەمى داران ۋە بwoo، لەو ڙ ئالىيى خوارنى ۋە گوليك
ھەوجهى چو نەبwoo... تاكو شەف داھاتى و ستيئر كەفتىنە ئاسمانى
ساھى... ڙ نوو دنيا بwoo دنيا يەك دى!؟!

ل شوونا رۇناھىيى تارى داکەفت و ئەو كەفر و دارىن چيائى بۈونە رەش و
ھەپارە و ھەرييەكى كېلەھى و فۆرمەك ئەنتىكە بۆ چىبwoo، ھەمييان روو
دكە گوليكى و ب زمانەك بى پەيىف دگەل دئاخقىن، لەو گوليكى ھزركر
ھەر دەنگەكى دەھىتە گوهىن وئى ڙ ۋان گىانەوەرىن شەقى دەھىن... .

ل شوونا گەرمى سارمايى دەست پىكىر و كراسى گوليكى لەشى وئى گەرم
نەدكىر، و نەدزانى ڙى دى چاوا ئاڭرى بۆ خوه ھلکەت!! ھەر باش بwoo
نەدزانى چونكى ھەر دەمى ئاڭر ھلكربايە سەربازىن دەف ب خوون دابىن و
كەس نازانت دا چ لى كەن...

و يا ڙ ھەمييان خرابىر پشتى بۈويە شەف و دەنگى تۆپ و بالھفران
نەمايى، هندەك دەنگىن ھۆف و دېندهتر جەن وان گرت... لوورلوور، نېنر،
كەشقىن، ويچوچىج، خىررەن، گورگور، و يا ڙ ھەمييا نەخوشتر ئەو پىشىوين
ل ھنداف سەرى وئى بۈون د گەل خواندنا كوندى... ئەقانە پچىچە ترسەك
مەزن د دلى گوليكىدا ئاڭادىك و بھر ب دىنبۇونى ۋە دېر، لى هيقييا ديتنا
دايىك و بابىن خوه، هيقييا كو تە هند ديت ل پشت بھرەكى، ل بن دارەكى
چو ھنداف ئاڭرى وان دلى وئى خوهش دكى... و دگەنژى دەمى ھزردكى دى
ب دزىيىكە چتە پشت وان و بىيىتى: بىق!! و ھەمى دى ترسن نەخاسمه برايى
ويىي بچووك... پاشى دايىكا وئى دى خوه تىوھەكت و ساتەكا تەمام دى
ھمبىزكەت و ھەر ماجكەت و ماجكەت تاكو بابى وئى دېيىت: كچى تە كەچا
من خلاس پچەكى بۆ مە ڙى بھەيلە!! پاشى بابى وئى دى ماجكەت و بىيىتى:

چو ل ته نههاتییه کەچا من؟... ئەقان هزران و يىن دى بەردەوام زىرەكى و
ۋېرەكىيَا وئى زىدەدەكر.

لى دنيا تاري بۇو و چو كەس نەدىت، ژ سارمايى لەرزى و چو ئاگر
نەدىتن... لەو هزرا ئاقاكرنا خانييەكى كر، و دەست پىكىر خانيكەك بۇ
خوه چىكى، كۆمەكا بەرىن بچۈوك كرنە تىقە بۇ شەرى و هندەك دار دانە
بەر دەرى وەك دەرگەھ، و خوه تىقە درىيىزكى...

ل وەختەكى شەقى ل دەنگەكى رابۇو، د سەر دىوارىردا بەرى خوهدايى دىت...
دو چاقيىن زيق يى دەينە خانيكى وئى، بەرى هيڭى گولىكى چاقيىن كىتكى
وەسا دىتبۇون لەو ژى نەترسا، بەرەقاش ھزركر ھەقالەك كەھى بۇ
چىبۇو، لەو بىستە رابۇو داكو بۇ نك ۋە بېت... لى بەرى بالا بکەتە
داركىن دەرگەھ و بېتە پېش چاۋىيقيقە، نىرەنەك وەسا ژى هات دلى
گولىكى قەتىند، نەزانى ج بکەت!

برەفت؟ شەقە و چو نابىنت، و يا ژ ئەقى ژى خرابىر دى كېقە رەفت؟
راوەستت؟ جانەوەركە ھۆف چەند مېتaran ل نىزىكى وىيە، و نەدوورە
بخوت!

تشتى ژى هاتى داچەما بەرىن خوه، تىزى دەستىن خوه بەركىن و خوه
پەيتىر بۇ جەنگى... پچىچە چاقيىن زيق ب نەنرۇقە بەر ب وئى هاتن، ھندى
پىر چاف نىزىك دبوون دلى گولىكى پىر خوه دقوتا، تاكو ل وەختەكى
بىرياردا دەست ب جەنگى بکەت... بەر ل پەى بەرى تىۋەركرن.

ل پىشىيى دەھبەيى چاۋىيىق د گەل بەر تىۋەركرنى راوەستا خوه ھاۋىيىتە
قى ئالى و يى دى... تاكو ژ بەرىن گولىكى ئىك مای، ئەف بەرى دوماهىيى
ژ دەستى وئى دەرنەكەفت و ھزركر باشتەر يى دوماهىيى ب دروستى لى
بەدت، بەلكى بەلا وي ژ خوه قەكەت... لەو گولىكى دەست ب
لى خورىنى كر، و قىيىزى قەدان و دەستىن خوه ل شەقى ددان... بەس پىشى
شىلکا بەران راوەستاي ھەردو چاقيىن زيق بىستەھبوون و ئىرىيىشكەن سەر

گوليکي، هندي ڙ گوليکي هاتي ستيركا خوه لئي گرت و بهري مائي دانا
نيقا هه ردو چاڦين زيق...

نووزين ڙئ هات و د شهڦي دا هندابوو...

گوليکي زاني بهري وئي ئارمانج هنگاڻت، لئي دلي وئي تهنا نه بيو، چونکي
هندي ب تني بت و دهنجين ده بهيان ڙ شهڦا تاري بهين، دئ دڙمن هه بن...
و هه كه رشيما ئيکي نه دوروه نه شيته يي بهيت، هوسا ڙ ئالييه کيڻه دلي
وئي ب خانيکي وئي خوهش بيو، ڙ ئالييه ديه گلهك ماندي و بي هيٺي و
ترسائی بيو، لهو تشتئ ڙئ هاتي روونشه خوارئ و هه ر گري و هه ر گري
و هه ر گري...

بهلكي گرييا وئي ده بهيان ڙئ دوروه بيخت
بهلكي مرؤقه کي ل هاواري بينت.

قولس پيشمه رگه

تشتئ گوليکا بچووک نه دزانى ئهو بيو سوپايي دڙمنان ئيريش كربوو سه ر
ده ڦه رئ و هه ر گوندي گه هشتيني ويران و کافل دكرن و ب سه دان خه لک
ساخ مانه دبن خانيبيين هه رافتى و سوتيفه، و هه ر گه سى ديتين، هه که ر
گه نج و زه لام بان دکوشتن و هه که ر ڙن و زاروک بانه پشتى کري تكرني
ئي خسir دكرن، ئهو چيائى گوليک لئي سه ر بازان دور ماندور گرتبوو، و
که سين لئي ئاسى بويين چ خه لک چ پيشمه رگه ب دزي ڪيڻه دهسته ک
دهسته ک، قول قول ل شهڦي تاري ل جهه کي دور پيچ دشكاندن و ده ر بازى
هندھ ک جهين ئارامتر دبوون...

قوله کي پيشمه رگه ماندي و که رخى که ڦتبونه رئ دقييان ده ر باز ببن،
hee ده ميٽره کان پيشمه رگه يه ک ل پهی هه ڦالئ خوه دهات، يي ل پيشمي
ڙ دوروه ده نگه ک بهيست، هه که رچي وه کي گريي زاروکه کي بيو، لئي
پيشمه گاتيبيي هو شياري پي دقيت، نه کو دڙمن ده نگي زاروکان ڙ خوه بينت دا
بيخته بيسي... لهو پيشمه رگي سه ر گييش نيشان دا هه ڦالان کو تشه ک ل

پیشیبا وانه، د گاڭىدا هەمى پىت و بەلابۇون و دۆرماندۇرى جەن دەنگى گرتن و ھىدى ھىدى ب سەردەگرتن، تاكو چەند مېتران ل دۆر نىزىك بۇوين، گولىكى هاي ڙ خوشىئىنەكى بۇو، گرييى خوه راوهستاند، و گوھى خوه دا دنیايى... ئەقى گرى راوهستاندى گومان بۇ پىشىمەرگەي چىكى كو ئەقە كەسەك مەزىنە ۋان دەنگان ڙ خوه دئىنت، چونكى د گەل خوشىئىنەكى بى دەنگبۇو. گولىك ل جەن خوه بى دەنگ ما و پىشىمەرگە ڙى ل جەن خوه پەيت مان... پشتى بىنهكى خوهش پىقە چۆى و چو دەنگ نەھاتىن، گولىك هاتە سەر دەھودۇوا خوه، و دەست ب گرييى خوهىي مەلۇولكر... ل ڤى دەمى پىشىمەرگەيەكى خوه باش نىزىك كربۇو، دېيىت؛ كەچەك بچووك، ب تنى، ل وئى شەققا تارى، و وى چىايى ئاسى ياد خانىكەكى بەران قە و ياخۇ دەرىت... ل ھە قالان كرە گازى و گۆتى:

- چو نىنە، دەنگ دەنگى خودانا خوهىي.

وئى شەقى ھەمى قۆلى پىشىمەرگەي ل گولىكى كۆمبۇو، ئاڭ دانى خوارن دانى و كەربەتانييەك تىوھەركىن و پرسىيار ژئىكىن، لى گولىك گەلەك بچووكبۇو كو ھەمى بەرسقان بزانت، ئىكى گۆتى:

ناقى ڤى كەچكا جوان چىيە؟

ب كىزكا گرييە گۆتى:

- ناقى من گولىكە.

ئىكە دى گۆتى:

- ناقى بابى تە چىيە؟

گولىك گۆتى:

- بابۇيە.

پشتى ل وئى تەنگا قىيى ھەمى كەنин، ئىكە دى گۆتى:

ناقى گوندى تە چىيە؟

(ما گوندان ناڭ هەنە؟!) گولىكى وەسا ھزركر و سەرى خوھە ئانکو ئەز نازانم...

ئىكە دى گۆتى:

- ئەقە چ خانىكى بەرانە؟

گولىكى زوو بەرسى دا و گۆت:

- ئەقە مالا من، من بۇ خوھ چىكى دا گورگ من نە خون.

ل ۋى دەمى پېشىمەرگەيەكى گولىك ژ پرسىياران قوتالكى دەمى ب گرىغە گۆتىيە وان:

- بەسە!!... دلگەش تو بەرسى ژ كەچكى، رابن ل خوھ نەكەنە سېپىدە.

ھەمى رابون، زەلامەك نك گولىكىقە هات د دەستى وىرا گرت، و ۋى... وەكى پەرمۇوچەكى ھافىزتە سەر ملىن خوھ و ب رىكەفت... گەلەك پېغە نەچۈ گولىك ل سەر ملىن پېشىمەرگەي نىشت و چۈ جىهانا خەونان.

گولىكى گەلەك خەون دىتن، لى ھەمى ژ بىركرن ژ بلى خەونا خۇونا بەرخى خوھ گۈزۈ... تىقارىزىن خۇونا وى دبۇونە مار و دبەربۇونە دنیايى، يى ژ ھەمېيان مەزنىر رادھىلا وى ب خوھ!! دەمى ب دەقى بەش و كىلبىن چىق خوھ تىۋەردىك گولىك ژ خەو رابۇو... پېشىمەرگەي زانى ئەقى كەچى خەونەك خراب دىت لە و گۆتى:

- بىنۇقە مامۇ، ژيان ژ ھەمى خەونان خرابىترە!

بىڭومان گولىكى نەزانى پېشىمەرگەي چ گۆت، لى دەنگى وى دلى وى تەناكىر و زانى ئەو مارە خەونەك نەخوھش بۇو، ئىنا نىشتەقە.

قۆلى پېشىمەرگەي گەھىتنە بەر رۆبارەكى، پېشى ئەو دەوروبەرە ھەمى سەھكىرىن زانىن سەربازىن دېمنى ل وى دەرى نەماينە، بىيەنا خوھ ۋەدان و بېرىار دان ل ئاقى بىدن داكو بەرى رۆز ھەلاتنى خوھ بگەھىنە ئالى دىيىن رۆبارى كو دەستى دېمنى نەدگەشتى... بەرى رابن سەرقۆلى گۆت:

ئەقە ژ مىيىزە ئەق کەچكە ل سەر ملىن دلگەشى، ديارە يى وەستاي، ئىكە دى بلا چەندەكى ژى هلگرت.

و رابۇون ئىكۆ ئىكۆ بەر ب ئاڭى چۇن، وەختەكى پىشىمەرگەيەكى گولىك ھاقىيەتە سەر ملىن خوه و دا ئاڭى... بەرىن بۆرى حلوىبۇون، پى وى تەحسى... ئەو و گولىك ھەردو كەفتەنە د ئاڭى!!

گولىكا بچووك و نەمەلەقان ل وى شەقا تارى ئاڭى برا!!

دەمى گولىك و پىشىمەرگە كەفتىن، شەپپىن ژ ئاڭى ئىنان، ھەقىل و دېمن ژ خەو راکرن... پىشىمەرگىن نىزىك ب دەنگەك نزم گۆتن:

ئەو چ بۇو؟؟

(ئەو چ بۇو) چىيە؟ ھىشتا پىشىمەرگەي نەگۆتبۇو ھەقالىن خوه ئاڭى گولىك بىر، سەربازىن دېمنى گوللەيەك رۆهەنكرنى ھاقىيەتە ئاسمانى و ئەو بەراف و چيا ھەمى كرە رۆژ، پىشىمەرگە كەفتەنە دەستودارەك نەخوهش... خوهقەشىرن ئاڭ دى گولىكى بت و دى خەندقت، خوه نەقەشىرن دى سەرباز بىنن و دى بىتە شەر...

ھەر د گاڭىدا پىشىمەرگىن ل ھەردو بەرىن ئاڭى خوه بۆ شەرى ئامادەكىن، و يىن د ئاڭىدا ھەمى ل گولىكى گەپان... و بۇو شەر، كەسى ھاى ژ كەسى نەما... ھەر ئىكى ئەو كار كر يى ب ھزرا وى دروستە، يىن دەربازبۇوى بەر شەركەن يىن دئاڭى بەس ل گولىكى گەپان و يىن نەدەربازبۇوى شەر دىكەن و دەرباز دبۇون... تاكو پىشىمەرگەيەكى ب دەنگەك بلند گۆتى:
- ۋەكشانە، ۋەكشانە... ئارمانچ ھنگاافت.

پىشى دەمەكى ھەمى پىشىمەرگە ل گەلۇكەكى كۆمبۇون، گولىكا بىزداي و لىسکى ئاڭى ل بەر ملى پىشىمەرگەيەكى دلەرزى، پىشىمەرگەي گۆتى:
- نەترسە مامۇ شەر خلاس.

پىشىمەرگەيەكى دى لى ۋەكىرە:

بەلا خوه ڙئ ڦهکه جوامیئر، بلا تیر بُو خوه بتrest، پا ترس بُو که نگییه؟
پشتی هه می کۆمبۇوین سەرقولى گۆت:
زیان چنے؟

سى دەنگ بلند بۇون:
- برىندارىيەك سقك.

سەرقولى گۆت:
- گەلەك باشه، رابن ئەقە نەجھى روونشتنىيە.

پېشىمەرگىن ماندى و بىسى ھينگى راودەستان تاكو د گەل رۆژى گەھشتنىنە
ناڭ گوندەكى ل دەقەرا نە ل بەر دەستى دەزمانان.

دەنگوباسىن بُو گولىكى نەھىئەن گۆتن
پېشىمەرگە ل سەر مالان بەلاچە بۇون، سەرقولى گولىك د گەل خوه بىرە
مالا مەزنى گوندى، پشتى بىهنا خوه ڦەداین و خوارنەك خوارىن...
مالخويى پرسىاركىن، و پېشىمەگەيان بەرسق ددان، ل وەختەكى باسى
دەقەرا بەربىنى ھاتەكىن، و خودانى مالى گۆت:
- دەنگوباس گەلەك خرابىن.

سەرقولى گولىكى زقپى و گۆته مالخويى:
- برا تو بۈچى ڦى كەچكى نابىيە ئالى مالى؟
ئەوى ڙى گازى ڙنکەكى كر، هات گولىك بىرە ئالى ڙنكان.
سەرقولى گۆته مالخويى:

- ئەق كەچكە مە ل چىايى هنداقى گوندئ بھى دىت، راستە بچووكە لى
تى دگەھت، لەو من نەقىيىا چو بزانت... ئى تو چ ڙ وئ دەقەرى دزانى؟
پشتى ئاخىنكەكى خودانى مالى گۆت:

- چ بىزمه برايى خوه، دېتىن؛ سوپايى مىرى و خوهفرۇشان ب سەر وى دەقەرىدا گرتىيە، و تشتى ساخ، تشتى بلقىت نەھىلائىنە... زەلام و گەنج هەمى برىينە سەربازگەھى بى ئىك و دو رىزكرينە و كوشتنىنە، بچووك و ژنك ل ترمىلان سواركرينە و برىينە، بەس ھەكەر خودى بىزانت بۇ كىقە گوند هەمى سۆتنە ب خوه گۇرا شىيخ سليمانى ژى ھەرافتن، وەكى دى هەمى تشت تالانكرينە... و حکومەتى ناڭى ۋى كريارى كرييە ئەنفال.

- ئەنفال؟

وەكى تۆپى پەيغا ئەنفال ژ دەقى سەرقۇلى دەركەفت، و پىغە چۆ گۆت:

- ما حکومەتكى ل دنیايى خەلكى خوه ئەنفال دكەت؟

ئىكى ژ جقاتى پرسى:

ما ئەنفال چەنە سەيدا؟

ئەنفال كوشتنا زەلامان و كورانە د گەل تالانكىنا ژنك و كەچك و سامانىيە...

پشتى بىهنهكا بى دەنگىيى سەرقۇلى گۆت:

- وا ديارە چو رى نەھىلان، (يان ئەم يان ئەو) ب تىنى ما...

بەرئ خوه دا مالخوى و گۆتى:

- هوشىارى خوه بن، حکومەت يا بۇويە گورگى هار، باوهرييَا خوه لى نەئىن... مە ژى رىيەكا گرتى مە نە ل بەرە ئەم دەستان ژى بەردەين... ئەو كەچكابچووك ژى كەچا تەيە، ھەكەر مروقىن وى ما بن بگەھىنى و ھەكەر نەماين، بابەكى ژ تە باشتى نابىنت.

لى گولىكى هييى خوه دابۇو پىشىمەرگەيان، دەمى زانى دى چن و وى ھىلەنە ل وى گوندى دەست ب گۈيکر... پىشىمەرگە ھەمى لى كۆمبۇون، ئىكۈئىكۈ گولىك ماچىكىن و سۆزدانى رۆزەكى ژ رۆزان ۋەگەرنەقە... گولىكى چو رى نەبوون ژ بلى بىمېنە ل وى گوندى و بېتە ئەندامەكا وى خىزانى.

و قولى پىشمه رگەى د گەل گەرما رۆزا نىقۇرۇ، رىيَا گەلى گرت، بەر ب گوپىتكىن چىاى چۆ... گولىكى ب دو چاھىن تەڭى رۆندك هندى شىيىاى ل پىشمه رگەيان كره گازى:

- ھەكەر ھەوه بابۇ و دادى دىتن بىئىزنى ئەز دى ھىمە مالى... باش!

دەنگى گولىكى ھىشتا يى ۋەددەت و ۋەددەت تاكو دنيايى ۋەددەت...

گولىك ژ خەۋى ۋەجىنى، خوھ و رۆندكىن خوھ ۋەمالىن... رابۇو قورچەك ئاڭى ۋەخوار... وەكى ھەرجار ھزرا خوھ كر كانى بۆچى سەرى چەند سالانە ھەرسەف ھەمان خەونى دېبىت! ھەكەرچى ھەقلا وى لاقا ھەرسەف خەونەكى دگەل يارى خوھ دېبىت، و رووجوان ھەرپۇ خەونەكا ژ رەنگەكى دېبىت، و خدر كۆلانىن پاريسى و ھەقالينىا بريجىت باردو ژ دەست نادەت...

ل دوماهىيى بريياردا خەونا خوھ يا راست پارچەپارچە كۆم بکەت و بۇ ھەمى دنيايى بىزىت: فرۆيد خەلەت بۇو، خەون ھىقىيىن ب جە نەھاتى نىين، خەون ڇيانا مە يا بۇرييە ب زمانەكى ئەم تىنەگەھين.

سۈپاس بۇ:

كاڭ فەھيم عەبدولللاي، يى ھىقىيىن ئەقى چىرۇكى دايىه من.

يیان ئەز يیان هېچ

چاپتهر 1

مرؤفهک

دەم: ژ ئەزەلا مرؤڤى تاكو ئەبەد.

جە: ھەر جەن مەرۇف لى ھەبن.

قەھەمان: ھەركەسىن ھەبت، ژبلى گيائەوەران، چونكى ب سروشتى خوه دېن و دېزىن و دەرن.

رۇزەكى وەكى ھەمى رۇزىن ژىيى خوه، ئەو كەسى دايىوبابىن وى چو ناف نەدىتىن لى بکەن يان ب پەيىغا بىناف ژ ئەجان ۋەشارتى، بىھىقى، بىئارماڭ، و بى... ھەمى تشت، نېست.

د خەونا ئىكىدا، رووس و رووت خوه د بەھشتىدا دىت! ھەر ھەزەك، ھەر ھزرەكا كربايد، ھەر گۆتنەك، ھەر كارەكى نەكىرى، و ھەر كەچ و ژنەكا دلى وى چۆ بتى، ھەمى دبوونە راستى و پى مەست و بەنگىن دبوو تا ئەبەد... كەس دلى خوه نەبىتى، ئەق (ئەبەد)، تاكو ژ خەو رابوونىيە.

د خەونا دووئىدا، خوه زارۆك دىت.

ژ ھمبىزا دايىكا خوه دچۆ يا بابى خوه، باپىرى دگۆتى: قەبۇ قەبۇ! و داپىرى دگۆت: پا ئەز!؟ كانى بەھرا من؟ و بىناف تاكو د ناقبەرا ھەرچاران دا، كاسۇ نەبۇوى ژ خەو رانەبۇو.

كەنييى زارۆكەكى ساڭاڭر و نېستەقە.

چاپهه 2

دەرگەھى دۆزەھى

ل بەرى سېيىدى خوه زەلام د خەونەكىدا دىت. زەلامەكى رۆزەلاتى، نە خودى ھىلای وەكى خوه بېزىت، نە مروقان، نە سروشتى... و زمانى ئەو و رىقەبەرى خوه پى تىك دگەھن سزايمە، و ھەردەما دگەھشته ئەوا دېيىزنى مال، ژ داخوازان پىقە چو د فەرھەنگىدا نىنە...

- ئاڭ نىنە!

- كارەڭ نىنە!

- تەلەفۇن نىنە!

- جۆكا كۆلانى ب گلىشى يا خەتمى.

چو ژى نەھات ژ بلى بېزىت: ھەى كلىسىنۇ! ما كەس نىنە جارەكى، ب خىرا كى بت، بېزتە من ھانى!

ژنا وى گۆتى: تو مالخوييى! ماكى گۆتىھ تە ببە مالخوى؟

ھىش چاقىن وى زيق، ھەمى تشت لى بۇونە خەونەكا كابووسكى و ھاتنى و ھاتنى و ھاتنى... دەما پى ل ھەمى تشتىن وى ناين و بېھن لى چك كريىن، وەسا ۋەلەرزى و خوه ھلاقيزىت دى بېزى بزۇتەكى دۆزەھى ۋەنلىق بىنلىق پى وى كەفت.

بۇ جارا ئىكى، دلى ژنا وى پى سۆت و ل پىش چاقىن مالى، وەكۈ زارۇكەكى، سەرى وى دانا سەر سىنگى خوه و پاتكا وى ۋەمالى.

چاپتەر 3

سرۆش

پشتى شەف و رۆژا خەونان، بىناف سى رۆزان ژ مال دەرنەكەفت، ل رۆزا چارى، چاھىن وى زيق، گوھىن وى بەل... و هوشىyar، ناگەھ و ژ نشكىقە پلانەكى خوه ل سەرى دا.

زوو دەست دا قەلەمەكى و كارتۆنەكى و نېيسى.

كارتا پلانى:

ناف	لاوازى	ھىز	كارى پىدۇنى	پلان دو
ئازاد سالح	كچا وى دەزگەرەك ھەيە	مەزنى بىنەمala خوهىه	شەرمزاركرنا كەچا وى	كوشتن
ئاواز سىتو	كەچە- قەيرەيە	زىرەكە- بالبەرە	دانە شوو	كىرىتكەن
ئالان ئە حەمد	پولپەريىسە	رىيەبەرە	بەرتىيل كرن	كوشتن
بەھزاد كامەل	ھەلەشەيە	زرتەكە	ئەۋ ئىكى بکۈزۈت	كوشتن
پیران رەحیم	دېلىت زوو بگەھت، شاڭىرىدە	نەقىي چەپەر ئاغايىه	ئارپىشە بۇ خواندىنى	مala وان بسۆزە
جازى خەلۇ	ڦنا من	ل هەمى تىستان ژ من چېتىرە	سوٽن	خەندقاندىن

پشتى ليستا ناقان خلاسکرى، قەلەم پشت خوهقە ھاقيىت و چۆ سەر جەھى خوه، ... هيىشتا پال نەدai كەفتە خەوهكى گران.

کاروانى سەرئەقرازىيىن

د گەل بانگى سېيىدى ژ خە رابۇو.

"پىدەقىيە خەلک ھەمى ژ من خرابىر بن داكو ئەز ژ ھەميان باشتىر بىم"" ئەقى
گۆتنا خوھىرىسىنىكى، ھەمى ھزرا وى ۋەگەرتىبوو.

ئەقرو لەشەكى دى كراسگەھۆرلىن يا دگەل لەشى وى كرى، ھەمى ئەندامىن
وى ب بزاڭبۇون، پىيىن وى، بۇ جارا ئىكى پشتى دەھسالىي، بىناف
راخوشاندە مىزگەفتى. بى دەستنقىز نقىزەكا ب جەماعەت كر و ژېير نەكى
خوه نىشا ھەميان بىدەت... خەلک لى كۆمبۇون و پىرۆزباھىيەكا ژ دل
لىكىن كو خودى ب ھيدايەت ئىنائە.

ھىز ب رىقە خوه گەھاندە سلىمانى و شەفيقى و چىرۇكاكەچا ئازادى؛
ئەوى خوھىرىسىنىكى، ئەوى خانەدانى... و دەزگەر وى ۋەگىرلا.

- چ ل ۋى زەمانى ھاتىيە!

- پىدەقىيە بکۈزۈت!

- دا كەس چاڭ لى نەكەت! برا مەڙى كەچ و ڙن ھەنە.

- ما چ بۇ مە مايە؟ ئەو پچا نامووسى بۇو ئەو ڙى نەما!

- ھەمى ب ناسىن ئازادىنە. گەلەك خوھىرىسىنى بەس بۇ نامووسى
پچەكى سىستە!

- نابت ئەقە ل تاخى مە بقەومت، نابت!

- وەيە. دەنگى من ڙى د گەل يىن تە. نابت!

ھۆسا فلمى دەست پىكىر.

ئازاد بى روومەت بۇو. كەسى نەگۆت: بۇچى و چاوا؟

ئاوازى شۇو ب فەلىيەتىكى كر و هندا بۇو. كەسى نەگۆت: بۇچى و چاوا؟

ئالان پشتى ژ کاري هاتىه دەركىن، خوه زىندانكىريه تاكو خوه دكۈزت. و
كەسى نەگۆت: بۆچى و چاوا؟

بەهزادى پشتى پىران كوشتى بىست سالان هاتە زىندانكىن و كەسى نەگۆت:
بۆچى و چاوا؟

پشتى جازى ژ سۆتنى قورتال بۇوى، يال مala بابى خوه و خەلک ھەمى
ھىزىدەن يى دىن بۇوى. و ھندى پىر بىيّت: بۆچى؟ چاوا؟ كى؟ كەنگى؟
دیناتيا وئى پىر دېت.

ناڭ ل پەى ناڭى ژ مەيدانى رادىن و ھندى ناڭەك نەمېنت، ناڭەك تازە ل
لىستا بىنناڭى زىدە دېت.

چاپتهر 5

شەھيانيه

پشتى خەلک ھەمى بىناف بۇوى، دنيا ھەوجەي خەريتەيەكا دىيا ناقىرنىيە. بىنافى بىياردا ناۋى خوھ بىھۆرت! ناقڭەھۆرىنى ژى شەھيانيه پى دەقىت. مانە؟

- ھوون ھەمى ب خىر هاتن، ل وەختى خوھ دايىكا من چو ناڭ ل من نەكىن دا ئەجىن من نەبن! ئەقىقە دەولەت سەرىيەتلىكىن دەرسىن، لەو پىدەقىيە ئەز ناۋەكى ھەزى ل خوھ بىھەم... و پشتى مە رەئىخەلکى زانا و شەھەرەزا وەرگىرتى بىيار هاتەدان ناۋى من بېتە... پچەكى راوهستا كانى چاھىن خەلکى دى چ بىزىن؟

(ناۋاندار)

زەلامان دەست قوتان و ژىنكان تىلىي ۋەدان و ھەميان بۇ زاپۆكىن خوھ خىر و وەجا ئەقى ناۋى سەرانسەرى شرۇقەكىن.

ئىكى ژىنلىكى دىوانى كەھاوار:

ناۋىن مە، گۆرى ناۋى تە بن

سەر ھەمى ل بىن پى تە بن

ئەۋى نە ل بەرسىبەرا خىرا تە بت

تو نابىزىيە مەن دى چ بت؟؟

ئىكەدى گۆتە برايى خوھ:

- تو بىزى چەند دابتە ئەقى كابراي.

- بى دەنگ بە! دى مە ل تۆپەكى دەھى.

ل دوماهىي ھونەرمەندەكى پانۇراما پەيکەران نىشادا، ژى نىسىتنى و رىتنى بىگە تاكو خوارن و كرنى.

مهلايەك رابوو، پشتى بىيەنەكا خوهش، ب ئەرەبى ئاخۇتى و كەسى نەزانى
چ گۆت، گۆت: پشتى پىخەمبەرى سلاقىن خودى لى بن، بەس ئەزى تە
حەلە!!

چاپهه 6

ئەزى تو و ئەو

-تو و ئەو، ھەكەر ئەز نەبن پا ھوون چنە؟ تو، تو چىي؟

-ئەز؟ ئەزم.

-و ئەو؟

-ھى، براذر! تو كىي؟

-ئەز؟! ئەزم.

-ھەكەر ھوون ھەمى ئەز بن پا ئەز چمە؟ نابت ئەزەكى دى ھەبت.

چىقەكى بىن

شىرەكى بىن

تۆپەكى بىن

ژ ئەزى من پىقە نابت چو ئەز بىين

چاپهه 7

دوماهى

دبيئن سه دام دڙي ئه زانه چونکي ئه زئ وئي ڙ ئه زئ هه ميان مه زنتره.

دهوک 2003

دهنگ

- ته های ژقی دهنگی هه یه ؟
- دهنگی چی ؟
- ئەف دهنگى تىز و در و نه دلوقان .
- چو دهنگىن هۆسا ناھىئە گوهى من ...
چاھىن خوه ل من زيق كرن و گوت :
- ما هندەك دارستان ل ۋەرەن دەنگىن تو ژى دېبىزى هەبن ؟
- تە ژ دل های ژى نىنە ؟
- تە خىرە ! دەنگىن چى ؟ درنەيىن چى !
- من خىرە يان تە ! وا ديارە گوهىن تە گرتىنە .
- دەستى خوه دا ئەنيا من و گوت :
- تا ل تە نىنە ... وا ديارە ھەقى تە ناشتەك ئىك مىترييە ...
لى دەما هوشى وى ھاتىيە سەرى و زانى من بەرگرى بۆ باندۇرا ناشتەن
ھەيە، ب شەرم ۋە گوت :
- ب خودى تو ئارىشەيى ... دەنگىن دروتىزۇ تو ب تنى ل ۋە بازىرى
دېبىسى !
- كى گوتىيە ئەز ب تنى دېبىسىم ؟ تە های ژدنىيائى نىنە، رۆز بۆ رۆزى
ئەويىن دېبىسەن زىدە دېن، بەس چ ل تە بکەم، ھەردو گوهىن تە ۋەقىرەك و
پارزوونكەن... يى ب دلى تە و تە بقىت دەربازدەن و يىن دى
رادگەن...ھىدى و لسەر خوه گوت:
- ب سەرى براى ئەقە شىزۋەرەنەيە... و شىزۋە هەمى تشتان رۆھن
دەكت... بەرى خوه بده من ! چونكى من شىزۋە نىنە، لەو من های ژ چو

دهنگین تو ژئ دبیژئ نینه و هیقییا من خودئیه، چو جاران ل من نه بن بهلا.

ئەز پیلهکى د بەرخوه دا ھونژیم و من بەرئ خوه دا دەورو بەرین خوه و کره ھاوار:

- شیزۆفرینیا! شیزۆفرینیا... ب خیئر بئى و ب خیئر دنیایى ۋەگرى.

* * *

ئەز نزانم چ بکەم... ھەكەر چى خەلکى قى دنیایى ھەمى دبیژن: مەھاى ژئ نینه، لى ئەز پشت راستم ھەمییان وەكى من ھاى ژئ ھەيە... لى پرسیار ئەوه: بۆچى ئەز دەرەھى دكەم و ئەو نە؟!

نەکو ژئى دەنگى بزدای بن ؟

نەکو ژپەيغا شیزۆفرینیا دترسن؟

نزانم ، نزانم ... ئەف دەنگى در و تىز و ھۆف لسەر ھەستیکىن من دلهیزت، من دكەته دنیایەك ئالۇز و شەپرزم و ھۆف... ئەز نزانم چ ل قى دەنگى بى دەم و بى دەستوور بکەم؟! ئەف دەنگى نەمرى خەوستىن.

نېزىكە ئەز دى دىن بىم، نېزىكە ئەز دى ژېھر ئاخقى... دنگ ، دنگ ، دنگ ... دنگت دنگت ، دنگت دنگ ، دنگ دنگ دنگ ، دنگ دنگ دنگ ، تىنگ ... تىنگ ... چىنگ ... گەنگ ، گەنگ ۋە گەنگ ... پېرىيىق... چىنگ چىنگ ، تىنگ تىنگ تىنگ ...

- دەنگى چەپەل ما تو ژ تارىستانا مەڙىيى من دەرناكەقى؟ ھەمى دبیژن: مەھاى ژ تە نینه... ئەز دترسم تە ژئى ھاى ژ خوه نەبت.

دەنگى ھۆف ھشىاربە!!... بىزانە تو دگەل كى دئاخقى بىزانە تە چ دەقىت ... وئى روڙى من پىرتۇوكەك لسەر تە دخواند، تىدا ھات بو:

ئەف دەنگە ل سەرانسەرى مىّزوویى ھەبوویە، مەريييان رادكەت و خەواران هوشىاردەكت... ھەكەر ئەفە راست بت، تو و خەلک ھەمى ھېشتا ئەتۆمن!

* * *

دئ هه و هه بیزمه ته:

ته های ڙئ هه به؟ ئه ز دزانم ته های ڙئ هه يه، بهس تو خوه تى ناگه هيئي... گوه بدھ، گوه بدھ! چ در و هوٽه، بهس ب نازکي دهر دكهٽ، هه مي گيانى مرؤقى سه رابنؤدکهٽ... گوه بدھ! لهشى من ڙئ يئ چاف لئ دكهٽ و هه مي يئ بوو يه ده نگ ... فه رتنه يه، هه مي هزر و سۆز و ئه ندامىن من، پئي بوونه جه نگه نه.

- ته های ڙ من هه يه؟ ما ته دئ های ڙ چ هه بت؟ ڙ خوه پيچه نه تو كه سى دبىنى، نه پئي دحه سى... هه ر تشتنى نه د خه له کا گوٽه ندا ته دا بت دڙمنى ته يه.

- هه چوه کو تو خوه ڙبیر دكهٽ! ته های ڙ خوه هه يه تو چ دبىزى، چ دكهٽ؟ ده نگه ک هوٽ دبهيسى و ته دقيٽ ئه ز ڙئ ببهيسى !!

- من نه گوٽييه: من دقيٽ تو ببهيسى، من گوت: تو دبهيسى و خوه خشيم دكهٽ.

- سوبحانه للاه!! برايى من ئه ز چو نابهيسى، ب خودئ ئه ز چو نابهيسى، ب ...

- نابت، نابت... نابت تو مرؤف بى و نه ببهيسى.

- ئانکو ئه ز نه مرؤقم، جه نابى ته ب تنى مرؤفه... براوٽ خوه نيشا دوختوره کى، مه لا يه کى بدھ.

- گوتنا خوه به ره قاڙ بکه دئ دروست بت.

- ئه هوٽوٽ کا تو به لا خوه و ده نگئ خوه ڙ من ڦه ناكهٽ!

ئه ز دزانم قه هراوى دجهى خوه داييه، لئ ب ته رازى و پيچانا وي ... ئه ز دزانم ئه وئ هاى ڙ ئه ڦى ده نگى نه بت مربييه، نه بهس مربييه، لهشى وي

ژی، یېن ھلوھریای و بۇويھ ئەتۆم... و ھەکەر ئەز ژ ۋىنى راستىيىن پىشتراست
بم و ئەز ھارىكاريا ۋان مروقان نەكەم... دەورى من وەكى مروق چىيە؟

* * *

يا ژەھەمەيى سەيرتر گۆتنا ھەۋالى من بو:

- شەھەدە بىدە، ناقى خودى بىنە، خوھ ژ خەلەتىيان دووربىكە، ل ھەمى
جەقاتان نەرۇونە، تىكەلىيَا ھەمى كەسان نەكە... و گەرم بۇو...
ئەز ھند پى كەنیم، تاكو نەھ ژى گۈنىشكى ئەز بەرنەدايمە.

- تو ب چ دكەنى؟

- نازانم !

(نازانم) وەكى جىرفەكا كارەبى من گۆته ھەۋالى خوھ... ب راستى ئەز
ھەق بۇوم، چونكى ب راستى ئەز ئەقى دەنگى دېھىسم، ژ ھەمى تشتان
دەھىت... ژ ھزرىن مرى و پەيقىن نەھاتىنە گۆتن دەھىت، ژ ھەمى فەرەنگىن
گەمارىگرتى دەھىت... و براادەرئ من ھزر دكەت ب گۆتنا شەھدىيەكى يان
نەدىتىن براادەرەكى دى بىمە ئەتۆم و ئارىشىن من دى چارە بن!
ھەۋالى من ھەر ما و چو نەگۆت.

ئەز رابۇوم، بەرى بىيىزمى: ژ دل، چو دەنگان نابھىسى؟

ئەوى گۆته من قە!

- چارەيا تە د ئىك تىشىتىرايە... رى يَا باوهەرىيى بىگە و خوھ دوورى
خەلەتىيان بىكە... ئو دكەل وەختى، ژ من وەرگە، ئەق دەنگە نامىن.

وەختى گوتارەكا جەقاکى-سیاسى هات!

- ھەۋالىنۇ! براينۇ!... ئەز مروقىم، ھزر نەكەن ئەقە خەلەتىنە ئەز
دكەم.... ئەقە ژيانە ئەز دېزىم... ژئالىيى دېفە كار و ئەركى من وەكى

مرۆق، وەکو تەقىنەکا ھۆشدار ئەوە، ئەز ئارىشىن خوه چارەسەر بىكەم نەيىن خودانى خوه.

تەنگۈزى، رابۇو سەرخوھ، ھزرىن خوهكىن و بىريارەك ب ترپانەقە دا:
- ب راستى تو يى شەيتان قۇن بۇوى.

* * *

- وەرە ۋى خەلکى تى بگەھىنە! ئەز دېبىزمى، ئەوە برادەرەكى گۆتىيە من تۆزا ب دفنا ھەسپىن (معاوىيە)يىقە ژ تە چىتىرە، ئەق دەنگە بەلاخوھ ژ من ۋەناكەت... دېبىزنىھ من: تە شەھدە دايىھ؟ ئەز دېبىزمى: ئەق دەنگە دەگەھتە ھەستىيان، دېبىزنىھ من: چونكى ئەم نابەيىسىن، تو يى شەيتان قۇن بۇوى!
ئەز دزانم ھوون ھەمى ھزردىكەن ئەز دىنم... بەس پشتراست بن ھىشتا ئەز ساخ نەبوويم ئەق دەنگە دى ھەوھ ژى ۋەگرت، و ئەز ھزردىكەم يىن نە بەھىست نە دېتە پىيغەمبەر، نە فىلۆسۆف، نە زانا... ب خوه شەھرەزا ژى نابت... ئەز ھزردىكەم يىن نە بەھىست يىن ھاتىيە ۋەگرتىن و ب كۆلەتى و خشىمەيىخوھ رازىيە، نەخوھ ئەز چاوا باوھر بىكەم ئەق دەنگى ھەستىيىن من ژى دلەرزىنت، وە ھاي ژى نىنە!

- تىشتك دى ھاتە بىرا من... ھەي فىلەبازىن فىلۇ! ھەكەر ھەوھ ھاي ژى نىنە، پا ھوون بۆچى بەرىخوھ دىنە تەلەفزىيونى؟

خهونا چامه بیزهکی

ههکه ر خهون هیقى بیئن ب جه نه هاتینه، ئەرئ ئەو تشتىن ب سەھم تىدا چ دكەن ؟ !

تو چامه بیزهک گەنجى، راستە ژ ڙيانى پتر، دخەونىدا دېرى، لى ب شەف و روڙ بۇ ناقەك باشتىر و گەشتىر و سەرفەرازىر دخەبىتى... نەبەس لسىر جادەيان و بەلكو ل جقاتان ژى ويئنە و بەندىئن چامەبىي ۋەدھىينى و ۋەدكەي و دنقىسى و دىپىنى... وا دزانم هندى هند تە دنيا ۋەكلىيە و نېنىيە ۋە ئىدى پارچە و كەلپىچ لبەر تەزى هندا بووبىنە... وئەقە نەدوورە دەستپىكا دىناتىيى بىت! هەقالەكى دىگوت: دخەو دە ژى مەزىيى وى پرۇقەيان دكەت و هزار جاران ژ هوشىاريي باشتىر ويئنە و بەندان دئافرييەت... دېئىن: تو ب ۋى ئىكى ژى قايىل نابى، تو حەلكەكى ژى ل خوه د ئىپورىنى و بەرى وان دىيىيە ئارمانجىن ژ تە و ئەوان مەزنتر... و تو ! لسىر ئۆمى خوه پش دكەي و بشكورىنىن سەركەفتىنى ل دنيايى بىزالە دكەي! ما ئەقە نە دورىانا هوشىاريي و خەوى و دىناتىيىيە؟وا ديارە تە هەردەم پى خوهشە كالى سەرى سىرىيانى بى، ئەقە چ چىقانۇكە تو تىدە دېرى!! براوۇ تە چ بقىت بکە، بەس بەلا خوه ژ سەرىن ۋە سایىن ۋە سایىن چەلكى ۋەكە... تە دېيت تو دنيا بى و دنيا تو بى! خوهزى ئەز بەرپرسەك بامە، ب خودى ژ گوللەيەكى پىقەتر من ل تەختى ئەنپىا تە نە دەمەزاخت... چى چى ؟ تە چو يى دى نەقىت! دى د وى سەركەفتىن و خوهشىيىدا ئەبەدى بى... هااا !! ئى ئى... پا ئەز خشىم ! تە ب خوه دېيت يەك تە بکۈزت! وەيە، دى بىيە شەھيدى كاروانى پەيقا پاك و مروقانى و.... هەتا دوماهىيى ڙقان پەيقىن نە مروقى هل دگرن، نە زكى وى تىردىكەن نەزى دپارىزىن... تە شەھيداتى دېيت!؟ ل مىھەگان و سەميناران بەرى ھەر تاشتى باقى تە بىن و بەرى هيڭى رىزەكا درىز و بىمانە ژ نازناقىن وەكى: نقيسەرئ شەھيد، شەھيدى پەيقى، نقيسەرئ ب قەلەمى گۆتىيە تەنگى نە نە... لسىر وى تەنشتى نەنگە، تە نەدىت.

ل بیرا ته يه؟ هه‌رۇز و دوهى دەمما ته لسەر جادا گشتى پىاسە دکر و خەلک وەکى بەلگ - خەزامان بى ئارمانچ دبەزىن و تۈزى بەرپىن وان تەرمىن زارۇكىن سەرژى كرى بۇون. ل بیرا ته يه؟ ئەز دزانم تو چو ڦېير ناكەي... ئەرى كى سەرىن وان پىك گوھۇرى بۇون؟گۆتن: هەر سەرەك ل كەلواشى خوه دگەرە و هەر دەقەك ل مەمكى دايىكا خوه و تو! لسەرى كۆلانى راوهستاي و تە هەلبەستەك ئاگەرین ۋەھاند و دو روئىدىكىن گەرم تە باراندىن... و تە كرە هەوار:

- گەلى زارۇكان

شىيان دىنهك ئەبەدىيە.

بلا هەر ئىك سەرى خوه ھلگرت و بەرەف من بەھىت ئەز ئەو دوماهى و ئەنجامم ئەوا كەس نەگەھشىتىيە.

رەبەنۇ! تو چ ھزر ڙ خوه دکەي؟ تو ئىسايى دى ب روئىدىكى يان پەيغەكى هەميان ساخ كەيە ۋە...لاوۇ، ئىسا چۇ و خاچبەندى پىشى خوه بۇ مە هيلايە... و تو خوه ڙ قالبى خوه مەزنتر دېنى دەردى مەزنىيى تو يى گرتى لاوۇ... هەكەر دى گوھ دىيە برايى خوه ڙ خەو رابە... هندى ئەز تە دنياسم زەلامى خەونىيى نە يى پەيغى نە يى كريارى... ڙخەو رابە، تو يى هاتىيە سەردىيائى دوييغەلانك و دى دوييغەلانك بى، ڙ خەو رابە لاوۇ... چىي؟ تو ڙ سەرەرقىيى ناھىي خوارى؟ نەوە خوارى... تە دەھىت بچىيە گەلى فەرمۇو، سەرى ھەمى رىيان ۋەكلىيە، ھەمى دەرگە ۋەكلىيە... ھەرە كەسى دەستى تە نەگرتىيە، بەس بلا ل بیرا تەبت (خۇھىرى، خوه دەرمانە) بیرا تە دەھىت دەمما تە دگۆت: نابت ل وەلاتەكى قەرفەر و خودانىيەن جام-تارىييان ھەبن! بیرا تە دەھىت مەلای چ دگۆتە خەلکى؟ دى بىيىزى گۆتنىن ئەۋى مەڭى ھشك دوييغەلانكى ئەرەبان نەئىنە بیرا من، لسەر چاقان، بەس كەنبا خودانى تەرمىلى بىنە بیرا خوه و دىمەنلى قەرفەرەن. تو دېنى ڙنكا قەرفەر چاوا جەكارەيىن كىنەت لسەر زارۇكان بەلاقە دکەت؟!

تو دبینی؟ بیرا ته دهیت ژنکا ئەنفالى چ دگۇتە تە؟ تە نەقىت بىنېيە بىرا خوھ، ئەز دى ئىنم بىرا تە:

كۈرۈ من گەنمى قەرفى دفروشت و ددەت ب جڭارە، ئەو و ڇنا خوھ دناف جەپىدا دكىشىن! و تە چ گۆت؟ ئەز دزانم نە ب دلى تە يە بىرەھىيىن تە تىك ۋەددەم، بەس پىتىقىيە گۆتنا لسەر ئەنیا خوھ بىنېسى و ب گۆتنا خوھ ژى بىكەنى: ئەف خەلکە نەزانن و نەھوشىارن، ئەف خەلکە ھەوجەي چرايەك وەكى من، خوھ بسوژت و رىيا وان روھن بىكەت!! بەلەنگازۇ! تە كەنپىيا من ئىنا...

ئەز چ بىكەم بەختى تە سېپىيە و ئەز گەلەك ب لەزم، ئەز نكارم پىر بىنېسىم نەخوھ دا دۆن كىخوتەك كورد ژ جەنابى تە دروست كەم، ھندى دنيا ھەيە خەلک ب تە كەنپىانە...

لاوق گوھ بىدە من، ڇخەو رابە ... بەرى خوھ بىدە مەيدانى، ژ تە پىقە كى مايمە؟... چىچى؟ ئەو گەھگىر و خوھ فرووش و ترسنۆك و... ھىدى ھىدى كورى بابى خوھ، تە كەس نەھىيلا! بلا بلا دلى خوھ نەھىيە، تەدەقىت بچىيە گەلى، لسەر چاقان لسەر سەران، بەس خوھزى قوتان و لىدان ب تىنى ل پىشىپىا تەبن... سمبىل تراشىن، دەنبىرى... ھۆھۆو ئەز چ مەزى رەشم!! تە ب خوھ سمبىللىن خوھ تراشىنە! تە چام ژى چى كرينى! سمبىل تراشىپىي ل مەيدانا خودان سمبىلان! بى سمبىللى ل ناڭ خەلکەكى ب سمبىلان سۆندى دخون! دى بەسە ئەھى... تە نە بەسە؟! قەھرا نەخوھ و من نەكە پاشقەرۇ و دويىقەلانك... گونەها تە ل ستۇرى تە، بەس من ھېقى ھەيە شىرهتا من ژبىر نەكەمى...

تو مارشىن رەنگىن دبىنى ؟ دىمەنى وان گەلەك جوانە، ھەر مارشەكى تۆخ و ئالا و تەرزى خوھ ھەيە، وھەر كەسەكى چۆگانەك ددەست دايىھ... تو دبىنى چەند جوانى، تو دبىنى ؟ چى ؟ خشىم ئەو چۆكانن نە چىقىن! تو دبىنى ؟ هنده كان ھلگرتىنە و هندهك جۆنۇقوتكى پى دكەن.... ھەچوھكى ئەھۋى مارشا ھەنچى بۇ جەنگ و پىكدادانى ھلگرتىنە! تو ھەمى يان

دبینى ته های ژ ئاوازا هەر مارشەکى ھەيە؟ ته های ژئى ھەيە هەر دەستەكەك چ دبیزتە بەرپرسى خوھ ؟ ھەي قىشمەر ! پشكورينا ته دبیزت : ته های ژئى ھەيە... ئەز دزانم تو گەش دبى ھەكەر ئېك بېزت : بىرەن بەرپرس ... گەلەك ب دلى تەيە : بىرەن بەرپرس ! بەس تو گەلەك خشىمى ، بىنېرە بەرپرس چەند پى شاد و گەش دبن ! تو دبىنى ۋە بەرلى خوھ بدى نەترسە ... بەس مخابن ، ئەقە سەرى چەند سالانە تو دبەيسى و تو دبىنى ... وتو تى ناگەھى.... تو دزانى چ دكە قلوڙانكىدە ھەيە و تو دزانى دنيا ژكىفە دھىت و دى كىفە چت... ژخە رابە لاووق كارى تە نە خەونن ... چىي ؟ ھشىيار بى وھ نەكەي... ئەقە من گۆتە تە وھنەكەي ... گوھ بده من و ھزرنەكە ئەقە خوھش دەلىقەيە ل مارشان بىكەي ھاوار ك بېزىت كوردىستانو بېزىت مروق ، بېزىت نان ! ئەو يىن ژقى قۇناخى دەربازبۇوين باومەر بىكە ئەو يا ژبەر وان ماى... تو لىقە نابى ؟ خوھش دەلىقەيە ؟ ترسا من ئەوه تو ھزر دكەي ئەقە مارشىن رەنگىن دى ب دووق تە كەقىن و تو ، نە كەسى دى و سەركىشىيا وان كەي ! ئى ئى و ھەي ...! تە ژئى بەرپرسى دقىت... درەوا نەكەو ئەقا تو دبىزى بەھانە و ھىچەتن ، تە ژئى دل دقى ترشكى ھەيە ! ژ كەربىن تەدە ئەز دى خوھ كەمە بەرپرسى دەستەكەكى ... بىنېرە و گوھ بده ...

ھوون ۋى خشىمى دبىن ؟

تە های ژئى ھەيە ، ھەمى چ دبىزىن ؟ تە های ژخوھ پەيتىكىدا وان ھەيە ۋە خوھ كەر و لال بکە و ئەز دزانم تو دبىنى و تو دبەيسى... بەرلى خوھ بدى و ھىشتا من داخوازىيا خوھ نەگۆتى ئەو دزانن من چ دقىت... ب سەرى ئەز چ بېزىم وان و ئەز چ ھزر بکەم... دى كەن... تە دقىت چ فەرمانى بدهمى ؟ ئەز دزانم تە دقىت چ بېزىم : ئەقە ھە قالى منە ، دەنگى مللەتى كوردى ، دانى سەر دەستان و بىگىن... ما ئەز وھكى تە خشىم ، ل وئى ھىقىيى نەبە... من بەرلى نەھۆ گۆتە تە ؛ خەونىن ھندى خوھ بېينە ، خوھ ل تىلا كەسى نەدە... بەس چ ل تە بکەم ، تە دقىت نووخواز بى و ھەمى

تىلان بىرى ، هەمى دىواران بەھەر يېنى و هەمى كونجان ھلىقىرى.... لاوۇ ئەقە دوماھىكا رئىيە و وختى خوه ژىك رازى كرنىيە . بىنېرە ، نەھ دى هزركەم تو لەوچەيەكى ژ قالبى خوه دەركەفتىيى و تو هەزى سەرنىشىف - ھلاويىستنىيى ، داكو ئەو هزر و خەونىن دسەرى تەدە ۋەشارتى ئىكۈ - ئىكۈ بکەقىنە سەر ئەردى و بەھىنە پېچاندىن و ئەو دى ئىكىسىر... چىي ؟ تو ناھىلىيى وال تە بىكەن !؟ بەلەنگازۇ ، بەرھنگارى ژ كى ھاتىيە دا ژ تە بەھىت ؟ نە دېت خوه بکەيە گالىلىيۇ ؟ خشىمۇ ، نەزانۇ... ئەوا تو دزانى ئەز ژى دزانم و هزر نەكە دى خەلەتى يىن دىرۆكى دوبارە كەمەقە... بۇ خوه ل خەونەك دى بگەرە ، باشتىرە خەونەكا د خەونىدە بت و بەس دسەرى تە دە بت.

ھۆ ھۆ... وختى ھندىيە لاوک مە بېبىت ! تەھاي ژى ھەيە ج دېيىت: ئەقە كارەك نە ديموكراسىيە... رئىيەك ب تىنى، داخوازىيەك ب تىنى، خەونەك ب تىنى... ئەقە كارەك نە ديموكراسىيە... ئەقان (ب تىنى) يىن وي ئەز كوشتم! ما ژ خودى كاملانتر ھەيە؟ ما نە ژ بەر ھندىيە، چونكى ب تىنىيە!؟ نە بىزە من ئەم مروقىن ، ئەز وي دزانم... دا وختى مە، بىھودە، نەچت ئەز دى دو رىيان دانم بەر تە و تو ئىكىن ھلبىزىرە: يان سەرنىشىف ھلاويىستان يان چۆگان ھەلگرتن... و بەرى تو داخوازىيَا خوه بىزى، من دېت تو ژبىر نەكەي، باوهەريا من ب كەرمەمارى دەھىت و ب تە ناھىت، بەس ئەز دلى لاوکى ناھىلەم... چى چى؟ تە دېت ژ خەو رابى!؟ ماشەللا، مە گىفك برنى! دېت ژخەو رابت... ها ئەها دى بىزى: تە سەرنىشىف ھلاويىستان يان چۆگان ھەلگرتن ؟

ل خزيرانا 1996 بەلاف بوویە

تۆلۈھەكىدا خودايى

بۇ: سەلمانى كۆفلى ئەھىي هەز ژ بەرەۋاڙ خواندى دىكەت.

رۇزا ئىكى:

ئەز ل پەى بابى خوه دچۆم... ھەر بىيەنەكى جارەكى ل خوه دزقىرى و دگۇتە من:

- لەزى بکە بابۇ.

ئەز گەلەك شەپرزمە بۇوم، پىيىن من ببۇونە باگوردان ل پەى من نەدھاتن و ئەقىرۇ، بابى من ژ پەيقا(لەزى بکە بابۇ) پىقە، چو يى دى نەدزانى. من ژى هەز دىكەر بابى من ژ ھەمى دلى خوه يى من ژ نەمانى قوتال دىكەت.

ل ۋان گەھىن شەپرزمە، كونزەخا بىرداڭا مەرۋىنى ۋەتەن و تىشتنى ئەنتىكە ژ ھەمى مىيىز ووپى شەپەنىخى ل دەركەۋىتنى دىكەن.

- تە بۆچى دەھىلا ئەز كىتان بکۈزۈ؟

ھەچوھىكىدا ھای ژ من نە... ھەر رى دقوتا و رووپى وى يى زەرپەتىخى ل من دزقىرى ئۇ ژ(لەزى بکە) پىقە نەدزانى چو بىزىتە من.

ئەم گەھىتىن، پىشتى پىشوازىيەكا گەرم ل مە ھاتىيە كىن، نىشانىن سەركەۋىتنى ل بابى من دىياربۇون... و دەمە كەسەكى گۆتىيى:

- خودى يىن وەكى تە بۆ گەلەي مە زىدە بکەت... و ھەكەر يىن وەكى تە نەبن دى دنيا خراب بت.

ب رووپىيەكى گەش، بەرئ خوه دا من، بۆ من وەكى تاوسەكى بەھىتى دخويما.

كەسەك دى دەستى وى لاو ھەۋاڙاند و گۆتى:

- تو كەرم بکە ھەپە مالى، ھەر تىشى ھەوجە بېي ئەم د خزمەتا تە دانە.

من مووپىيەك ژ شەپرزمەيىيا خوه نە دا كەسى، بابى من ژى دگۇت:

- تو ژ بەر ملى بابەكى چۆيە بەر دلى بابەكى دى.

دەمى خاترخواستنى من گۆتى:

- تە بۆچى دەپەلا ئەز چاقىن كۈوچكەن بقۇقلانىم؟

ب كەنيقە دەستى خوه دانا سەر ملى من و گۆت:

- نەترسە كورى من، نەترسە.

- ئەز ب تىنى ل تارىستانەك چاقزىق ھىلام، چەند بىباوهرى و ترسا دنیايى د چاقىن من دا كۆم ببۇون و هەستدارىن من ھند نازك ببۇون، دەنگى پىيىن مېرۋوويەكى ل بەر دیوارى دهات. گەلەك پىقە نەچۆ، دەنگەك سەربازكى گۆتە من:

- رابە!

ئەز رابووم.

- ل گەل من وھە.

ئەز وھكى مرۆقەك تۆماتىكى ل گەل چۆم.

ئەز گەھاندەم بەر دەرگەھەك شفشهكى، زىرەقانى دەرگەھە ۋە، من ژى چارەنفىس باش بەھىستبوو، لەو دەما گۆتى:

- هەپە ژۆر ئەز ب خوه چۆ بۇومە ژۆر... بەس ھەمى ب ناسىن وى يە رۆزەكى نەگۆتە من كەتكان سەر ژى نەكە!

ئەز ل خوه زەپەيم بەس زىرەقان ل وى دەرى بۇو.

- من دزانى ئەق توخمە نەيىن باوهرىيىنە، بەس چ ل بابى خوه بکەم، باوهرىيىا وى ب ھەۋالى و دېمىنی ھندى ئىكە.

دەمى شەقى پەرىن خوه شۆركىرىن، ئەم پىر ژ بىست كەسان سەرابنۇ لسەر بەتەنېيىن ب مىزى تەر رازاين. ل نىق شەق ئەز وھسا كەنیم زىرەقان ھاتە

بەر دەرى و گنگەك كر ئەز تى نەگەھشتم... ئەۋى ل رەخ من ب ۋىيا بىزانت
ئەز ژ بەرچى دكەنم؟ من گۆتى:
- كاك، خەوا من ناھىت.

ئەۋى ژى گەلەك سار گۆتە من:
- تو يى جەگوھۇرى بۇوى! كورى دايىكا خوه.
رۆژا دۇوى:

ئەم ھەمى وەكى گەمارى داقوتايىنە د ئىقايىكەدا چادركرىدا و بىرين... دەممەكى
ئىقايىن جەنى خوه خوشكەر و راوهستا. پشتا وى ۋەبۇو، ئەم دو-دو د
دەرگەھىدا ھاتىنە خوارى... ژ دابەزىنە تاكو ئەز ب ژۇر كەفتىم، من بەرى
خوه دا رۆژى، ئىقارەك درەنگ بۇو.

ژۇردا ئەم بىرىنە د بىنېقەكا بى پەنجەرە دا، و ئىدى رۆژ و شەف تىكىل
بۇون، و ئىكىگىرنەكا ئەبەدى دامەزراىدىن، ھەۋالەكى گۆت:
- ل ۋىرە دەم ب سەر سېپىبۈونى دەھىتە ھەڙماارتىن.

دېيىن: ل ۋە دەم راوهستايىه و مروڭ خوه ۋىرا دېھۇزىنت، و گلۇپى ل ھۆلا
دەرقە وەكى شەقى د ژۇرۇقە بەردىۋامە.

رۆزەكى بىرادەرەكى گۆت بۇو:
- ھەكەر ئەو سەگبابى ل دەرقە مروقبايىه دا ھندەك رۆناھىيىا ل دەرقە ب
شەقى ما گوھۇرت.

من گۆتە وان:
- ھەكەر ئارىتشا مە دەم ھەڙماارتىن بىت، ب خوارن ئىنانى دى زانىن...
ھەمى ھند دلخوھش بۇون دا بىيىزى من دەرگەھى زىندانى شكارىد... و دەست
پىكىرن رۆز ب خوارن ئىنانى ھەڙماارتىن، ھندەكان رېيەك دى دىتن ئەو ژى
دەرگەھە قەكىرن و بىرنا ھەۋالان بۇو... لى پىشى دەممەكى ئەم ژ ھەڙماارتىن
بىزار بۇوين، و گەلەكان پرسىياركى:

- نوکه روژ هەزمارتنى چ مفا ھەيە؟

- دل ئىشان ھەيە.

لەو ھەرسى كەسىن ماين، كۆم بۇونەك بەست و بېيار دان كۆم بەختى ب
تاشىن دى بەھەزミئەن.. وەكى: دەمى ستران گۆتنى، دەمى چىرۆك گۆتنى،
جارىن نېستنى... و ئەۋى گۆتى: دەم ھەزمارتن بۆچىيە؟ ئەز د دىنى دەمى
بنما!

گۆتنا وي بۆ وي ما.

پېشى سى دەملىن ستران گۆتنى

ئەز و براذرەك ب تەننى ماين، تاشى ئەم ھەردو پىرتى نىزىكى ئىكۈدۇ كريىن
ئەو بۇو، كىيى دەركەفت نەدزىقىرى، و دەما مە پرسىارا زىرەڭانى دىكىر،
بىزى ب زمانى خوه دىگۆت:

- بىھنا خوه فرەھ بکەن، روژا ھەوه ژى دى ھىن! لەزى نەكەن، ھوون ژى
دى چىن و ناھىيەقە.

و هندهك جاران ژ دوورقە گازى ھەقالەكى خوه دىكىر و دىگۆتى:

- ئەبو حەججاج! براذر گەلەك ب لەزن! ~~ھەھەھەھەھە~~

ئەوان ھزر دىكىر ئەم نازانىن چ دەقەومت... راستە ھوورھوورك مە نەدزانىن،
لىرى ھەمى تىشت ژ ئەقى زىندانى و چاقھەپىكىرنا روژەكا زىدەتىر، خوەشتىرە.
باوھر بکەن، خوەشتىرە! چاوا بىت، وەختەكى خەوا مە ھات و دەرگەھە
قەبۇو. لاپىتەك ھاتە ژۆر، بەرى وى كەقتە ئەو گورۇنىي ئەم ھەردو لىرى.
چەندەكى رۆناھى ژ روويى من ۋەھەتسە روويى ھەقالى من، پاشى لىسەر
روويى من راوەستاند و گۆت:

- دۆردا تە ھات.. رابە!

وختى ئەز رابوويم، هەمى ترستا دنيايىن ھەقالى من گرت و بى راوهستان
گۆت: پا ئەز؟! پا ئەز؟!.. زىرەقانى، بىيەنەكا خوهش لايىت دا دىمى
وى و لايىت ۋەمراند و ھلكرەفە و گۆته من بېھزە!

لېر دەرى زىرەقانى دى، ھەقى مە ژ سەر خوه راکر و ب ترانەقە گۆت:
من نە گۆته تە بىيەنا خوه فرەھ بکە، دۇرا تەڭى دى هىت... لېرە كەس
بى دۆر نامىنت!

تشتى سەير و ئەنتىكە، بى نان و ئاڭ، ئەز د وى زىندانا تارىدا، گەلەك
چەلەنگ و زىرەك بۈوم، من دەقىيا ژى دەركەقىم، بلا مرى ژى بى...لى ھەر
دەما من روئاھى دىتى، لەشى برسى و تىيەنى و جانى شەكتى
كراسگەھۆرپىن دگەل من كر و پىيىن من ژ ترسى نەبانە، ئەز ھەلەنەدگەتم و
نەدگەھاندەمە ئۆددەيەك بچۈوكتر. ئەو كەسى ئەز بىريم، زېرى و دەرگەھ ل
پشت خوه گرت.

پشتى چەندەكى، كەسەك ب ژۆر كەفت و ھېشتا ژ پېتە، ب سارى ۋە، لى
توند، گۆته من:
تو ژ كېشكانى؟

بىي ئەز بويىم ل روويى وى بنىرم، ئەز ل بەرسقەك بەرھۆش گەرام...
پشتى من ھزرکرى دەمەكى درېڭ بۆرى و ھەكەر تىتەكى نەبىيىم دى سزاي
خوم، من گۆتى:

ل من نەگەرە، ئەز ب دروستى مەرەما تە نازانم!
ئەوا ئەز ژى دىرسام قەومى، ھېشتا ھندەك دەنگ د دەقى من دا، زللەھەك
دۇوار سەرا ۋى بەرسقَا (بى ئەدەب) من خوار.

سەگى ھەرمى! ئەز دېيىمى تو ژ كېشكانى؟ دېيىتە من ئەز نازانم! تو
نازانى؟! ئېك ھەيە نەزانت ئەو كېيە؟ ژ كېيە؟ چېيە؟.. بەس وا دىيارە ئەز
دى مرم و نازانم هوون چنە!!

ترس کەقتە هەمی گەھىن لەشى من و پىدىقى بwoo ئەز بۆ ھەر قىسىيارەكا دى پەيت و زىرىەكتىر بىم. د چىركىن ئەقى ھزركرنى دا، ب ھەزاران بەرسق، من بۆ پرسىيارا بۇرى د سەرى خوھ دا رېزكىن، لى دلى من چو نەپەئراندىن.
(باشتەر نەئاخقىم) بwoo بېرىيارا من.

—تە بۆچى نەقىت تو بەرگرىي ژ وەلاتى خوھ بکەي؟

ئەز دزانم بەرسق ب دلى وى نابت. ئەز راستىي بىيىمى كو پىدىقىيە ل پىشىي من وەلاتەك ھەبت، بەرى ئەز بەرەقانىي ژى بکەم. دى من كۈزت. ئەز درەوهەكى بۆ بکەم، نەكۆ ئاشكرا ببىم، دى كامباختى لى ھىت.. لى پرسىيارا وى، روھنە و پىدىقىيە بەرسقى بىدەم.

لى كابراي خوھ ل بەرسقەكا چىكىرى نەگرت، كۆمەكا دېزىن و كرييٰتىان ل من باراندىن.

—دى چ بەرسق دەي؟! خيانەت و بىنامووسى د خوونا تە دانە. ھەبت نەبت تو بىيىمى، بابى تە ئەو كەسى ژار و بەلەنگاز، سەگەكى وەكۆ تە ژى چى بېت، گومانى بۆ ھەر كەسى پەيدا دكەت.

ئەقان دېزىنان ئەز هيلا مە د بىدەنگىيەكا ئەيەدىدا، لى دلى من ئەز شەرمەزار دكىم، وەكى داھۇلى گۇۋەندەكا سەير د سىنگى من دا دكىرما.

—ئىي؟ باخقە. ھەما درەوهەكى بکە!

من دزانى نابت ئەز باخقە، كەسى بىيى و خاين نابت باخقت، بەس چ ل ۋى لەشى بىسەر بکەم، دەقى من گۆت:

—تە بۆچى دەيىلا ئەز پشىكان سەر ژى بکەم؟!

من دزانى نابت ئەز باخقە! ئىكىسەر كابراي ھزركر من دقىت خوھ دىن بکەم.

—ئىي؟ چىي دى؟

—من پشىكا بەنگۇى ل كۆلانى گرت. من بىرە مال و بۆ بابى خوھ سەر ژى كر.

-نە ترسە، ئەم دى تۆلا وى ۋەكەين.

-کووجى سەردۇي پىكىتى من خوار.

-نابت!

-من چاھىن وى قۆقلاندىن.

-ب سانەھىيە.. دى پىكىتەكى دەينە تە و تۆلا وى ۋەكەين.

ھېشتا ئاخقىن گەرم بۇو، وەختى ئىكى دەرگەھ ۋەكىرى و گۆتىي:

-تو خلاس نەبوو؟

-وەرە گوھ بىدە پىشىك سەر ژىكىرنى و قۆقلاندىن چاھىن كووجىكان!

-ئىچى؟

-من گۆتى ئەم دى تۆلا وان بىگونەھان ۋەكەين.

-وەيە. چاڭ ب چاڭى، كۆلە ب كۆلەي، ددان ب ددانى. دەستورى
ھامۇرابى دېيىت.

دەما ئەو دئاخقىن من خوه تىئەدگەھاند، نەكۆ گومان بۇ وان چى بېت..
تاڭو ئىكى، ناگەھ گۆتىيە من:

-مرۆڤ ل ئەردى بگەھتە سزايمى خوه باشتىرە يان ل ئاسمانى؟

-بابى من ھەرجار دگۆت: خنىكا وى، سزايمى خوه ل ئەردى بىتىنت!

-بابى تە مرۆڤەك شەھەزايە.

من دزانى ل من دنیرن، بەس من خوه ب سەر ۋەدبر.. چاڭى من ھەردەم
ل جەھەكى بىگومان بۇو. ل دوماهىي گۆتە ھەقالى خوه:

-ئەز دى ل ھىقىيا تە بىم، بەس زۇو خلاس بىكە.

ئەز باوەر ناكەم، ئەو كەسە ب دروستى دەركەفت بىت، دەمىي يى دى گۆتىيە
من: ئەم خلاس، كەرەم بىكە!

وھکی زاروکی دانگا دایکا خوه ل بازاری دگرت و بەرنادەت، ئەز ب رەخ کەفتم. ئەز برم دانامە سەر كورسيكەكا پشت بلند. ستۇ و پى و سينگى من ب كورسيكىيە گريدان. بۆ خوه سترانا (بعيد عنك...) د بەر را دگوت. چەقۆيەك كرە د دەستى من يى راستى دا و لەپى من باش لى شداند. هيىدى سەرئ چەقۆيى بەر ب چاڭى من ۋە ئينا... تاكو چاڭى راستى، يى چەپى ب سەرئ چەقۆيىڭە دىتى. باوھر بکەم، دگەل لەپاتا من كرى و ئىشانما من دىتى، ئەز پشكوريم! ئەز ئىكەمین مروقىم، چاڭى خوه دىت بت! و دەما دۇرا يى دى ژى هاتى، ژ تارىستانى پېڭە بۆ من نەما.

ئەز ۋە كرم و بەردامە نىقا ئۆدەيى.

ھەر هيىنگى، من ھزر كر ئەز دى بىھ كۆرەيەك ل بەر دەرى مزگەفتەكى و ھەرۇ سى جاران، زاروکەك دى دەستى من ل جادەيان كىشت. سەرئ كۆرە د ھزرا من دا بۇو، كەنىي من پى دهات. لى ئەز ھلنگفتەم و كەفتم. ئەۋى ژى كەنىيەكى تەر كر و گۆت:

سەگى كۆرە!

من دزانى سەگىن كۆرە دكەقنه چالان، دكەقنه جۆكان، خوه سەرسەر ل دیواران دەدەن.. تاكو رۆزەكى پېرەمېرەك دېيىزت:

بابۇ ما كافرستانىيە! ئىك ژ ھەوھە رەحمى ب ئەقى گىانەوھرى بېمەن!

زەلامەكى سەبىلبۇق، تەنگ ل ملى و رەخت و فيشهك گرييادىن، سەگى دېتە نوهالى و گوللهيەكى لى دەدەت. پاشى مىش و مۇر دەدەن، بىھەك گەنى ژى دەيت، درزت و ھەستى ژى دەيىن. ڙنۇو من زانى، بۆچى ئەقى ھەميي بۆ نەھىلانا كۆراتىيە دكەن!

ئەز ھىز دەقۇدەق لسەر ئەردى بۈوم، دەمى پېيەك ۋە تەنشتا من كەفتى و ئەز كەلەقازىكىم. پېيەك كەقتە سەر دەستى من يى چەپى و پېيەك كەقتە سەر دەستى من يى راستى، و پرسى:

دەما تە پشىك سەر ژى دىرىن، تە دگۆت؛ (بسم الله الرحمن الرحيم)؟

ئاخۇتن ژ من نە هات. لى من ھزر كر، دى داخەكى پېش بابى من ۋە ل من كەت. ھەناسەيا وى داچەما سەر كەلەخى من، بىيەنا فستەكى ژى دهات..
گۆت:

—(بسم الله الرحمن الرحيم).. و چەقۆيى، ھىدى ھىدى دگەل ئاوازا سترانەكا بەدۆيى، ستۆيى من دېرى.

1998 /9 /4 دەھۆك

قیزیا نهبهدى

دەنگ و دۆرەك توندە ئەز ژ خەوا خانى نووژەنكرنى و ترۆمبىل كرينى و ... هشياركرم.

- ئە و چىھ؟

- مادى چ بت ... سەدۇسەدى بىرىندارەكە .

ھەكەر چى خوه پەيتىرنا مە ، بەس قەرەقاندىدا خەونان بو ، لى مە ھندەك لقىن كرن كو ئەم پى خوه پەيت دكەين ، دەما نەخۆشى مە داوهتا دگەلدا دگەهن داكو نەشەپلىن . قەرەبالغ ھەر نىزىك دبو ... و ھندى نىزىك دبو ، دەنگ ژىيىك دھاتنە ۋاقارتىن و ھەر ئىكى تىتەك دگۆت ... لى كەسى بەرسقا يى دى نەدداد .

- يى بابۇ !

- كانى خەستەخانە ؟

- لەزى بىكەن !

- كانى دوختور ! كى دېيىزت ۋى وەختى دى دوختور ھەبن .

- وەى بابۇ بلا ئەز ل شۇونا تەبام !

- ژخوه وە ئىينا خەستەخانى ، ژخوهدى پېيىھە كەس نەشىت ساخ بىكەت ... دگەل ۋان دەنگان و ئاوازەكا در و بلند گرى وزىمارى ژى بەردەۋام خوه داڭكىش دكىر . ھەكەر چى نەساختىن گەھاندىن و دانانەسەر تەختى سەحکىنى ، لى ھند مرۆڤ دگەل ھاتنە ژۆر جەن من و سىستەرەن و ھارىكاران ل رىزا پىنچى و شەشى ژى نەبو ... چاوابت ئىكى لسەر ھشى خوه دناف دا ما بىو ب خوه زقىرى و گۆت : كانى دوختور ؟ ھەيلا مالا وە خراب نەبت دى خوه بدهنە رەخەكى ... ژىشكىيە ھەميان روئى خوه ژ نەساختى گھۆرى ھ ل

کراس سپیان گه ران ... ل راستا مه ، قهربالغه ک ژیک دهرکه ڦفت و رئیه ک
بومن و ستافی من تاکو بهر تهختی سه حکرنی ڦهبو .

ڙدوورقه ، هندی چاقی من تشت دیتن من هند نه ساخی دسه رئ خودا
ریزکرن ... ڙدوورقه من هزرا سوتني کر ، دو دهستین رهق و هشك ،
جلکین په پی ، لیروئا ٺلدانکین با ڦهر ، چه رمی گرو بورو ... لی هندی
نیزیکتر دبوم گومان و پرسیاران پتر خوه دها ڦیزته پیش به ری من ... دهمی
ئه ز ل هنداف (نه خوشی // مری) راو هستایم ، ئه ز گوهشیم و خوه زیا
ئی:ئی ئه بو (ئه ز نوبه دارنه بامه) !

ده ڦه کی به ش ، ل هیچیا هه ناسه یه کی له شه کی پی ئا ٺلدانکین ئا ٺه کا
زه رپه تخی چه رمه کی گو ڦیشک و هلوه ریا هه ردو چا ڦ بونه دو ئا ٺلدانکین
زه لال . دهستین وی هشك ڙ ئه نیشکی چه مای بون و له پیں وی ڦه کری بون

...

من هزر کر ، ئیکی ڙنیشکی چه ب ئا گری پریمزی نانی ئیریش کریه سه ر

...

هه ر ڙ دهستین وی دیار بیو ڙ میزه ته مام بويه و هو جه نه بو ئه ز سه ح
بکه می ... لی ڙ بُو رازیکرنا وی بوشاتیا ڏ ڙورقه من خوه شه پلاند و دبه رپا
هندہ ک پرسیارین سه رپی ڙ که س و کارین وی کرن :

- که نگی ؟ چاوا ؟ کی هولی کریه ؟

- با و هربکه ئه م ڙی نزانین ... و هه که ر مرؤ ڦه ک موسلمان نه بایه دابیز م :
خه فسا خودی یه ! ئه م روونشتی بوروین ، ڙ نشکی چه ده نگی په قینه کی هات ،
صی ئیکا دی هات ... ل وی دهمی ئه م ده رکه ڦتین دا بزانین چیه و
جیرانه کی مه کره گازی : هشیار بن ، یئی دبیز ن جه یشی ئیراقی هات ...
دگه ل ڦان گو ڻنان قیزی یه ک ڙ مه مه د عه لی هات و پچپچه رهق بو ، لی رلی
هاتن و چه رمی وی دسه ردا هات !!!

من دهستى خوه بره سينگى وىيى رهق و گرۆگرتى ... وسار ، من هەست كر
دلهك دبن دهستى من ۋە ئىچىن دېھنت ؟ ئوندو دېوار يىچ دېھنت !

- هەمى تشت ل ۋى ۋەلاتى دبن ، بۆچى دلى مريان ساخ نامىنت ؟
دگەل ۋى ھزرى مەھمەد عەلەپەن ب ھەردو دەستىن ھشكىفە روونشته ڙقۇنۋە ،
ھەمى ڙى رەقىن ڙېلى ئەزى ھلى ڙەللى وى بۇوى ... ڙەختى ھاتە خوار ،
بى ھەناسە ، بى ھزر ، بى چاڭ ، بى گوھ ، بى چەرم ... دەستىن وى ل
پىشىپەرى وى ، ۋە دەنیايى كەفت

2001/8/12

دەھۆك

کوشتنا کەفنة چىرۇڭنىسىمەگى

ل دەستىپىكا ھەمى چىرۇكان، قەھرەمان بەرنىاسىكىن... و ھەر نقىسىمەركى گۆرەي كەسان و و ھزر و بۆچۈنىن خوھ قەھرەمانان درۆست دەكت و ئەو درۆستكىنە دېتە پىناسە... لى دەقى چىرۇكىدا قەھرەمان ئەز بخوھمە ، و ئەز ھزىدەم ھوون ھەمە ويىن دى ھەمى من باش دناسن و گىنگىيا من و رۆلى من دېيانىدا لاو دزانى ... لەو ھەوجه نىنە ، ب چو تەرزان خوھ بىدەمە نىاسىن ، و ھەر ئىك ژەھەوھ بۆ ھزرى ژى ھزىبەت كو بەرنىاسىكىنا قەھرەمانى بۆ خەلکى پاشەرۆزى باشە ، بلا پشتراست بت و پاشەرۆز ئەزم... پىرتووكىن تايىبەت اسەر ژيان و رۆلى من دى ھىنە نقىسىن و چو دەمىن پاشەرۆزى ژناڭ و كرييارىن من زىربەھرنابىن .

دا ژرۆزا گۆيىنى ، ژىنگەھى كۆفارى دەست پى بىم... دەما ئەز ب ھارىكارىا گۆپالى رابۇويمە ژىپىغە، مشىشىن كەفتە ديوانى و ھەمى پىش منقە رابۇون ، و ھەر ئىكى ب رەنگەكى ئەقىن و ئەمەكدارىا خوھ بۆ من دىاركىر:

- سەيدا! مە ژ سەرەدانىن خوھ زىربەھرنەكە .

- مامۆستا، ئەم ب سەرەدانا تە مزن دېين... و ھەميان پىكىقە ئەز گەھاندەمە بەر دەرگەھى دەرقە .

من گۆت دا چەندەكى ژ كۆلىستەرۆلى ب رىيغەچۈنى بکۈزم... من ھەر گاۋەك دەھاقيىزەت ھزرا ئىك ژ كاروبەرەمەمەن خوھ دىكەر و باندۇرا وان لسىر پاشەرۆزى و پىرۆزەيەكى نۇو خوھ لسىرى من دا :

- فەرە تىشىن من بىكەفنة سەر ئەنەرنىتى و ئەورۇپى بېيىن... دى سوبەھى ، بۆچى سوبەھى ، ۋى ئى؟ارى دى دەست پى كەم و دگەل بەلاقبۇنا ھزر وبەرەمە من ل جىهانى... دى ب درۆستى دوماھىا مىزۇووپى دەست پىكەت .

چاوابت ، وەکی کیسەلەی و لسەر سیپیکا خوه بەر ب مال چۆم ، هەر گافەکى گرفتارى و ئارىشەيەك چاره دبو... ڙنشكىقە ، لسەر پرى دەنگ و دۇرا ھندەك گەنجان كەفته گوھىن من ... ئەز دچۆم و ئەو ب دەستبازى و گىنگەشەيەك دژوار ڙ ئالىي دېقە دهاتن ئەو دهاتن وئەز دچۆم ، ئەو ل نىقا پرى راوهستان و ئەز ھەروھەريي دچم ...

- ھەچوھکو يى پىلانەكى دىگىن .

- لاوينى ، گەرمەگەرما ھىزا لەشى و راوهستانا ھزرى !

ئەز ھەرچۆم و چاۋى من ل وان بۇو و ھزرا من ئاخىنك بۇ لاوبۇونەك دى رادھىلان ...

- خەلەت دمن نەگەهن ، نەبۇ ھندى يە ئەز دسەرئ كۆلانى ل ھىقىيا كچان راوهستانم ھىقىيا من ئەوھ ئەز ساخلەمتر بۇ پاشەرۆزى بىزىم .

ڙنشكىقە ، ئەز دچم و ئەو ھاتن ... بەرى بگەھنە من ، ئىكى گۆت :

- پىرەمېر نەبان و ھەمى تشت دا درۆست ب رىقەچن .

يى دووئى گۆت :

كا ئەقە ساخ نت يان مرى بت ، دى چ ل دنيايى كى / بت يان زىدە بت !؟

باپىر !؟

چونەماي ئەز بىزىمى : باپىر خولام ! تە چ دېتىت ، لى ئەزمانى من نەگەرا ... ئەز تىھزىريم و من ھەقۇك بۇ گۆتنى نېنىن ...

بىھنا وان تەنگە و ئاگرى ل بن پىن وان ... خوه ل بەرسقا من نەگرتن ، خوه ل ئاخفتنه كا من نەگرتن ... يى سىئى گۆت :

تو چ دېتىرى مەرۆف بىرەن ؟

ھەلبەت ئىكى وەكى من ، ئىكىسىر ددىاردى دگەھت و ھەر دچكىدا من ھزرا بەرەقانى و بەرنگارىي كر ... لى چ چەك باشە؟

- چهکی بیهیزیی ، وهندهک شیرهتان .
- لاوی من و پیره میرهک وهکی من ب زوری ب ریقه دخت ... فر بو لاوین
وهکی وهیه ...

پیگفه که نین و ئیکی گوت :

با پیر راست دبیزت ، ئەم دى سەریه قراز فرین و ئەو سەرنشیق ...
ئەز ل پشت خوه زقريم ، كەس دیارنهبو و من بەرئ خوهدا پیشیا خوه ،
من كەس نەدیت ... دیاره دى خراب بت !
- لاوینو هەرن سەر رئیا خوه ، خودى وە چىكەت .

- ما ئیکەدى ئەم چىكىرىنه با پیر ؟

من خوهدا رەخەکى دا ببۇرن ... لى رەخ ب دەست من نەكەفت و ل دۆر من
زقرين ئیکى گۆپال ژمن وەرگرت و يى دى گوت :

- ب دلى تەيە ، تە دېيت تو بغرە ، تە دېيت ژى ئەم دى تە فرینىن .
بى لاقلاقا من و هندى ئەز هاتم ئەقان گەنجان قايىل بکەم كو ئەز مروقەك
گرنگ و ئیكانەمه ، ئەز ئافاكەرئ پاشەرۆزىا وانم و بىزى من دى پىس هندا
بن نەھەرئ ، پالەك ب من رانان و ئۆز دېرى دا فراندم ... دوان
چىكىن فرینىدا ، بى بهختىا پاشەرۆزىا من دىت و خزمەتا خوه و ۋالاتيا ڦان
گەنجان من دىت ... كەلهكاكىن و نەقىانى دگەل بەر ب ئەردى چۇنا من
ئاڭا دبو ... و بەرئ ئەز ب ئەردى ب كەقىم من ل وان كرە هاوار :

- هوون ژى دى پير بن ...

لى هەچوەكەوەوارى بەس دىينىگى من دا دەنگ ۋەددىا ... و ژمن پېقە كەسى
هاى ژى نەبو ...

دەمابىزىن دېتە گۇپال

دئ خوه لسىر پىشتى درىزىكەت و چاھىن خوه نقيىت و گوھى خوه دەتە بى دەنگىيا شەقىن بىرىندار ... هەكەر بەلگ خەزامەك دەنگەكى ژ پەنجەرى نەھىنت يان با گەلگەلەمى ل كۆلانى نەخوشىنت ، نە نەينكا وى ، نەخوهشىيا پىچ راكىشانى ، نە شىناتىيا جەن گەزان دەھىتە بىرى ، نەژى خەوهەكى خوهش وى شەقى دكەت ...

ھۆسا مەھوھر كەفت بۇو دخەلەكا رۆزاندا و گىزەقانكى ھەمى ژيانا وى ۋەگرت بۇو و ژبلى بىلەنا نىرأتىيى وەكوبىرەتلىنى، جارجار سەرى خوه ژقى ژيانا كۆپىكىرى و دئ ۋەجىنېقىنت و دلى وى دئ بىزىتى : بى زىمارا لىدانىن من يىن بى ھۆدە دكەت .

- تەنھايى ، چەند نەخوهشە ! بخوه بکەقەمە بەر سەكەراتى ، كەسەك نىنە ب قورچەك ئاقى ترسا مرنى ژ دلى من ۋەرەقىنت ... لبەر نەينكى راوهستا و لناڭ بىرىن سېلى مويەك رەش گەرا، ھىنگى لاۋىنى دەھىتە بىرى و دەنگى گوندى دېتە سترانا شاهى و گۆڤەندان و تەرمى پىرەڙنەكى لسىر پىلەن دەنگىرازت و دەم دېتە خوهخاپاندن و چاڭ ل سروشتى كەنەكا ترش و تال ...

ژ ركىن سالان ، مەھوھر ، دئ كەقتە ناڭ كەنتورا خوه و سېتەك جلىن نىستىنى ، ژى كەتە بەرخوه و پىشتى كەقەنە مىزتەوالىتى جام شەكتى تىر دكەت ، دئ خوه ھاقيزتە سەركەقەنە تەختى دومىرە ... قولىپانكان دگەل مىرە خوه ۋەزىنت وەھر ھەستەكا وى بويرت ، خوهشىيى ھىتە سەرگۈم كەن و كريت كەن ، دەمى بىرەتلىنان ، ژخەونان پىقە ناژىن .

- ژيان يارىيى ئەھەمەنىيە ... ئەز ب تى راستىيى دېيىم .

سەرى مەھوھرى ئەنبارا فلمانە . گول دىلانى تىدا دكەن ، دەنگ ئەقىنى دگەل گىتى دكەن.... وەھەمى تشت ل كەشتىيى ئەخنۇخى دەھىنە باركەن و دكەقەنە وەغەرەكى بى دەستپىك و بى دوماھىك .

- ئەقە چ گىقرن ڙبەر چاڻى من هندا نابن ! ل گەلېيەكى و لناڻ مىرگەكى ،
ب هەمى ئەقىنى ، ب هەمى شيانى و روودكەتە همبىزا دو دەستىن
ئەقىندار... لى دەنگى چركۆى و برۇى ب سەر جىهانا وىدا دگرت و
قەدرەقىنت .

تەرلان ! تو شەرم ناكەي ب شەف و رۆز لبەر دیوارى ڦى بىڙنا خوهلى ب
سەر ، خوه قەدنوسى ؟

- تە چ ڙمنە ؟ ئەز لبەر دیوارى بىم ، لبەر پەرڙانى بىم يان ل كەلانى بىم
.... تە چ ڙمنە ؟ چى يى تە دكەقىته ئاقى ؟

بەرى هيڭى مەھوھرئ گۆت بىوو : برو بەتالى ب شۆلە ، و ئىرۇ دەنگى
وى ئەھرەمەن ڙى دزا و هەمى دنيا وى دفەتساند ... رابوو پەنجەرە ۋەكەر
نەکو ب دەنگى بروى بخەندقت ... و خركۆى دناف لەپىن برويدا دەست ب
فيتە فيتىكەر و پاتكا خوه خوراند . مەھوھر ڙ سەر ڦى گولى فردا سەر
گولا دى و ڙەنداف ڦى جوکى فردا هنداف سولاقى.... پەنجەرە گرت و خوه
درېيىزكەر سەر تەختى دومىرە و هندى مىرىئىن ناسكرين ، ئىكۈئىكۆ ب
رەفتارقە هەمى رىيىزكەرن ... هەمى وەکو ئىك بىن چركۆ تى نەبت ...

- ئەو شەقا تو نەھىيە شەقىرىيە من ، يان نەبىيە ڙقانى پەنجەرا من ،
ڙەنديايى باردىكەت .

چركۆى ، هەردەم لى قەدگىرا و دگۆتى :

خوهزى تو تەنبۇورا من باي .

خوهزى من بۇ دلى خوه ئاواز لى دابانە .

وبىي مەھوھر ب دروستى بزانت ، مانا ڦان پەيغا چىيە ، دبوونە
گيانەوەرەك ئەفسونى و جىهانەك يەكگرتى پەيدادكەن ... و ئەۋۇزى ب
كەنى و بشكورىنچە دەستى خوه دېرە قولپكا سىنگى خوه ... و چركۆى خوه
دجھدا دسۇت و دكەلاند ... لى قەت نەدلەقى . لەو مەھوھرئ پىتلانەك دانا ،
كۆ پىشى قەھوھ ئىنانى ل رەخ روونت و رانى خوه درانى وى بەھەسووت ...

خوههکی چرکو دا و ئیکی بهردا و ههر چرکهکی لەرزکەك ب لەشى
چرکۆي دكەفت ... مەھوھرى خوه دناف خوهشىيەك ئەبەدىدا نقۇم كر و
فلمهك بۇوكانىيى ل سوبەھى چىكىر و دناف دا ڙىيا ، چرکۆي ڙنىشكىلەفه
دېرچا وئى راگرت و ب دو چاھىن ئەلهھى لى نىپرى ... ۋەڭشاشتە سەرئىك
... ددانىن وى چرسىن و ئاگەھ مەھوھر پال دا ول دەرگەھى هندا بولو .

لەھر پشتى تەبا خوهشىيى مەھوھر گرت

- دېرچا منرا گرت ! بەرئ خوهدا چاھىن من ! ئەز پال دام ! وەھى خودى ، من
دەھى خوهشى يىدا بەرىنە !

ئەھ روۋە ئېك و ئەقىرقۇ چار نەچرکو ھلتە شەقېرىيىا وئى نەڙى ل دۆرىن
مالى چەورى ، نەڙى ھەپارى وى لبەر پەنجەھرى ھاتە دېتن ... دنيا
مەھوھرى وەسما بىدەنگ بولو و وەسما راوهستايىبۇو و مار ڙى تىدا نە دېيان
ل روۋە پىنجى ، پشتى گوند بى دەنگ دېت و ھزار دەنگ دېنە دەست و
چرکۆي پال دەدن ، پى يىن چرکۆي ب زۆرى دلىقىن و دگەھىنە سەرئى
كۆلانى ... پىزنا رىبوارەكى ھات ، مەھوھرى راھىلا پەنجەھرى ...
پشكورىنەكى ھەمى لەشى وئى ۋەڭگرت

چرکو و يى سەرئى كۆلانى دېتە بىنى وئى و دەستىن وى راناوهستىن .

- ئەقى خىرە !؟ من زەلامىن ھندە شەرمىن نەدىتىنە !؟ چەند خشىمە !

ھەلبەت مەھەما وئى ئەھ نەبوو بىزىت : چرکو خشىمە يان شەرمىنە ...
نەخىر ئەزمانى وئى نەدگرت وە بىزىتى ، لى دەقىيىا بىزىت : ڙنگ ھۆسا
ھزرناكەن و ئەھ كريارا ئەھ ڙى شەرم دكەت ، مىرانييىا تەك و ب تىنې
مەھوھرى ڙى دېتى ... لەھو پەنجەھە ۋەڭگەن خوه نىشا چرکۆي داز

دورسى جاران ، چرکۆي ب تىيىن چاھى لى نىپرى و ھەرهات و چۈن كر
... مەھوھرى دەرگەھى مالى ۋەھەن چارچۈقەي و ناھتەنگا خوه
ھەۋاند ... پشتى بى هيقى بولۇ (ماتو مىرى !) تۈزى دەقى وئى بولو و دا
چتە ڙۆر و چرکۆي رووكرى ... بەرئ بگەھتى مەھوھر ل پىشىيىا وى ۋەڭكشا

ژور ، و چرکۆی ده‌رگەھ دادا . هەچوھکو مەھوھر زىز ، لى نەزقى تاكو روونشتى ، چرکۆ ل پىشىھرى وى راوهستا و سىمايەك ئەھەنەنى لى بۇو

...

- من باوھر نەدكر ، نو دى من خەرېب كەى !؟

- مانى ئەز ژى خەرېب دېم .

- ژ رەقا تە دىارە !

- ئەز نارەقىم بەس ...

- ئەز ترانىيان دكەم ، ئەۋى بىرەقت و ب سانەھى ۋەنگەرت ... روونە ... تەخىرە ؟

مەھوھر رابوو و ل دۆر زقىرى ... هەردەما روويى وان دكەقتە ئىك ، چرکۆي پىشتا خوه ددایى ، ل دوماھىكى مەھوھرى ژ پىشىھە گرت ، دەستىن خوه تى ئالاندىن و وەسا گڭاشتە سەرئىك و دەنگ ژ پەراسوھىيىن وى هات و بىن كرى ... ئەو كوندى لىسەر دارى لال بۇوى و ھزركر هەردو لەشەكىن .

چرکۆ خاڭ بۇو و لەرزى و خوه ب دەستىھە بەردا . مەھوھرى راكىشا سەر جەھى .

- ئەز ھىشتا باوھرناكەم تو ھندە شەرمىن بى !

- ئەز شەرمىن نىنم كچى ... تو دى كەنگى تى گەھى كو من تو گەلەك دەقى ئى !؟

ما ئەقىندار پىشتا خوه دەدەنە دلدارا خوه يان بەرى خوه دەدەنە ؟
بى دىنگىيا چرکۆي مەھوھر پىر ئارھاند ... و پىشى بى هيقى بۇويەقە و
پرسىيارا نەھىيەتە كىرن ، ژ دەقى دەركەفت :

- ما تو نەمىرى چرکۆ ! و كەنى .

كەنپىا وى وەكى زەنگى كەقتە مەزىيى وى وب دو چاقىن ھۆقانە لى زقىرى و لەپەك دانا سەرەدەقى وى و پەنجىن دەستى دى قىكى وى ھەرشاندە

سەریک ، دەمە دىكۈشتى بىن قەدان لىسەر كەلەخى وئى دىرى و پاشى رادكىشى
سەردارەكى ... كورى من گۆت ك

باب ، گۆشتى قى ئاسكى حەلالە يان حەرامە ؟

ھەرھىنگى چىكۇ ھاتە سەر ھشى خوھ ، دەمە رەقى ژى ھېشتا پەنجىن
وئى مەھودر رادكىشى و پەنجىن وى زىقالىن گۆشتى خۇونەلۇ ل پى خوھ
دەھىزىندىن و دەمە ل دەرى شىكەفتى راومەستىيە خۇون ل ئەردى بۇ گەرۇ
كىنانەك دەف تورپ - تورپى ژى پەيدابۇو و نەخشى خوھ ل كەفرى ھىلا .

ھزرەكا چىكۇ ھزرەك دى ھەرافت و ھەردو چاقىن مەھودرە و لەھىيى
خۇونى ب دەستىن ويقە ژېھر چاقان نەدچۇون و ئەقینا خودايى ، خۇون
دەرى ئاڭا پاكىيى و كوشتن دەرى يەھانە يەھانەك ئەبەدى ل گەردوونى
مېنەقى ... و ھەمى كريyar كەھمى پەيىق دخەونەك ئەبەدىدا ھندا دبۇون و
ھەر دەمە دەراتە سەرھشى خوھ (ژىنك دەسكارى ئەھرەمەنى يە) لىسەر لېقىن
وئى بۇو .

ئاڭرەك ھلكر ، گورپى و دووكىلى بۇونە كاروانەك بى دوماھىكى نىشى
مى ، ھەمى دەراتنە بەرپىن وئى ، تۆبە دىكىن و دبۇونە پەل دىسەكۈچكى ويدا
... و دەمە چىكۇ ل پىشت مىزى دادگەھا خوھ يَا چۆلانى ھونزى و دخەوچۇى
، پەل دبۇونە خوھلى و ھىدى - ھىدى كورپى داداھات و خىچەك دووكىلى
ژىما ... و چىكۇ لناڭ باخچىن بەھشتى رادھىلە فريشته يېن نازك و دەمە
ئىك گرتى و نىرىيە خوھ لىسەرى داي فريشته يېن گۆتى (ئەقە بەھشتە ،
نەئەردە) و پالەك پى رانا ، دئاسمانىدا ھافىزىتە خوارى ژۆردا ب تەرمى
مەھودرە كەفت ، بەرى دناف خۇونا وئىدا بخەندقت ، ۋەجىقى ، ژىقاقيىن
خوھ باوهىنەكى ، ھەمى دار ، ھەمى بەر و ھەمى تشتىن دەراتنە دىتن و
بەرھزرەرن ھەمى مەھودر بۇون و دگۆتنى
- تو نە مىرى و تو نەمىرى ...

سەرەگ شەپەزە

دەست پىكىر ڙگەوەرە
پەقاندى و وەكى بەرە
گەردۇون ڙىكىر ئافەرە
ھەم ئاڭچ و ھەم كۆچەرە
زۆم دانا پشت مەڙىيە
زانىن كرە خۇھىزىيە
پىشى بخوە دوماھىيە
مرۆڤ نزانت چىيە

پشتى زورقانى ڙيانا خوه ئىخستىيە نەمرىيى، ڙ ياربىيا وەرگوھاستنى ڙى
بىزار بۇو... ڙ بىزاربىيا خوه پەردا رەش ب سەرخوھدە ئىنا و كەفته
سباتەك هزار سالى... و هزار سالىن وي، ب خوه ئاهورا و ئەھرەمەن ڙى
نزانن چنه و چەندن ، هەر نەدوورە نەھىيەتە ھېزمارتى! لەو ھەردو بى سەر
دگەپن و دەما ھنبەرى ھەڤ دىن، نزانن ئاشت بىن يان بىنكەفسانى بکەن...
و مرۆڤ ! كو ھىشتا ل دەستىپىكىيە، ھەردهما نىزىك ئىك دىدبن ، هزار
جەنگ و پىگدادانى جىهانا وىيا زىندانكى ۋەدگەت و شاپەرىن خوه ۋەددەت
و جىهاد دەست پى دەكت ! تىشى سەير ئەوھ ، نە دكارت خوه تى
نەگەھىنیت نەڙى بەرەقانىيا خوه بکەت !

ل ۋى جەوسەرى مەلا دېت و دەرت و سەتىرا ب دوولك دېبىنیت و گوتارەك
مېزۇويى بۆ پاشەرۆزى دخوونت : دى جارەكادى بىزىمەقە جەنگى دەست پى
كىيە و سەتىرا ب دوولك كاروانى لەشكري ئەھرەمەننېيە و ئەم لسەر ئەردى
ھەوجەى دوتشتانىن ، ئىك : داھۇل قوتان ... گەلى خىرخوازىن خزدان
باوهەرى ، داھۇلى ب قوتان ، ب داھۇل قوتانى ، جانىن خراب و ھزرىن

خراب و کریارین دزفرنه‌فه ناڭ تاریستانا چەپھەل ، دزفرنه ناڭ كەقۇزانكى خوهىي گەنى و هەرمى ... و شاھاتى و سەروھربىيا بانى بلند پارستى دەمینىت . دو : جەنگ ، پىتىقىيە ئەم هەمى خوه بکەينە تى . ئىن ، تى ، خوه بکەينە قونبەرەيىن ئەتومى ... و خوه ب دۇزمىنەن خىرېقە بېقىنەن ، ئەوین ژ رى دەركەفتىن ، كۆم - كۆم سەر ژى بکەين و ھۆسا ئەم دى راوهستانا نەمر دەينە ئاھۆرامەزدای ، ھەر وەسە ئەم دى دېھشتا بەردەواما ئاھۆرايدە شاد و بەختە وەربىن ماھەوجەيە ئەز بۇ ھەوه باسى بەھشتى بکەم ؟ بەھشت وەكى كەلىيى كەشانىيە ... ل دوماھىيى ، دى بىزىم : خوهزىكا وان ، ئەوین بەھشت ب دينا پۈچ و گەنى كرى ، خوهزىكا وان ، ئەوین ل دنيا دى ئاھۆرا بىزىتى : ب خىرەتلى پىشەقانى من .

شەرو جەنگ و لېكداň
ئاگر بەربوو كۆلانه
گۆڤەندا پېكىر مەيدانه
ناال - نالا تەڭ لاۋانه
بەھشت بۇ وان دەرمانه
مرۆڭ ئازەو ئاشقانه
ل دىمەنەك ويـرانە

ھەمى ھەقدىز دزىندانەك گرۇقەرەدە كۆم بۇون ، پىشى ئەميان گۆتىيە خوه : بکوژە ، بکوژە ، ... بەر - بەر گازىيىا بىزە ، يا دنيانىيى ۋەدگەت و خەلک يى دىن دو جىن ، يان بکوژە يان كوشتىيە : يان دزە يان ھاتىيە دزىن ... و دىوانەيەك ھەمى بشكورىنا سەركەفتىنى ل دىمەنلىقەشارت ، ژکۈراتىيَا تاریستانان ھە پارى خوه دەنەرت : بکوژە بکوژە ، بىزە و بىزە ، ژېرسى نەرزە ... ھاھاها تىر بەر ئەرە خوه بىدە بشكورىنا زارۆكان دلاندىكىدە ، خوه ژ بشكورىنا وان تىر بکە و ھەمى كىنا دىرۆكى بکە تۆپ و

لاندکان پی بېزكىنه ، خوهلىيَا وان ژى نەھىلە ، هەر ئەتۆمەك لەشى ب
كۆلەتىيىن گوھشۇركە ... خوهزىكا وي ، يى مەژىيەكى بېقىنىت ،
خوهزىكا وي ، يى دگەل من بت .

كوشتن هاتە فلسەكى

سەرخاترا وي جەندەكى

براتىيا رۆژو شەقى

زاناقەت ژى نارەقى

جيھان ئەق براتىيە

جەوسەر ھۆقان دانىيە

سەرانسىر پەيقا منه

پاشەرۆز ھەر يۆ منه

جەنگ بەرددوامە و تەلەفزيونى راگەهاند كول وەلاتى پىغەمبەران ، ل
جەرگى رۆزھەلاتا ناقيقىن ، جەنگى دەست پىكىرىيە و دوماهىكا دنيايى لېھر
دەرگەهانە و خەلكى خوه پەيت كرىيە داكو جەنگا دەربازبۇونى بکەن ، و
ھندى خەلک ل شامى ، دناف ئاڭرى جەنگى دە كۆم بۇويىنە و ھندەك
خىرخوازىن بەلەنگاز ، گۆتكۈتكەك بەلاڭ كرن كۆ بەرەۋاڙى گۆتنا
بابكالان دەجال سى رۆزئاڭا دېيىت : ھىچ نەقەومىيە و پاشەرۆزا مروقان
گەشه ، و گەردوون وان ئاڭاكرىيە و دى بو وان مىنت و ھەكەر جەنگەك
ھەبت ژى مە مروقان كار پى نىنە ... و سەرۆكى ئەمرىكى گۆت : ما كەنگى
دارستان بى جەنگ دېيت و داكو ۋى راستىيىن بېزرىينت ، سى ھزار مالىئى
دى ھنارتىنە سەر ستىرا كاروان كۈز ، ئو ب ۋى رەنگى خەلكى ۋى ستىرى
گەھشتىنە مەليون مروقان و دەھ ھزار مارىئى ماما .

- چى ل ۋى تەلەفزيونا چەپەل بکەم ؟

- ۋە مەريىنە .

- من گرت من ڦهمراند ، چهند کهس دی ڇاڻ ل من کهنه ؟
- ته چ کار ب خهلكييه ، ڦهمرينه ، دی ل ههمى گههروونى ڦهمرت .

ته باخ يا دكهلت
و ئهوران بنكهفشنائييه
ههه چپكهک باراني
دبته ئاگرو ئهردى قهلهه و دكهت
خوون بهرب ئاسمانى دفتر
خوداشهند پى قهلهه و دبن
و مرؤُف دبنه شلخه يههک بى هيٺى
و د خهونىدە سوبههى

دكهنه دوماهى

شەڦهڪى ، ل نيقا قرڪا من ، دو ستير ڦيڪ كهڻتن و بى دهنجييهك كهڦته
جيهانا هارودرنده ... دهركار دو مليار مرؤُف بهربوونه ئيڪ و كينا وان
 مليارهك ناوسك نشين دبهريپيان برن ... هندهك دبىزن : جهنجا
 رزگاربوونى يه ، هندهك دى هزردكهن كرمى مرنى مهڙيي مرؤُقى ڦهگرتىي
 و سههردەمى خوه كوشتنى يه ... لى وهكى هههراجار رۆژئاڻا بى دهنجه و خوه
 تى ناگههينت ، لهه و بهرههمى ب قههرقه گوت :

خوه تى نهگههاندن و خهلك دسەردهبرن و بهرهڤاڙڪرنا راستييان ميڙووا
 وانه .

من گوتى : بهرهڤاڙ ، تو هزردكى ئهه و بهرهڤاڙ تى دگههن لهه و يى خوه تى
 نهگههينت ، بهس توئي .

گوت : ب سههري ته ، تو دووڻه لانكى وانى و ئهه و لسەر هيڪين مههرقى
 كوركن.

من گۆت : تە چ دېیت ؟

گۆت : راستى .

من گۆت : هەر كەسەكى راستىيەك ھەيە .

گۆت : راستى ئىكە و نابت دو ... وجەنگا رزگارىي و دى تۆفانەك دىبىت ،
دى راستىيَا ئىكانە ھېلىت .

من گۆتى تۆفانى گەمى دېيىت و ئەزو تو ب بىتى بى گەمىنە .

گۆت : تو دىندارى و دىندار ب بىتى بى گەمىيە .

من گۆتى : ئەز ئاخى و تو ئاخى و ئەز و تو گەمىيَا ھندەك دىنە .

گۆت : ئەز گەمىيَا جانى خوهە .

من گۆتى : ئەون جانى تە .

گۆت : جەنگ دى ھەمى تاشتىان ئاشكاراکەت .

دنيا تەم و دوومانە

جەنگا دەست و پى يانە

شەرەكى بى گۇهانە

لاندك زكى گۆرانە

كەس ل خوه نەخودانە

دەھبە كەقتن دەشتانە

پزدان كەقى چيانە

ژمىيىز كلۆخ زيندانە

ئەز و بەرشى خوه بەھەرمەن ، ل ھنداق جەنگا بەردەوامىن ، من دقىت جەنگ
خلاس بېت ، دا يەك دى دەست پى بکەت و ئەۋى دقىت جەنگ خلاس بېت
دا بەھشىتكە ئەبەدىيىا راوەستايى و ئارام پەيدابىت ...

ئەوھ ئەز ھشىياربىم و ھزاران جاران و ئەز و ئەو دئاگرىدە دسوچىن و
ساخ دېينەقە ، ئەۋى دقىت بىرەت دا تەنا بېت ، من دقىت بېزىم دا ب ئازاربىم

گۆت : ھندى شەف و روژ ھەبن ... دى ئەھەمەن ھەبت . پاشى ب دلەك پر
ھىقى ، گۆت ك بەس تە بقىت نەقىت ، دوماهىكى نىزىكە .

من گۆتى : دوماهىكى چى ؟

گۆت : دوماهىكى شەقى ، دوماهىكى جەنگى ، دوماهىكى ھەر تىشتكە خراب .

من گۆت : نى ئەقە دوماهىكى تەزىيە ڇئالەك دېقە ، تە دقىت بېزى :
راوەستان وئارامى دروقۇنى ئاھورايە و لقىن و فەرتەنە دروقۇنى ئەھەمنىيە ؟

گۆت : بى دىنىن وەكى تە ، ھەرددەم بەروۋاڭاڭ تى دگەھن

من گۆتى بەس لقىن و ژيان يەكن و راوەستيان و مرن ژى يەكن .

گۆت : تو كىمى ، تو تى ناگەھى .

من گۆتى : تو تەمامى و تى دگەھى ھندەك روشا خوه ب مە ھەزاران
وەربكە

ئاھوراي قانۇون دانا

كورسيك بىرە پشت بانە

ئاوازا مرنى جوانە

ئاوازەك پر خودانە

ئيرۇ سەرئ بەارى

ئەھەمەن ھاتەخوارى

تۆقەک دى كره كوارى
بوو دەستوورا ژيارى

مە گورگىن خوه بەرداňه ئىك ، مەيدانا بەرفەد دېت و ئەو زىرەقانى ،
چەند گورگەك دەھىتە كوشتن : چەند گورگەك بىرىندار دېت ... ڦ مەيدانى
برەفت ، دېلەمەكىدە ، دخونا خوهە دخەندقت ... ئەو دەستان دقوتن ،
ئەز و تو دەقى قالبىدە گەش دېين و گازىيا سەركەفتى رادھىلىن ...

ھەقالنۇ ! پشتى گورگىن من و تە خلاس دېن ، ئەو ۋەدرەقەن و خوه بۇ
سىرکا سوبەھى بەرھەف دكەن ، ئەز و تو دو پشكۈرۈنى مرى لىك دئىخىن

.

من گۆت ك ئەم دىۋىن دسەرى زارۋەكىن وان دە .

تە گۆت : ئەز دى بىمە سىمەرخ دسەرى وان و زارۋەكىن وان دە !

من گۆت : ھەرو يەكن .

تە گوت ك چو جاران يەك نەبىنە .

من گۆت ك ئەو خۇونا ل مەيدانى ، ئەو بىرىنېن دەق بەش و ئەو پى يېن
وھستىايى و ئەو ئەزمانىن درىيىز ... ئەوين خوه بۇ من دايىنە كوشتن و دو
چاقىن مرار و خەونەك خاڭ دسەرى من دا هيلاين ... ھەمى جىنە
گۆرسىستانەك زىندى و من دناف خودە دېزىن .

تە گۆت : ل ھەمى جقاتان و ئەز شانازىيى ب مىرانى و خوه گۆريكتىنا وان
دېم و نەۋ ھەمى كۆترىن سېپىنە دخەونا من دە .

من گۆت : خوهى كەسى ، بۇ كەسى خوه نەدابا كوشتن .

تە گۆت : خوه بۇ يەكدى دانە كوشتن ، ئەبەدىيە .

دنيا مە هزار رەنگە

جار ئاشتىيە جار جەنگە

گه‌ردوون خهونه‌کا به‌نگه
 مرۆف لبهر پر ته‌نگه
 دبیّز: مرن خیّره
 جوتیاری دهست دابیّره
 گه‌نم نه‌دا ب زیّره
 ژ میّزویی ئه‌و فیّره

ئەز رەقەندەك سەيرم ، ژقى ستىرى دچمه يا دى و ژقى هزرى دچمه يا
 دى ... من ۋالاھى هيّلان ، نه ستىرىستان . توڭى خوه ل هەمى راوەستانى
 دچىنم و دى گه‌ردوونى ئىخىمە فەرتەنەيەك بى دوماهىك ... دسەرەندىرا
 نەدزانم رەقەندى چىيە و نەزى ژ بەر چى رەقەندم !

ئەز ئاهۆرای دېھریسم ئەھەممەن شاد دبت ... من ئەق ھەقكىشە
 نەدزانى ، تاكو ئاهۆرا ژ پەراستنى رەقى و بەرەق پاخلا زۇرۇغانى صۆى
 ... و زەمان دسباتەك ئەبەدىدا ، دەنگى ۋەددەت .

ئەز دبىمە مار و هەرۆ كەقلى خوه رادھىلەم .

ئەز هەرۆ بەفرا خوه دبوھوژىنم و گىتىيى خوه ئاقادكەم .

بەرسى من ، بەھەممى من ، شىرى خوه رووس كرييە و ئەوهەمى و
 هەر يى دەھەسويت و دبیّزىت :

- ئەو رۆز ب رەش بت و رۆزا ئاقراندى و ئاقراندە ئىك بن .

ئەز ژ هەوه ناقەشىرم ، ترسەك ئەزەلى ژ وى شىرى د دلى من دايە ...
 ئەز نزانم بەھەمم دى خوه پى كۈزىت يان رۆزەكى ژ رۆزان دى ل پاتكا من
 جەربىنت .

سەرى نيسانا 1997

زینی د دهستان مه‌مۆیدا به‌فره

شیر ژ سباتا سالى رابوو،
دەركەفت ناف بازىپرى نىچىرى،
و ئەم ل هەردو رەخىن جادى دەستان بۇ دقوتىن.

ئەور

مه‌مۆ ب دنيايى كەفتىيە ل خوه دگەرت، و زينى بيرەھىيا وي دكەت.
زېلى ھندەك بيرهاتنىن د مۇز و مۇرانا سالىن رەش و تاريدا وەربۇوين،
زېلى وان خەونىن رۇزى، چويى دى ژى نزانىت.

مه‌لەك ب قامچىيى ئەورى دهازۇت، بەلەدى ژ پشتا من و تە دچن و
شريقىننەيى قامچىيى نىندرتالى د پاشىيىا شكەفتىن بلند ۋە زىنەت.

مه‌مۆ چۆبۇو و ھند، شۇپا وي گۆتكۈتكۈ بۇون و دەنگى وي دگەل بانگى
دىكلى دگەھشته ئەردى بەيار، وزينى ل ژڭانان مەمۆى، جار دبوو كەشتىيىا
نۆھىيوجار پەيكەرەك گۆدى و جار بەفر و تەرگە دبوھىزت، دېت دېزىلە و
فرات.

مه‌مۆ، يى دنيايىيە مەمەيىيە و دنيا ھەمى ل بن سما ھەسپى وييە... جار
ئەمرىكىيە، جار ئەوروپى و جار ژى رۇزىھەلاتىيە و ھەكەر دلى وي لى دا
پروليتارىيەك ئەلمانى ژچەرخى ھەزدىيە، نان و زك بۇ رۇبۇتەكى
خولامىيى دكەت.

دەسىرى زينى دا...

مه‌مۆ بۇويە چىرۇكەك بىھەقىرك.

- بارگران بۇو! دەما چۆى ھىڭى و ئارمانجىن ھەمى مەرقان ل پشتا
خوهىرن... ھندى پىيىن وي داشان پىر قايم دبوو.

ئەور راناوهستن، بەلەدى ۋەددەن و ... باران، تەرگ و بەفر پېيىكە دبارن... و نىندرتال ل پاشىيا شىكەفتى دىوان ئاقادەت... ئاسمانى دكەتە باز و ئەردى دكەتە دەشت و هەردەما مەمۇى بقىت ب ناشتىيەكى دى ل ناف ئەختەران گەرت... وزينى گول سىسنهك ھەردەم پشكتىيە.

باران

ڇ ناشكىقە، گۆتن: مەمۇ ۋەگەرا.

ئاسمانى ستىرىن خوه تەيىساندن، ئەرد راوهستا، ئەقىندارىن رۆزى ژمىزە دېيىن خوه بسوْزۇن، پشكۆفكان سەرى خوه ژىن بەفرى دەراند و بەفر دبوو ئەقىنهك گەرم، د دلى ئەردى دا دبوھىزى.

نىندرتالى شەھيانا نەقروزى گىرا، رۆتكەك كره بەرخوه، سىخمه يەك ھاگرت و دەركەقتە نىچىرى.

راست و چەپىن جزىرى بۇونە ئىك سەمت و ھەمى تىشت ب گىان كەقتن و زينى دسەرشوكتىدا خوه رووس دكر.

تافى

زىنى كەقلى خوه گەھۈرى، ترسى دلى وى گرت، نزانىت كەقلى خوه، كەقلىۋانكى پەرييان كەربكەت يان ژى بۇ رۆزەك رەش ھلگرت! مەمۇ كەقىtie پەى كەرۆشكەكى... ھزار پشكۆف پېچاندن و كەرۆشك هيىشتا ماندى نەبۈويه.

خەلكى داوهتا زىن و مەمۇى گەرم كرييە و شاباش بەس دلىن قوربانىيان... زىنى زىنابىيىزە و مەمۇ داھۆلقوته، و رۆبارەك سۆر ژ زىنى دزىت و ھەمى ل مەمۇى ھندا دبت و يى خوه بۇ زىنى نەكوشت بت، خۇونى ڇ زىنى دھلمرىست.

ئاق و گەمى

زینی شیشه‌یه و خوه ب دیتنی دشوت، و مه‌مۆی د شکه‌فتە کی‌قە هندهک
نه خش کیشاینه سه‌رئ دنیایی شیلاندییه، نه‌که‌س دزانت بخوونت، نه‌ژی
که‌س خوشییی ژی دبینت!

و هەر کەسی من ببینت، دزانت ئەز شانازییی ب کەواتییی دبەم.
كوربانەک ب خوهشی دناف خوهدا دگەقزت و زینی مژانکیین خوه سۆردکەت.
مه‌مۆ! لسەر دەستانە و هەر بلند دکەن، ئىیدى ب خوه را ناگەھت خوه
ھەقسىنگ بکەت... خەلکى شاهى و دیلانە و مه‌مۆ نزانت دى کەنگى کەفت!

وەرگۈھىزكىن مەمۇتى

- 1 -

مەمۇ لىسەر دەستىن خەلکى شەپلىيە و نە دشىت خوه راگرت، نەژى داکەفت... ئامان شووشتن و خەربەندى و پالەتىيى هەمى مەژى يى وى گرتىيە، خوه ئەنیا وى بەرنادەت، ب خوه دەمال پشت مىزى ژى دروونت! دگەل پارىيى نانى، دىمەنى تف لى كرنى ژ سەرئ وى دەرناكەفت و شەيتانى وى دېيىتى: تو ژى تف بىكى، تو ژى تف بىكە ڙيانى!

- تو ژى تف بىكە ڙيانى! گەلەك ب ساناھىيە؟ ھەكەر من تف كربايى، كى دا زانت من نەخوھشى و تالى دىتىنە؟

كى دا خوه و ھەيىنا خوه دانت بەر پىن من؟

كارگەھەك پىلاقان ھاتىيە ۋەكىن و لىسەر بىنە ھەميان نقىسىيە: خەلکى مە مەردن دنیاىي .

مەمۇ يى خوه بۇ گۆتنەكى دايىه كوشتن، بى پارى گافەكى ناھافىزت، بى پارى چافى خوه ل يارەكى نانقىنت و بى پارى ھەستىيان ناھافىزت بەر سەپانى خوه!

- مەمۇ يى مالى مە دخوت!

- ئەقە چ درەون!

- بابۇ درەون، بى بەختىنە... بەس بىزە من، ئەق سەنتەنەتە ژكىفە بۆھات؟ كەلها دەمدەم ب چى ئاقاڭر؟ ھەسپى بەزا ب چى كرى؟ گورزى رۆستەمى ژ كىفە ئىنا؟ ئاقىرمىشى چىن و ماچىنى ب چى كرە ساتەلايت؟

قورتى بى پەنج و نكلەك چەنگالى و ئەقىنا كەلەخان نىنە، لى مىھىن ب شاخ تىزى وەلاتى مە نە... شكەفتە ھەر شكەفتە، ل ئەمرىكا بت يان ل

چاپوئى يان ل كوردىستانى و دل ده ما ژ قەھرى، ل ۋى وهلاتى، ۋالا دىن، دېنى نارنجۇك و دېقىن .

سباتە، بەفرى گىرتن بەرۋۇز و لاتە، گورگى سەئىخ ل كۆلانان دگەرت، لەشى خوه دخوت و ۋەدختۇت و زىنى لبەر خودىكى خوه دخەملىنت، ژ نەينكى رازىيە، لى ژ خوه رازى نابت .

- 2 -

ل ئەوروپا كچكەك پۆرۈزەر مەمۆى ژ خوه را كرى دكەت و دو-سى نازى لى پەيدادىن و ھزار جارى د توخمپەرييى و مروۋاتىيى دەلىن و دەھافىزىن... پشتى دەمەكى خوه ل سەرگىفەك ترمبىلان ساخ دېيىت!

ھەمى تىستان د سەرئى مەمۆى دا تەرز و ئاوايىك كۆكتىلى ستاندىنە، ژنا سېپى، يا رەش و يا ئەسمەر، يا چوور... كۆكتىلەكى چى دكەن، و ھەمى نىشى مى دبته پرۇزەيەك گۆنھەيلى، فرۇيد پى سەرفەراز دبت ... دەمژمۇرا مەمۆى يا چىنى رۇزى پىنج جاران بانگ دەدت، ئۇ ب گەنۋىزىن ۋە ھەرۇ دېيىتىه من : خىرا ئەۋى ئەڭ دەمژمۇرە چى كرى ژ يَا سۆفييەكى مە كېيىمە نىنە... ئەز ژى ھەكەر بويىرم ب ترانە ۋە دېيىزمى:

- دېيىزىن، مەمۇ ھەرۇ ئىكى دەردئىخت!

- ئەڭ چ بى بەختىنە مالوپەران! ئەز ژ ئەوروپا ھاتىمە. پاشى ھندەك شەھەزايىبىا خوه نىشانى من دا و گۆت: بەرنادشو دېيىزىت، ھەر كەسەك باسى تىشى ژ خوه كېم دكەت، ل ۋە شەرەف و نامووس ل وى دەرى ئاسى بۇوینە و ھندى...

بەرى خوه دا من، من ھزر كر دى تەمام كەت، لى پىشكۈرى و خوه ب نەيىسىنى ۋە كەر... ئەز رابووم و مەزىيى من فلمەك نۇوخواز دروست دكى... گايەك بۆغە لىنەن گارانەك چىلانە، زىنى خوه درېيىزىرىيە سەر تەختى و چاقىن خوه نقادىنە.

- 3 -

زیانه‌که، مه‌مۆیه، مامک و زرته‌کین میری.

مه‌مۆی خەلک کرینه کالىن زیانى و دلى وى ب ترسه، نەکو کال بلىقۇن و زیانى ۋەرنىن.

زرته‌ک قورتىن برسىنە، هەردەما كەلەخ نەمېنىن، دى مه‌مۆی خون!

- خەلكىنۇ! مير ميرە و كرمانچە، نەھ ئەز مەزىم و هوون ب مەزناھىيىا من مەزن دىن، لەو دەما ئەز جەن خوھ بپارىزىم ئەز مەزناھىيىا هەوھ دپارىزىم.

لسەر كاغەزەك ئەقىنداران، مه‌مۆى نېقىسىيە: (میرى منۇ تو هەر ميرى)، ئۇ ل ئالۆكا هەرۇ ھزار جاران بەرسقا مه‌مۆى دەھىتە دان... و مه‌مۆى پاشگوھ ئىخستىيە و هەر دنقىست (مېرۇ! تو هەر ميرى).

كەرييەك پەزى، شقانەك و سەگەك لېرەن، پەز دچەرت و دېرەت... وزىنە بالىفك دانا يە ناڭ رانىن خوھ و خوھدەگەمرينىت، بىرى خوھ دزانت ئەرەب كچىن خوھ ساخ ۋەدىشىرن.

- 4 -

گوھىن مه‌مۆى رادارن، چاقىن وى دووربىين... ل هەمى جەن دېيىت: ئەز پىتراستم خەلک من دېرىيىن، بەس دلرەشى ناھىلات ئەقىنا خەلكى دەھىستى من دا بەمەيىت.

- هەكەر برس كەقتە ئەردى، مرۆڤ دىنە كرم... و ئەقىن دادكەفتە جىهانا لاھۆتى.

- ئەقىن گيانەك ئاسمانىيە و ل دەرۋەئى ڇيانى دگەرت!

كۆلان تۈزى پاتە و پەرۋەن، لسەر نېقىسىيە: (ھەسەن كەچەل، كەچەل ھەسەن) و هەر پاتەيەكى شەھيانە و دىلان لېرەن... ب تىن پاتەيى (مرۆڤ جانەوەرك هوشىارە) بى خودانە...

زه‌لامه‌ک ل که‌ره‌کی سواره و زریزرا که‌رییه ژ خوهشییی، و زینی ژ دهستاقا
زراف ۋەدگەرت.

گۈلۈك

بەلگ-خەزامن ئاخفتن.

مەزن دېئىن: پیرھەقىيى، هەكەر چو نەما بخوت، خوه دخوت.
وەزيراتى كورسيكەك دو پىپكە.

تو دېيىنى! خەلک هزر دكەن، هەر كەسى سەد مىر هەبن و ترمبىلىن
بەربووكىيان بگەھىن دەستاڭى بۇو قرال!

مەمۇ سەرادە و چار پیرھەقى دېئىن و بنكۆرك گازى دكەت:
- وە مەمۇ يان مىر؟

خەلک كۆمەك بەزى گورگ دىتىيە.

كەوهەکى خوه ھاقىزىتە سەر كەقەركى و خواند، خەلک لى دزقىن و خوه
تىناغەھىن و دەمما گەلەك درېتىرى زارۇكا كەرسىل تى وەركىن.

شقانى پەروەر ھاوارە:

- ئەرئى كىمە ئەز يان كىنە ئەم؟

- باشە تو بزانى بىزى: ئەم!

ما كى نزانت؟

- كەس ڦەن نزانت!

و ئىكى سەمبىل بوق، لسەرئ كۆلانكى دكەت گازى، وە مەمۇ يان مىر؟
كەرييەكى پەزىيە، هەررۇز ھندەك ژى دېنە گورگ.

مهمو يى لىسەر لىقىا كەقىرى و پەز يى ل پشت، دى خوه تىدا ھاقىزت... ئەو
ب تىنچ پەھلەوانە.

و زىنى نزانت چاڭىن خوه ب دۆزەها مەمۇيىقە بىرۇوت يان ژى ھەر كەسى
دەرگەھ ۋەكىر دەرگەل برازىت.

نېشىتىيەك دەرگەل زەنگلا بەرانى دەھەزت و دېلىز كولالا رەش پەزى ناگرت! و
مەمۇ ژ رەۋەك دى خەرېبە.

چارچوّفه دژ چارچوّفه

پیشگوتن:

کەس قومارى ب يارا خوه ناكەت ، مەمۇ تى نەبت .

كراس گھۆرىننەن مەممۇي

- 1 -

مەمۇ ، شقانە شاخىن دو بىزنان تىكرا ماينە و رەدينا خوه خلاس كرن ،
كاركان پشتى گوشتى گوهانا خلاس كرى ، ژېنى ددانى مرن .

گيا شىن بۇو و بېيى ، مەمۇي گۆپال ھلگرتىيە و ل دۆر بىزنان دىزىرت ...
پىچە دخوونت ، نېشتىيان پىچە دكەت ، خويقەزانكەن دئينتە سەر ، رساسى ل
سەر شاخىن وان دەھلىنىت ... لى شاخ چقان دەدن و ۋېيك ۋەنابن .

خواجەيەك ئەمرىكايىي كۆمپىيۆتەرەكى دئىنىت ... ل بەر روونشت و ئەق
خەلكە ھەمى ل پشت وى تەماشەكەرن ... شاخ لېك سواركىن ، ل سەر ملى
زقىرى و دوگىمەيا ۋەكرنى دەوساند ...

بىز ...

د زەمانەك دى دا هندا بۇون و شاخ كرنە د دەستى مەمۇي دا .

- تە دىت !! كۆمپىيۆتەر ھەمى كاران دكەت .

مەمۇ ب پۆسىدەبىي گرنزى ، گۆپال كرە ستۆيى خوه ، شاخ ب شەرم ۋە
ھلگرتەن و بەرى خوه دا وەغەرى و پشتا خوه دا فەلەكى .

- دى ل بىزنىن بى گوهان ... ببۇرن ، بى شاخ گەرت ، مەمۇ .

- 2 -

مەمۇي پى چەپى دانا يە سەر كەقىرى ، دەستى چەپى لسەر قۇنتاخا
دەمانجى ، دو زىرەقان ل تەنشستان و دەھ ل دۆران بەلاف بۇوينە .

مهمو ب گۆپالى دگەل كرمانجىن بزدای و سەھمىگرتى دئا خفت... كرمانج ل ھەفшиنه و بىرى ئىكول پەزى دگەرن ، نىرى ژ بىزنى ، مىھى ژ بەرانى ژ بەرخى جوداناكەن و مەنچەلۇك ژ پېشىلان پېقە نابىنىت.

ھەر بىيەنەكى مەمۇ شەكرەكى دشکىنەت، ب ئىكى كرمانجان دىرسىنەت، ب يادى بەھشتى بۇ نىندرتالان ل سەر ئەختەرى كەيوان ئاقادكەت ئو ب ياسىيى دېيان دېيىتە ئاغايىان و ئاغاتىيى!

- 3 -

مەمۇ تاوسە و لىسەر كىلىيىا ھەۋالان خوه پش كرى ، راوه ستايىيە ، لبەر ھەر كىلىيەكى ب دىزىكىيە، زارۋەك نۇوزاى دەستى خوه درېز دەكتە گۆرا بابى خوه ، پارچەيىن كىنى ژى دىستىنەت ، ب دلۇپىن گۆرى پېكە گۈرى دەدت و دەما پىاورك دېيت ، شەرمەگەھا دىرۋوكا شۇرۇشىن مە كوردان پى قەدشىرت .

ئو دەما برس و چاڭ لېكىن زكى وان دبوھېزىنەت ، چاڭەك ل بەزنا تاوسىيە و چاڭى دى ل ھەستىكىن چو پېقە نەمايىيە ل بىنى گۆرى... و مەمۇ ھەروھەر تاوسە .

- 4 -

مەمۇ د شىكەفتەكى قە رووسمە ، دەھىت بەر دەرى خەلک پى دەنەن، كابرايەك دىندا بۇ سۆند دخوت، ئەو جارەك دى خوه بکەت ئادەم، دى سەرى وى ، بەرى دەستى وى بىرت.

رۆزەكى، كراس و كەفيك و ئەگال كىن بەرخوه تىدا هىندا بىزىن ل شامى پى خوه ژ گۆرى خوه دەراندىيە، بەلكو كوردەكى رېقىنگ ناس بکەت... و رۆزەك دى سەنتوروپەنتور كىنە بەرخوه، ئىنا دەرنىشىف بۇ و پىر گلۇلان ژى دەركەقىن و سەلبەندان دەھەزمىرن.

رۆزا دى شەلواھك ھلکىشا بەرخوه، ئاشۇرييان ھنارتە شەپھى مىرى
و ساسانىيان ھنارتە شەپھى رۆمى، ئەرەبان گۆپەن سلىمان پېيغەمبەرى پى
تالان كر و ترکان كرە پېرەھ، كۆمۈرى پى ژ جوودى دكىشىنە ستەنبولى .
و چ دەما پرچا زىنى دكەتە بەرخوه، بىلەنا وى بۆيەغەيىن دنیايى لى
دئىورىنت.

- 5 -

تەنگ ب ملى مەمۇى قەيىه، شەقەكى دشانىدەرەقەيىه و شەقا دى ل
شىراتۆنى، و تەنگا وى يا ژەنگارى، جاران گۆپالە و جاران كەوان پى
دېزىرت، ب شەقى ژى ئەجنان پى ژخوه دوور دئىخت... و رۆزا تەنگا خوه
لسەر دەستاڭى ژېيركىرى و شىخى جانى ب رى يا مالى قە گۆتى و زارۆكى
خوه ماچى كرى... ژەرچار كناران تەنگ ب دىيارى بۇ هاتن.

- 6 -

ھەكەر مەمۇ نەبوايىه، ئاتۇونى تلا خوه نە دەنارتە ئەردى، لەو مەمۇ
ب شەف ورۇز سپاسى يا ئاتۇونى دكەت: دارستانى دسۋىزت، مala خوه
دسۋىزت، ھەر تىشى بھىتە سۆتن دسۋىزت... و ھەكەر چو نەما، خوه دكەتە
كىيل ب كلاشىنکۇفى، ب ئار.بى.جى.بى، ب توپى، ب زىپپەك بى
خرخال ل ھەلەبجە ئارمانجانى پى دكەت... ھەكەر خوه ھنگافت، ل دھۆك
و سلىمانىيى شاهىييان دكىرت و ھەكەر خوه كەش كر دفنا خوه دېرت.

- 7 -

مەمۇ ل پشت مىزى راوهستايىيە و گلچى خوه دكىرت وھەمى مەمۇ،
ئىرۇ بەردهستكىن... كۆدەلەك بى بىنە
ھەمى تىشىت بۇ منه
يى بىھەفتى ئەو كەنە
يى دى چ بىت دېمنە... كى دزانت چىيە؟

رده‌ک کوتیرین سپی دبنه قره‌رهشک

تاقییه‌ک بارانی

دبته ته‌رگا گولانی

و مه‌مۆ هزردکه‌ت پیغه‌مبه‌ری منه!

- 8 -

ژئه‌قى دنیایى، ھېشتا مه‌مۆ خانه‌يەك د زکى ژنه‌کىدە، چ بېت چ بھىتە
بەرھاقيزتن... ئاقىستا و تەورات، جلوه و زەبۇور، ئىنجىل و قورئان
ھەمى ژبه‌رن... ھينگى دەما ناوسكا وى گەرم و تۈرى جزييە، رەھىن وى درىز
دبن و سى پەردى دكەقنه دنابېرا وى و دنیايىدە، و گونه‌ها ھەرى مەزن
ئەوه دايىكا خوه بېتىت و دزانت بى ى ئازارا دنیايى بەھشتى ل ئاسمانى
مسوگەر ناكەت!

لەو مه‌مۆ، د ناوسكىقە رووس و بىرسىيە لېھر سارمايى... قەشه و
مه‌لا لېھر دھرى خىقەتان ۋەددەن و ھاوار ھاوارا وانه :
- (الله اکبر) ... ئەڭ مه‌مۆيە چەند مەزنە، بەھشت بەس بەھرا وىيە.

- 9 -

مەمۆ شەقە و رۆزە

دەنگە و نەدەنگە

مرنە و ژينە

برسە و تىرىيە

دكتاتوره و ديموكراته

مېھە و گورگە

جودى و دىيىزلىيە...

و بەس وەكى خوهىيە.

جىهان هەمى پىقە مەحتى، ھندى پارچىن وى دەھىن بەرىك، بەرەنگارى ئىك دېن و مىتراكى ۋە دېنىن و مروقانى يى بۇ پىغەمبەرەك دى دەھىل... ئۇ ژ خشىمى كەس نزانت خوداي دارەزىرەك بۇ مروقان ل بەھشتا ئىرەم چاندىيە و دارەزىرە دەقىت بۇ پاشەرۇزا خوه خوداي بېپەرىست و مروقان دەقىت ژ ھەزىران بى بار نەكەت!

بىرەاتەك تى ھلکىشاي

مەمۇ لەر خواجەي شۇرش وبەرخودانە، خوهى ژ نىنۇكىن خوه دمالت، گلى و دالەھى يان ل بى بەختىيا پىلاقان دكەت.

- نە جەن باوھرىيىيە پىلاڭ!

بەرى پىلاقى ب سەمبىلان كرە جاماجەم و لىسەر تەنشتەكى لى دنېرت و ھەر بىھنەكى نىنۇكە كا خوه دكەلۈزت...

- گوندەك سۆتىيە، خەلك لەر بەفر و بارانى نېڭىزان دكەن، رۆزىيان دگەن... كو رۆزىن رەش كورت بىن و زۆردار لىسەر ئەردى نەمىن.

- كۆلەيدەك رەشتالە لىسەر تەختى وى نېتىيە و ڇنا وى د سەرسۈكى قەيە، ترارەك ئاقى ب كۆلەيدا كر... ڇنا وى گەلهك ب لەزە، نېڭىزا وى دى چت.

- نختەيە...

مەلەك ل ئەسمانى نەمان

مرۆق ل ئەردى كرمن

رېزەك مرييان دەھىنە گوللەباران كرن

زارۇكەك لاندكا خوه دەھاڙوت

- پەزى مەمى شەقانە

لىسەر دو پى يانە

هاوار دهشته، ل زۆزانه

لبه رهنييا به فري

نفيز ب دهين دانه

- ئەزراييل مال مال دى گەرت و چ مala دەرگەھى وى نەقوت، كەس لى
نەھىلايە، مەمۇ ۋەجىنى، چاوا نەھاتە مالا وان و ئەو ھەمى ساخن!

چىكەك خوها كەروھرييى جام شىلىكىر و خواجهى ب قەھرەقە پىلاقا خوه
ژىدەست دەراند و تف كرى.

گۇنھىلا زىنى

ئەستروجين بۇويە سەر ڙىنا زىنى، ڙ ئارھانى مۇويىن لەشى وى
بۇويىنە مار، بىرەھى و خەرىبى تەمارن ل چاقان.

ئېرۇ و مەمۇ زاڭايە و چارچۇقە ل مەمۇي بەلايد، و ھەكەر نە ڙ شەرما
دنىايى بىت، مەمۇي دېيت زاڭايى رەقەندىيى بىت، زاڭايى سروشتى بى
سنور بىت... لى هزار دەستان مەمۇ ھافىزتە دېزۈرە... خواندى ھەمى
رەقىن، دەسترىيىز و بەربووكى ئەوا دەلىقەيەك دىتى خوه د دیوارىدە
ھافىزت... زىن ب دەستەلەپكى مەمۇي دېشكىت.

- دلى من كانى كەپىيى تە؟

..... -

- تلىن تە وەكى پەنجانن؟

..... -

گوھىن تە چەند درېيىز و پانن؟ ب كەنېۋە، زىنى گۆتى.

- خشىمى ئەقە رادارن، ھەر دەنگەكى ڙ رۆزھەلاتى بھىت، ئەز دېھىسم.

دەما دەستى وى گەھشتىيە كەلىزىيا مەمۇي، جنلى و گوت:

- ئوهۇو... ئەقە كەلىزىيا تە چەند درېيىز مەمۇ!!

- دینى! ئەقە بەرمایيکا دیرۆكىيە...

زىنى مەست و بەنگىيا نىگاش و بىرەھىيانە، بەرى بىزانت خوھشى چىيە... تىدا پارچە-پارچە ببۇو... و مەمۇي زىن كرە گەر و خوھ تىدا تافير دكەت... ب هەر نقۇم كرنەكى پەشكىن خۇونا وئى پەيكەرى ئازادىيە ئەمريكا سۆردىكى... دەمى دوختۇرىن مېزۈويي دەھىن، كو زىنى ب دروون، ناھىيە دروون... و چاقىن وان دېيىزىنە مەمۇي:

مرۆڤ ھۆ ل مرۆڤان ناكەن!

لەھ چارچۇقە

ئەھرەمەن مەمكىن زىنى دگەزت و هلما خوھشىيا وى زىنى دكەت بەفرەك ھاۋىنى.

مەمۇ د خەو دا كۆمەك تەقنىيە و باوشك بەلا خوھ ڙ ئاھۋارامەزدای ۋەنەن.

ئەحمدەدى خانى دزكى زىنىدا، ل پاسپۇرتەكى دگەرت.

و مۇبەدەك ڙ ناوسكا خوھ كابووسكان بەلاغ دكەت :

- ھۆ كوردىنۇ...

زەرادەشتى، پرا سيراتى دىت و من هەرافت

ئاسمان دىت، من كرە قالاهى.

زارۆكەك د لاندكا خوھ دا ھاويش نابت، دى خوھ كەتە نارنجۆك، لاندكى ب دەستبلىينكە ب ناڭ چاقىن دايىك و بابانقە پەقىنت.

شکهفت

دبيژن ل گەلەيى گۇندى مە شكەفتەك نەھىن ھەيە، دەرگەھى وى ھەر سەد؛
ھەر ھزار سالان جارەكى ۋەدبىت و ھندەك ھزر دەن ئىدى ھەر ۋەنابت، نەھۇ
زىرىھقان لبەر كەقەركى رووتىن كو گوايىھ دەرگەھى شكەفتى ل وى كەقى دى
ۋەبت... و خەلک ڙ ھەمى جەھان رۇو دەنە گەلى بەلكى ھندەك پېرۋۇزىي
لبەر كەقى وى بېين. شكەفت ب ناڭھە و بىنافە. وەكى مەزنىيەن مە دبىژن؛
ناڭھەكى وى شكەفتا نادى ئاغايىھ، ڙ ناڭنى باپىرى ئاغايىيەن مە ھاتىيە،
خودانى مەزنترىن مەزار ل دنياىي و ناڭھەكى دى سرۇشە، و ئىكى دى
رىيکە... لى ناڭ چىيە ھەكەر شكەفت زىندى و ساخ بىت! ئەف جەھە تەنلى
شكەفتە و بلا ھەر شكەفتەكا ھەبت بۇ خۇھە ل ناڭھەكى بگەرت.

چاوا بت، كالىن مە ڙ زاردهقى كالىن خۇھە دبىژن: ئەف نادىيە ھندى ھند
خۇھىمەرۆق و بالبەر و خىركەربۇو، رۆزەكە چلى ھاقىنى، چۆ بۇو بارەكى
داران بۇ زقستانى، دەمىن گەھشتىيە راستا كەقى ڙى گۆتى، ناگە دەرگەھى
ئەقى شكەفتى بۇ ۋەبوو...

— ئەف شكەفتە ڙ كېقە ھاتىيە؟

دبيژن وەختى نادى ئاغايى ئەف پرسىيارە ڙ خۇھە كرى، ھەچوھە دەھىنەن
ھەرە د ڙۆر ۋە، ئەۋى ڙى بىريار دا بچت... خەتىرەيەك ھلکر و ھىيدى ھىيدى
ب ڙۆر كەفت. دبىژن ھەفتى گاڭ ھاقىزتن، ھەرگاڭھەكى ترسەكا تايىبەت
ھەبوو، چونكى ل ھەرگاڭھەكى تىشتەك دەقەوما تاكو ھەمى تىشت ل پىنگاڭا
ھەفتى و ئىكى راوهستاين!

شكەفتا رەنگىن

ئاغايى گۆتبوو، دەمىن ھەمى تىشت راوهستاين و من چاڭىن خۇھە ڙ بەر پىن
خۇھە راکرىن، دبىنەم ھەمى رەنگىن نېمىسىنى و وىنەيان ل شكەفتى
نەخشاندىنە، ھندەك نۇونە و ساخلەمن، ھندەك داوهراينە بىن شكەفتى و

لبهر پىن من دنالىن... دېيىزنى ئاغايى دگوت: هەر ھزرەكى مروقى كربت يان نەكربت، هەر تىشىتەكى مروقى دىت بىت يان نە دىت بىت، هەمىلى نەخشاندىنە!! ئەز ب مەندەھۆشى ل ناڭ ئەقى دەريا رەنگان گەرام. وەختى من ل ويىنى ھابىل و قابيلى دىنېرى، پىللەكى باى خەتىرە قەمەراند... ئەز ب تەنى ل تارىستانا ئەقى شىكەفتى مام. نە رۇنەھىيەك، نە رىكەك، نە دەركەھەك، ...

دېيىزنى: دگەل تارىستانى و بىدەنگىيا رەها، ناگەه گىلەشۈكەكى دەنگان زرنگىين ئىخستە گوھىن وى. ل پىشىي، سەھما تىنەگەھەشتىنە هەمىلىشنى وى لەرزاند، د جەدا روونشتە خوارى و ھاوارا خوه گەھاندە خوداى... لى دگەل وەختى دەنگ ژىك ھاتته ۋافارتىن و ترسا وى داھات، گەنۋىزى، ب خوه كەنى... .

- تارىستان چ ب سەرئى مروقى دەھىنت!

ھندى قىا خوه قايىل بىكتى كى دەنگىين دېيەستىن دەنگىين ترسىنە لى تاكو كەنگى - هەر ويىنەيەكى، هەر نېيسارەكى ژى دخواست بىبە ناڭگىنى وى ا وى بۇ دەرۋە.

پاشتى ترسا ئاغايى شىكەستى و دىتى ئەو ھېشىتا ئاغايىھ نە ئەو دەنگىين بەلەنگاز، دار خەتىرە د دەستىن ويدا بۇو گۆپال و كرە قىيىزى:

- بەس! بەس! ھەوھ ئەز ھېر كرم! ئىك ئىك باخىن يان ئەز دى دەركەقىم.

بىدەنگىيەك وەسا كەقتە شىكەفتا تارى، گەلەك ژ تارىتىي گرانتىربۇو. ترس ھېيدى ھېيدى ژ پىيىن وى بەر ب ژۆر چۆ، ئاغا پەشىمان بۇو، دلى وى گۆتى نەكۆ ئەوا من بەھىستى خەون بىت... لى خەون ژى بىت، خوهش ھەۋالبۇون بۇ ھەقندىيىا من! لەو ئەوى پىشىنيازا ئاخفتنى كرەقە؛

- دا ژ دەرى ئالى راستى دەست پى بىكەين.

برىدەبرىدەك كەقتە شىكەفتى، لى گەلەك قەنەكىشى دەنگەكى گۆت؛

- مه ببهخشە ئاغا، هندهك ژ مه چەند هزار سالن كەس نەديتى، تو دەرگەھى ۋەزىنا مەيى... ھەر سەد سالان جارەكى، ئەو ژى بەلكى دەرى ل مە قەببىت، ئەۋى دەربكەفت رىزگاردىت، نەخوه تاكو ئەبەد دى گرتىي ئەقى شكەفتا نەهن مىنت...

ئاغا مېھقانكى روونشته خوارى، گوھدارىي و دانوستاندى دەستپىكىر... دىكەل ھەر سەرھاتىيەكى ئاغا دهاته وەرگۇھاستن؛ ترس و وېرانبۇونە ئىك، شەق و رۆز نەمان، بىرس و تىرى بۇونە تۆلە لېھر پىن ئاغايى، ... ھەستدارىين وى ژ زەمانى دەربازبۇون و لېك زېرىن تاكو بۇونە گىزەقانك. ل دەرقەي شكەفتا نەھىن، دېيىزنى تاكو ھنگۈرى ئاغا ژ داران ۋەنەگەرا... ھندهك گوندى د دووقۇ دا چۇن. لى درەنگ شەق دەوارا ئاغايى ئىيان و گۆتنە ڙنكا وى: ھەمى تىشت ژ خودى دەھىن، يان ئەرد ۋەبۇويە و دائۇورايە يان نېزدەقانان رەقاندىيە...

دېيىزنى رۆزەكى ئاغا ژ گەلى دەركەفت و ھەچوھكى چو نەقەوماي چۆ مالى. دەمى دەوارا خوه دىتى خەبەر گۆتنى و گازى كرە ڙنكا خوه: كەچى ئەز ژ بىسان مرم خوارنەكى بىگەھىنە من. ڙنكا وى بەرى بىيىتى؛ ئەقە چار رۆزنى تو ل كىقە بۇوي، بەزى زاد بۇ بەرھەقىر...

ۋەنە گوندى ھەمى لى داوهشاندىن. ل پىشىي گۆتە گوندىان ما ھەوھ كەس نەدىتىيە بىنۇت و دەوارا وى ۋەنەرەتە مالى، ... لى دەما گوندىان گۆتىي ئەقە چار شەق و چار رۆزنى تو ھندا!! نەچار بۇ چىرۇقا خوه و شكەفتى، وەكى خەونەكا خەوا رۆزىنىڭرۇ، بۇ گوندىان بېيىت.

ڙيان

رۆزا دى خەلکى گوندى بۇونە دو بەرە؛ ھندهكان گۆت ئاغايىي كەفتى و ھاي ژ خوه نەمايىي و ئەوا گۆتى ئىك ژ خەونىن وېيە، يېيىن دى گۆت: ئەقە دەرگەھى دنیا يىا دېيىيە و بۇ مەزنەكى مە ۋەبۇويە و ئەۋى دەرگەھى نەھىن بۇ ۋەبەت كلىلىيەن ھەمى تىشتى د دەستدانە... لەو، سەمۆي ل گوندىان كرە گازى:

- براينو! هندهك تشت به رچاقن، هندهك نه... روژهك ل ئەسمانىيە ئەم
ھەمى دېيىن لى ئىكا دى ئەم نابىنىن و ل ناڭ مەھەلاتىيە، ئەقە راستىيەكە
ھەكەر ئەم نەزانىن يان نەبىنىن، ئەم ل ئەردى شەرمەزارىن و ل ئەسمانى
گونەھكار.

بۇو بىردىرىدا خەلکى و بىرى كەس دكەسى بگەھت ھەركەس چۆ مالا خوه...
لى كى ھەيە نەساخ نەبت!؟ كى ھەيە ھەوجەي دەرگەھەكى ڙيارى نەبت!
كى ھەيە نەقىت بزانت سوبە چ دى قەومت!

ھۆسا ل ناقبەرا شەف و روژهكى، ئاغا بۇو دەرگەھەن ھەر شۆلەكى مروف
نەگەھتى؛ ھەر تىشەكىچارە نەبت؛ ھەر شۆلەكى د خەونىدا ھاتبە دىتن؛
ھەر ھىقىيەكا ب جە نەھاتى... و يا ڙەمەيى باشتىر بۇ مروفى بەلەنگاز
ئاغايى دەرگەھەن ۋەبووی دىت... ھىقىيا دەربازبۇونى پەيداكر.

دەستى ئاغايى پىرۇزبۇو، جەنلىقى رۇونشتى و لى نىشتى و لى چۈرى
پىرۇزبۇون، پارە ڙى رىشتن، دەستى وى پىرۇزبۇو نەساخ خۇەشكىن،
گۆتنا وى بۇو ستران و ھەميان گۆڤەند لېركرد و ئەۋى باوەر نەكىرى
خەونىن ئاغايى دى بنە پاشەرۇز، تاكو ئەبەدى شەرمەزار و ھەزارە. دېيىن
ئاغايى تەبەوى ساځکرن، ڙننەن خرش ب زارۇ ئىخستن، بىرین ھشك تەڙى
ئاځکرن، باران باراندىن و بىقەلەر زراوەستاندىن...

كۆسەيەكى ئالەك قورمچى گۆته ئاغايى ھەكەر تە رىيە ل من ئىنان ئەز دى
بەمە بەندىي تە!! ئاغايى گۆتى: ما من كى ساځکرييە؟ من كى زەنگىن كرييە؟ من
كى باشکرييە؟ ئەز بەلەنگازەكى هندامە، نە خوه دناسىم نە تە نە ئەۋى ل
پشت دەرگەھى... دېيىن پشتى سى روژان كۆسە مر، وەختى سۆفى سىتۆى
شووشتى، مووزەرك لى ھاتبۇون.

دېيىن روژهكى ئاغا فېرىكا و خەلکى وى ھەمى تىركر و پىستەشىن
وى سى سالان سپىكىرن، ل ۋەگەر ئەمە چىلىن دنياىي بۇ دەمى سالەكى

رەشکرن و هندهك دېيىن هندى ئاغا ساخ گيانه وەرەكى خوونا يى دى
نەريشت و تىشكەك بى شير نەما و دنيا بۇ گۆرسستاندا خەما...

لى ئاغا ئىكبوو و مروقق بۇشىن، دەستەك هەبۇو و گرفتارى مەليۇن،
دەقەك هەبۇو و پىتۈوكىن گەنى پېن... ئاغايى چ كربابايدى ؟ دە
سەر هندى را ئاغايى تەرازىيەك دانايى، رەخەكى وئى ل ئەردىيە و يى دى ل
ئەسمانى...

دېيىن دشيا تەمەنی خوه درېڭ بکەتلى رۆزەكى ژ خوداي خواست وەغەرا
وى كورت بکەت و باركر... مەزن قەدىگىرن؛ رۆزا باركرى سى شەف و سى
رۆزان ئەسمان ب خەمبۇو، ئەرد دگرى و مروقق ژ مالىن خوه
دەرنەكەقتىن... رۆزا چارى ئەورەك سېلى ل ھنداش دنیايى را وەستا و گۆت:
ئىك ئىكەن و ھەمى ئىكەن، هندهك چۆلن ھندهك رېكىن، نادى رېكا منه،
وەكى دى چالەكا بى بنە.

شىكهفت

دېيىن؛ سۆفى شەمۇي ھەر ھەفت رۆزىن بەھىي دگۆتە خەلکى: نادى ئاغا
چۆ شىكهفت دى مىنت، نادى ئاغا چۆ گۆتن و كرييارىن وى مان، ئاغايى رېكا
شىكهفتى نىشا مە دا و يى مای ئەم بېينە پەزى وى، رېكا شىكهفتى ژبىر
نەكەين دا ل ئەقى تارىستانى ھندا نەبىن...

ئىكى پېشنىازكى جەن شىكهفتى بەھىتە پاراستن و زىرەقان لېھر بن و
ھەركەسەكى ماف ھەبت ساتەكى لېھر كەقىرى وئى بۇ خوه درۆزەيان بکەت
بەلکى بەختى وى سېپى بېت يان دەرگەھى وئى بۇ وى ژى قەبېت... و گۆت:
داكى بېرەوەريا ئاغايى ژبىر نەكەين، دى باش بىت ناقى ئاغايى ل شىكهفتى
بکەين.

ئەۋى بەرانبەرى وى لېھر دەقى دا: تە تىشتكە باش گۆتلى دوماھىيا وى
خەلەتبۇو، نابت ئەم ناقى ئاغايى ل شىكهفتى بکەين چونكى ئەۋى ئەقى

نه دخواست... رۆژهکى، نازانم چاوا ژ دەقى من دەركەفت و من گوت:
شىھفتا نادى ئاغايى، گەلەك قەھرى و گوتە من ھەرە دەقى خوه بشۇ!

دېيىن: ئەوھ ئاغايى وەغەركرى شىھفت ۋەنەبۈويھ و كەسى باوھرى نەمايىھ
كۆ رۆژهکى ۋەببىت، لەو پىرەمېرىن مە دېيىن: شىھفتى خوه بۇ وى تەنى
ۋەكى چونكى ئەو تەنى پاك بۇو، و پىشتى وى چو پاك پەيدا نابن شىھفتى
خوه بۇ ۋە بىت، ئەقە ئىك، دو: ھەر سەد سالان خەونەك ژ شىھفتى
بەلاقە دېت و خەلک ھەمى دېيىن، ئەوين دووندەها ئاغايى بن پى زىدە دېن
و يىن نەدووندەها وى پى دەرن!... تاكو نەۋ چارده جاران گوندى مە ژ
خەلکى ۋالابۇويھ و جارەكا دى خەلک لى ئاكنج دېنەقە!

بابى من ھەرپ ب دلکولىقە دگوت: ما كى ھەزىيە دەرى شىھفتى بۇ ۋە بىت!
زەمانى پووجانە كورى من. خوهى خەونا دەربازىكىنى ل زەمانى مە بەلاقە
ببایە، دا ژ ئەقى دەنیا يى تەنابىن... ما دەنیا چىيە كورى من؟ رىكەكە بۇ
دېوانا ئاغايى و بەھشتا بەرين... ھندى رى كورتىر بىت خوهشترە، ھندى
مرۆڤ زووتر بگەھت چىتىرە... بەس زەمانى مە زەمانى گونەھكارانە بۇ مە
گونەھكاران نە شىھفت ۋە دېت نە خەون ب سەر دلى مە دا دەيت... لاۋى
من! ئەم گونەھكار پىشتى رىيەكە درېيىز دەست ۋالا دەيىن!

ئىسال جارا بىست و ئىكى بۇو ئەز چۆيمە بەركەقى شىھفتى و من گازى
كىيە شىھفتى و نادى ئاغايى:

ئەز شەرمەزارى نەتوان، نەدىرى گونەھكار، كەقىتىمە بەختى ھەوھ، رازىمە
ب سەگى ھەوھ، يان دەرگەھى ل من ۋەكە يان رىكە من كورت بکە و خەونى
بىنە بىرا من... لى ئەز لبەر وى كەقى بىھىقى مایمە! نە دەرگەھ ۋە دېت
نەزى خەونى دېيىن... ھۆگرینى ل من نەگرن ھەكەر كارى من گرى بىت و
خوارنا من رۆندىكە شۇرۇ بت و هيقيا من... هيقيا من چىيە؟

دەۋىك

ئادارا 2005 ئى

کەری کرمانجى

کرمانج كورهكى ئۆتىك بwoo. نه بىزنه من ته چاوا دزانى؟ و بلا چىروكىنىسى نەبىزىن؛ كەس چىروكى ب ئەقى رستى دەستپىياناكەت! هەوه راستى دەقىت، هيڭى من ژى نەدزانى ئۆتىك ئانکو چى؟ نەدوورە من پتر هزرا ئۇوتە يا جلكان كربايە. بەھرا خوه دى بىزىم؛ نەكىيماسىيە من نەزانى بىت ئۆتىك چىيە، ئەقىرۇ ئەز دزانم و گەلهك شانا زايى ژى ب ئەقى زانىنى نابەم! زارا فەكه و ئەز تىگەھشتم، نه دنيا پى ئاڭا بۇويە نەزى خراب دېت.

وەكى من بەھىستى و پاشى من دىتى، كرمانج، هەر ژ بچووكاتى، كورهكى كىم ئاخقىن بwoo، كىم هەقال بwoo، كىم خوارن بwoo، كىم هەمى تشت بwoo، ڙىلى وەختى تشتەك كەفتبايە دلى وى يان مەھىزىي وى، ب تۆپ و بالەفران مروقى ژى قەندىرى. ب گۆتنەكا دى، بۆ ھندهك تشتان تاكو مرنى خەمسار بwoo و بۆ ھندهك تشتىن دى تاكو مرنى خەمخور بwoo.

ھەر بۆ زانىن، ئەقى چىروكى، هيڭى دەست پى نەكرييە، چىروك، هيڭى دەست پى دكەت وەختى رۆزەكى، بروفىي خەمى، بابى وى، ژ كاروانەكى چىاي ۋەدگەرت و جاشكەكى دو مەھى بۆ كورى خوه كرمانجى، دكەل خوه دئىنت.. جاشكەكى زىقزىقە و جوانتر بwoo ژ جوانىكا مەھىنى.

ئەقا ئەز بۆ ھەوه ۋەدگىپم (چىروكا كرمانجى و كەرەي وى) هيڭى دەستپىكەر. هيڭى ئەز ژى فەهما ببۇوم.. كرمانج سىپەيەكى نەھ دەھ سالى بwoo و كەرەي وى جاشكەكى دو مەھى بwoo.

جاشك ئىك ژ ئەوان تشتان بwoo، ئەۋىن كرمانجى تاكو مرنى خەم ژى دخوار.. كرمانج و كەرەي وى، يان وەكى وى دگۆتى (دینۇ)، ھند پىكقە گرىيادى بۇون، دى بىزى گرىيەستەكا براتىيە ل ناقبەرا وان ھاتىيە مۆركەن.

دینۇ ھند ببۇو سەنتەرەي ژيانا كرمانجى، و دايىكا وى، چ ب يارىقە يان ژ ترسى، دگۆت: ھەكەر كرمانج د گۆقىقە دكەل كەرەي خوه نەنقت،

پېدۇيە ئەم كەرى بۇ بىينىنە ناڭ مالى!!.. هەر شەق، پىشى دگەل كەرى دىنقت، بابى وى ھەلدۈرتە سەر جەنلىرىنى، و ھەر وەختى ب شەقى ژ خە رابت، داخوازا كەرى خۇھ دەكت. گەلەك جاران، دايىكا وى ب كەنىقە دېيىت: ئەز گەلەك جاران دېيىتىم بابى وى؛ خۇھىزى مە شىيىابا نفىخى خۇھ بىگوھۆرینە كەر، بەلكو كورى مە، ئەم ژى هندە قىباباين!

باوهر بىكەن يان نە، هندى كرمانجى كەرى خۇھ دېيىا، كەرى ژى هند ئە و دېيىا.. دى نموونەيەكى بۇ ھەوھ بېيىم، بەلكى باوهر بىكەن. هندەك جاران، كرمانجى خۇھ ژ كەرى خۇھ ۋەدىشارات.. كەر لى دگەرا، لى دگەپا تاكو گەرتى دبۇو، دا رووکەتە جەھەكى بلند و زېت و زېت تاكو كرمانجى خۇھ نىشا ددا. ھەكەر ئەقە ئەقىنەكا دوئالى نەبت پا چىيە؟

ل گوندى، ئەق ھەقلىنىيە چەند ئەنتىكە و سەير بت، هند جەن دلتەنگىي ژى بۇو. گەلەك گوندى پى تەنگاف بۇون و ھزردىرن؛ نابت مروققەك و كەرهەك هندە پېققە گرىيىدایى بن؟! ئەقە نەساخىيەكە يان نىشانان بەلايەكىيە هيىشتا خودى نەئىنايە سەرەت گوندى. لەو، رۆزآنە دگۇتنە بىرۇي كورى خۇھ بىه نك شىيخەكى يان مەلايەكى چارەيەكى بۇ بىينت.

بىرۇي و دايىكا كرمانجى، چ ژ باوهرى يان بۇ رازىكىرنا خەلکى، پتر ژ جارەكى، كرمانج بىرە سەر گۆرە پېرمۇسى ئەو دو سى گىسىكىن ھەيى ژى كرنه خىر، لى بەرھەم نەبۇو! پاشى بىرە نك شىيخ نۇرەددىينى داكو پېققە بخويىت.. وەختى كرمانج ھەر مايە لى سەر دەھودووا خۇھ، وەكوا چارەسەريما دوماھىيى، بىرە نك مەلا سليمانى. ھينگى دگۇتن، دەستى مەلاي ئىك و ئىكە، ئەجىنن بالەفر ژ نىشتىن وى قورتال نابىن. دايىكا دگۇت: مەلاي پىتۇوكا ئەجىنان ۋەكىر، پىشى هندەك پەر تىكقەدaiين، گۇت ئىبلisis كەققىتىه قالبى كەرى وى و خۇھ ب رەنگى تىشىتەكى دى نىشا كورى ھەوھ دەدت!

دايك و بابىن بەلەنگاز، تىنەگەھشتن سەيدا چ دېيىت. رى دانە خۇھ ژ سەيداي بېرسىن: سەيدا ئەم باش تىنەگەھشتن، تو چ دېيىزى؟ وەختى زانىن ئەقە بىئەدەبىيە دەرھەقى سەيداي، گۇتن؛ ما تىكەھاندىنا مە بۇ چىيە

سەيدا؟ وى زەممەتى نەكىشە. وەكى ھەوە دەردى وى زانى، دى چارە ژى
ب سانەھى بىت.

پشتى ئەۋى خۇەشكاندى، سەيداي ۋېئىا ھندهك شەھەزايىا خۇه
نىشا بىرۇي و ژنكا وى بىدەت، جەن خۇھ خۇەش كر و گۆت: ئىبلىسى
گەلەك رېك ھەنە خۇھ نىشا خەلکى دەدەت و مەرۆقان دخاپىن. رېكىن
خاپاندىنا بچۇوكان ژ يىن مەزنان جودانە، يىن نەزانان ژ زانايان جودانە،
يىن زەنگىنان ژ ھەزاران جودانە.. ھەر بۇ نموونە، خاپاندىنا كورى وە ب
رېكا جاشكىيە! چاوا؟ ئىبلىسى خۇھ ئىخستىيە قالبى كەرى و كەرى وەكو
دايك و باب يان ھەڭال دئىنتە پېش چاقىن كورى ھەوە، ھۇون تىگەھشتن؟
پشتى سوبحانەللايەك گۆتىن و خۇدى مە ژ ئىبلىسى و بەلايىن وى
بپارىز.. گۆتنە سەيداي ئەم تىگەھشتن و ئاورىن پىرى هيقى لېكگوھارتىن.

بۇ چارەكرنا كرمانجى، سەيداي سى نىشت بۇ چىكىرن؛ ئېك ئىخستنە
سەر دلى كرمانجى دا بېتە چەپەر لېھر ئەقىنا دلى وى و ھەر ئەقىنەك
ئىبلىسىكى، و ئېك بۇ بن سەرئى وى چىكىر داكو خەونىن خراب ژى دوور
بکەت و ئېك ژى ئىخستنە ستۆيى كەرى بەلكو ئىبلىسى ژ قالبى وى
دەرينت يان تىدا نەلھ و نەتوان و زىندان بکەت.

پشتى سەھما گۆتنىن سەيداي ژ سەرئى وان دەركەفتى، ب رېقە بىرۇي
و ژنكا وى بەس ترانە دىرن كانى كرمانج جاشكى وەكى كى دېينت؟

لى رۇڭ و مەھ بۇرین و كرمانج پىر ما ب دىنۇيقە، دا بىيىزى
پىشەخواندىن و نىشتى بەرەڭاڭ شۆل دەهن!! گەھشته ئەۋى رادەيى، ب
ترانەقە، گەنچان لېھر دیواران دگۆت؛ بلا برو بچتە نك مەلائى بەلكو وەكى
بەرئى لى بکەتەقە!

وەكى ھەمى كورىن چىرۇكان.. دىنۇ زوو مەزنبۇو، ئېدى ب سانەھى
كرمانجى نەدشىيا يارىيان دگەل بکەت، ئېدى ب پىكىت و نانى و گىايى رازى
نەدبوو،.. دلى وى چۇ جەھى و جەھۆرى كايى، دلى وى چۇ ھەڭالەكەمى؛

ماکه‌ره‌کی! بروی گله‌ک بزاف کرن، که‌ری فیری شولی بکه‌ت؛ ببته داران، لی سوار ببت، دهر و جیران شولی خوه پی بقه‌تین.. لی کی دویرت باسی باری و لی سواربیونی ل نک کرمانجی بکه‌ت؟ که‌ری وی وهکو هر که‌سه‌کی، نه یئ سواربیون و بارکرنی بwoo.. هوون بوچی بارین خوه هه‌لناگرن؟! بوچی دینو بارین وه هه‌لگرت؟ ما نه گونه‌هه دینو بو هه‌وه شول بکه‌ت؟ ئه‌قه گوتینن وی بوون، وهختی ژی دهاته خواستن، شول ب که‌ری بهیتکرن.

ل ناقبه‌را گوهه‌رین و پیدقیین که‌ری و داخوازیین خه‌لکی و هه‌قالینیا کرمانجی دگه‌ل که‌ری وی، سئ گوشه‌یه‌کا سه‌یر و هه‌قدژ چی ببوو.. لی، مخابنی کرمانجی ئه‌ف هه‌وجه‌یی و گوهه‌رینه ل دینوی نه‌دیتن نه‌ژی دقییا ببینت! نه‌ژی د قییا وهکی خه‌لکی که‌ری بکار بینت.

رۆز چون، رۆز هاتن، به‌قاله‌کی ماکه‌ره‌کا دیزه ئینا گوندی، گونديان هیک و پاره و دان و مریشک ئینان و هاتنه بازاری پیکگو‌هارتني. گه‌رمه گه‌رما بازاریه و به‌قال د ناف خه‌لکی دا نه‌دهاته دیتن.

ل رهخی دیی گوندی، زرزا که‌ری دهات و هندی کرمانج دهاته بزانت چ ل دینوی قه‌میه نه‌دزانی! ل ئه‌قی ته‌با که‌ر گرتی، کرمانجی بزاف کرن که‌ری کونترول بکه‌ت و نه‌هیلت ژ دهست ۋەرسەت.. ل ناقبه‌را بزافا گرتني و خوه ۋەرساندنا که‌ری، که‌ری لهق ل کرمانجی دان، لی کرمانجی نه بەردا. ل دوماهیي، رابوو سه‌ر لنگین خوه و کرمانج دگه‌ل سه‌ری خوه بلندر و بو رهخی راستی ھافیزت و زیچکەک لی دا، کرمانج هه‌ستى شکه‌ستى و نه‌هش که‌قتە ویده‌ری و که‌ری تېبگرتی، ب زرین ۋە، رووکرە به‌قالى و ماکه‌را وی.

وهختی خه‌لکی دیتی، که‌ری کرمانجی ب چارگاڭ و زیچکە به‌رهق وان دهیت، هندهک رهقین و هندهکان لی کرە ھاوار: وشە وشە، که‌رۇ! نه هه‌ری، که‌ری خوه د ماکه‌را به‌قالى وەرکر و گیلما گاۋانى ژ تشتىن خه‌لکی و یئن به‌قالى چىكىر.. و زەلامىن وی گوندی ھەمى ھاتنه که‌ری، چاره‌یه‌ک

لی نه کرن، و کرمانج ل بیرا که سی نه مابوو، بو هاویشکرنا که ری نه بت.
هینگی زانین که ری چ ب سه ری وی ئینایه.

کرمانج، دو مه هان، ما لسهر پشتی، لی دهست ژ که ری به رنه دان..
نه ری دا بهیته فروشتن، نه ژی هه قوتن و فیرکرن، نه ژی خه ساندن، دا کو
وه کو هه می که رین دی، کار بکهت و خودان و هجه کی ژی ببینت.

رۆژا ب گولته يان کرمانج رابوویه سه ری پیان و گوندی لی کومبووین
و داخوازا ساخله میی بو کرین، کرمانجی رووکره که ری خوه و خوه د
ستویی وی و هر کر و تیرا ساله کا خه ریبیی ماج لیدان.

بو ئه قى هه قدیتنى، بىنه کا خوهش، که ری زپى و زیچک هلا قیزتن.

-هه و دیت! هه و دیت چهند ئەز دقیم! کرمانجی ب دلگه رمی گوت.

-کورى من! ئەم دزانین تو دقیی، بەس که ره، که ری بو شۆلى باشه نه
بو هه قالینى. بابى وی گوتى.

دوماهىيا سەرھاتىنى

دوھى ئىقشارى، کرمانج و هنده ک گوندی، بو داران، چۈنھ چيای.
ئە وىن ۋە گەراین گوتى: مە دار دېرىن، دەنگى گورگان هات، هەر کەسی
رووکره که ری خوه و لى سوار بۇو و بەرھە گوندی رەقى. که ری کرمانجى،
گوهىن خوه بەل كرن، ل دۆر خوه زېرى و ل دەنگى گورگان چۆ! کرمانج ب
دووھى كەقت دا بەری وی و هرگىرتە گوندی، لى که ری گوھ نە دايى، و هەر
چۆ.. هندى مە دىتى، کرمانجى خوه ھاقىزە سەر پشتى وی و بىزاف كرن
ۋە گەرپىنت، لى که رى پىر خوه گڭاشت و بەرھە جەن لۇورا گورگان
چۆ.. ئەم بو خوه رەقىن و نزانين چ ل وان هات!

شەقىدى و ئەقىق، هەمى گوندی ل کرمانجى و که رى وی دگەپن، نه
ئە و دىتىنە نه كەلە خىن وان، و دايىكا وی و خوشكىن وی، خوه ب گرى
کوشتن و هەر وەختى ئەز گريا وان دېھىسم، رۆندك تەزى چاھىن من دىن و

ئىك پرسىارا بەرسق مەزىي من قەدگرت: ئەرى كەرى كرمانچ دايىه گورگان
يان كرمانجى كەر دايىه گورگان؟!

—ئەو كىيە ب من دكەنت؟ ما تو شەرم ناكەي؟

28 چرييا پىشين 2013

دھۆك